

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Tractatvs De Baptismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

TRACTATVS
DE BAPTISMO.
DISPUTATIO PRIMA.
De institutione & necessitate Baptismi.

DIFFICULTAS PRIMA.

Quid sit Baptismus.

Via nomine exordiamur, Sacramentum Baptismi in primis dicitur *Baptismus*, quia nomen *Baptismus* quacumque ablutionem significat, & Sacramentum Baptismi fit ablutione. Secundò dicitur *lauacrum regenerationis*, Ioann. 3, qui per illum regeneramur & renascimur Deo. Tertio dicitur *circumcisio non manufacta*, ad Colosenses 2, quia per Baptismum circumcidimur, & expoliari, non carne, sed peccatis, & eis morimur. Quartò dicitur *sepulcra*, Ioann. 3, & 6, qui vetus homo in Baptismo moritur, & quasi resupinetur. Et ob id quintò dicitur *crux*, quia scilicet, ut dicitur Ioan. 6, vetus homo in Baptismo crucifigitur. Sextò à Patribus dicitur *illuminatio*, iuxta illud ad Hebreos 6, *Impossibile est eos, qui semel illuminati sunt, &c.* ratione videlicet splendoris fidei quae per Baptismum datur. Et ob id Septimò ab Augustino Epist. 23, dicitur *Sacramentum fidei*. Octauò dicitur *unctio*, quia per Baptismum consecramur Deo in Reges & in Sacerdotes spirituales. Nonò dicitur *donum*, quia per Baptismum fit maxima peccatorum remissio, quia fit culparum & totius pœna illis debita. Decimò dicitur *indumentum*, quia nuditas, quam peccatum induxerat, tegitur gratia per Baptismum collatam. Undecimò dicitur *sigillum*, quia omnes oves Christi primò signantur charactere Baptismi.

Ad rem verò accedendo, variè à multis definitur Baptismus: optimè tamen à Catechismo Romano part. 2, cap. 2, quod sit *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vite*. Quibus verbis Baptismus dupli definitione definitur, quia illis prioribus verbis, *Sacramentum regenerationis*, definitur *Metaphysicè*, seu definitione *Metaphysicæ*, quia definitur per *Sacramentum*, quod est genus ad Baptismum. & per *regenerare*, quod est differentia, quia ab alijs Sacramentis nouæ legis distinguuntur, adhuc à *Pœnitentia*; quia quamvis hec etiam viuiscet mortuos spiritualiter, non tamen dicitur regenerare, quia *Sacramentum Pœnitentia* non est institutum ad dandum vitam spirituali-alem omnino primam, sicut *Sacramentum Baptismi*, sed dicitur *relinquere*, quia ex se justificat iam mortuum spiritualiter post vitam spirituali-alem per Baptismum collatam. Illis verò posterioribus verbis, *Per aquam in verbo vite*, definitur *physicè*,

quia definitur per omnes suas partes physicas intrinsecas, nempe per aquam, seu ablutionem aquæ, quæ est materia Baptismi; & per verbum vita, id est per inuocationem Trinitatis, quæ est forma illius.

Deinde *physicè*, & clarius quam dictis posterioribus verbis Catechismi Romani, definitur Baptismus à Magistro in 4. dist. 3, quod sit *ablutio Magistri corporis exterior, facta sub forma prescripta verborum*. Quam definitionem recipiunt Scholastici omnes: quia quamvis in ea non exprimatur significatio Sacramentalis, qua tamquam forma totali constat Sacramentum Baptismi, datur tamen per materiam & formam partiales, quibus physicè constat Baptismus, nempe per ablutionem & per prolationem verborum, quibus solis constat tamquam forma & integro materiali, & subiecto cui inest Sacramentalis significatio: ac proinde sub illis facile intelligitur significatio ipsa. Et optimè per synecdochen in ea definitione ponitur pars totalis materialis pro toto ipso Baptismo coalescente ex ipsa & ex significacione Sacramentali, vide sensus illius est, quod Baptismus fit ablutio corporis, & prescripte formæ prolatio, regenerationem spiritualem significantes.

Ex eo autem, quod Baptismus definitur per ablutionem, non definitur per se synonymum: quia quamvis Baptismus in sua prima significatione idem fuerit Græcè, quod Latinè ablutio, iam tamen extensione nominis *Baptismi* facta per usus accommodationem, qua extensum est ad significandum totum ipsum Sacramentum Baptismi, defierunt esse synonyma.

DIFFICULTAS II.

Quae sit materia remota Baptismi.

In omni Sacramento, quod in visu & fieri consistit, duplex materia partialis reperitur: una remota, ut peccata in Sacramento Pœnitentia, & oleum in Sacramento Extremæ Unctionis; & altera proxima, ut confessio peccatorum in Sacramento Pœnitentia, & unctio in Sacramento Extremæ Unctionis. Est ergo difficultas de materia Baptismi, in praesenti de remota, & difficultate sequenti de proxima.

Circa praesentem difficultatem Lutherus in *Luther. Colloquij symposiaca*, cap. 17. auctor est dicere, *vinum, & lac, & quidquid aliud potest balneo defervire,*

seruire, esse idoneam & sufficientem materiam Baptismi.

Veritas tamen Catholica est, aquam naturalem seu elementarem esse propriam & necessariam materiam ad valorem Baptismi, quod constat ex perpetua Ecclesie traditione & praxi, & definitur ab Eugenio IV. in Decreto fidei, habito in Concilio Florentino post ultimam sessionem; & a Tridentino less. 7. can. 2. & constat ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest intrare in Regnum Dei: ubi nomine aquae intelligitur naturalis, quia nullum est fundamentum cogens configere ad Metaphoram. Idem quoque constat ex illo Act. 8. *Ecce aqua, quis prohibet me baptizari: & ex Act. 10 & ex ad Ephes. 5. & ex alijs locis, in quibus describitur aqua naturalis, quae sit materia.**

Quod si obiecias illud Matth. 3. ubi Baptista ait se baptizare in aqua, & Christum bapuzatum in Spiritu sancto & igne; quo videtur supponere, Baptismum Christi non futurum ex aqua, sicut erat Baptismus ipsius Baptiste; omisiss varijs expositionibus existimantium in adducto testimonia non esse sermonem de vero Baptismo Christi, sed de Metaphorico, quae non sunt contemnenda, & quibus obiectioni satis respondemus, admittendo, in eo testimonio sermonem esse de vero Baptismo instituto a Christo, quem Baptista vere opposuit suo Baptismo: tamen in hoc tantum opposuit, quod Baptismus ipsius erat in sola aqua, abique effectu aliquo interiore gratia & charitatis; Baptismus vero Christi non erat futurus in sola aqua absque effectu gratia & charitatis, quae peculiariter attribuitur Spiritui sancto; & absque consumptione & destruptione peccati, quae etiam specialiter appropriatur Spiritui sancto in flagitis consumenti rubiginem peccatorum; sed futurus erat in aqua & Spiritu sancto, iuxta illud Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c.*

Observandum tamen est pro Catholicis, ut optimè Valentia d. 4. quæst. 1. punct. 2. Vafquez disp. 141. & Gidius quæst. 66. art. 4. dub. 1. & communiter Doctores, ita aquam naturalem esse necessariam ad valorem Baptismi, ut etiam sufficiat quantumcumque accidentaliter mouetur, dummodo retinet naturam aquæ naturalis, & maneat apta ad ablendum; ac proinde aquam, siue calidam siue frigidam, esse sufficientem ad valorem Baptismi: & non solum aquam puram, sed etiam alijs rebus permixtam, quamvis notabiliter, ut est in fluminibus turbidis, & in lixiis, & in aqua qua caro decocta est, & appellatur ius; dum non sit adeo permixta, ut plus sit alterius substantia quam aquæ naturalis, ut contingit quando aqua valde densata est luto aut pinguedine, quia tunc non sufficit ad valorem Baptismi: quia quamvis tunc maneat physicæ aqua naturalis, tamen non manet apta ad ablendum; immo & moraliter non censetur aqua, sed lumen, aut pinguedo. Si tamen ex his perinxitis, in quibus plus est alterius substantia quam aquæ, ut ex luto, & ex iure valde spissis, purior & subtilior aqua exprimatur, hac sufficiat ad valorem Baptismi; & multo melius sufficiat aqua in quam nix, gelu, glacies, & grando resoluuntur, ut specialiter aduertunt Henriquez lib. 2. de Baptismo cap. 6. Valentia & Gidius, quia vero est aqua omnino naturalis. Imo, ut contra nonnullos Henriquez & Ochagavia quæst. 3. etiam

sufficiet aqua in quam sal resoluuntur, quia etiam est aqua naturalis.

Ita tamen aqua permixta cum alijs substantijs sufficit ad valorem Baptismi, ut extreæ necessitatem vti aqua notabiliter permixta, ut sacrilegium: quia est contra consuetudinem Ecclesie, volentis non fieri Baptismum, nisi ex aqua mortaliter pura: immo etiam est sacrilegium, vti aqua non benedicta, quamvis pura, ut deducitur ex Clementina ynicie de Baptismo. In extrema tamen necessitate licitum est vti aqua, quamvis notabiliter permixta, immo & dubia, ut nunc nondum resoluta, sub hac tamen conditione, siue exterius siue mentaliter tantum apposita) nempe, si materia hoc est idonea, quia extrema necessitas excusat irreuerentiam, quae alias fieret confidienter Sacramentum sub conditione, & illud temere exponendo pericolo nullitatis.

Liquores vero herbarum, & aliarum rerum, qui per stillicidia extrahuntur, non sunt materia sufficiens ad valorem Baptismi in quo omnes Doctores conuentunt, quia non sunt vera aqua: sicut enim quoque sudor non sunt materia sufficiens, quia etiam non sunt vera aqua, quod de sputo tradidit Pontifex in cap. pænult. de Baptismo.

DIFFICULTAS III.

Quæ sit materia proxima Baptismi.

Conueniunt Doctores, materiam proximam Baptismi esse non aquam ipsam, sed ablutionem mediæ aquæ factam; quia verba ministri, quæ in hoc Sacramento, sicut in alijs, habent quod sint forma quæ accedit materia proximæ, & super eam cadit, non accedunt ipsi aquæ, sed ablutioni: ablutionem autem effectualiter consistit in motu locali, siue quo aqua mouetur circa corpus ipsum tangendo, siue quo ipsum corpus mouetur circa aquam ipsam tangendo. Et in virtutis sufficienter consistit: quia virtutis sufficienter abluitur corpus per aquam, quia tam motu corporis circa aquam, quamvis immotu, (si possit tangi absque eo quod mouetur) quæ motu aquæ circa corpus, quamvis immotu, dicitur corpus ablui per aquam, quia virtus, quantum est ex te, est sufficiens ad abfengendas fortes: ille enim dicitur abluiere, & sufficienter, corpus aliquod, aut quando circa illud mouet localiter aquam illud tangentem, aut quando mouet localiter corpus circa aquam, eam tangens.

Est tamen difficultas, An materia proxima Baptismi consistat in ablutione ut actiua, id est, ut facta a ministro, & ad ipsum relata, siue aetiuæ siue passiuæ significetur, vel in ablutione ut passiuæ, id est, ut recepta vel quasi recepta in corpore baptizati, & ut de nominante ipsum qui baptizatur, ablutionem seu baptizatum, siue ablutione sic sumpta sit vera passio ipsius circa aquam, siue non sit vera passio corporis abluti, sed tantum sit passio Grammaticalis, seu significata, ut passio, ut contingit quando corpus abluitur motu locali aquæ circa corpus ipsum immotum; vel an consistat in ablutione, tam ut actiua quam ut passiuæ.

Sotus in 4. dist. 3. art. 1. §. Ex quo fit, & Suarez Sotus. d. 20. sect. 1. docent, materiam proximam Baptismi sitam esse in ablutione ut passiuæ, & non ut actiua: quod indicare videtur Augustinus Tract. 80. in Ioannem, dum ait: *Quæ est ista tanta virtus aquæ, que corpus tangit, & cor abluit?*

Alij econtra docent, ablutionem non vt passiuam, sed vt actiuam esse materiam proximam Baptismi, quia verbis formae Baptismi, nempe *Ego te baptizo*, non significatur ablutione vt passiuam, sed tantum vt actiuam.

Vasquez.
Ægid.
Ochag.
Racon.

Vasquez vero disp. 141. c. 2. Egidius q. 66. art. 4. dub. 2. Ochagavia q. 3. & Raconis q. 3. art. 1. docent, ablutionem tam vt actiuam quam vt passiuam, utroque modo esse materiam Baptismi, & merito: quia materia proxima Baptismi consistit in eo quod significatur per verba formae Baptismi, quia verba formae accedunt materia proxima, & supra eam cadunt; per haec autem significatur ablutione, tam vt actiuam quam vt passiuam, quia verba formae sunt actiuas, vt quando Latinus dicit, *Ego te baptizo*, sive passiuam, vt quando Gracius dicit, *Baptizetur seruus Christi*, subintelligendo a me, vere significant ablutionem vt actiuam, & relata ad personam quae baptizat, & vt passiuam, & relata ad personam quae baptizatur, quia eis ablutione utroque modo significatur: quia quando verba formae actiuas proferuntur, significatur ablutione vt actiuam, vt directe & in recto relata ad personam baptizantem, & etiam vt passiuam, vt indirecte & in obliquo relata ad personam baptizatam; & quando passiuas proferuntur, econtra ablutione significatur vt passiuam, directe & in recto relata ad personam baptizatam, & etiam vt actiuam, vt indirecte & in obliquo relata ad personam baptizantem.

Vnde iuxta ea, quae dicemus Difficultate v. 11. & Difficultate v. 11. nempe ad essentiam formae Baptismi necessarium esse personam baptizati exprimere, & etiam actionem ministri, & hanc ita vt denotatur esse actionem ministri, sicut per sonam ministri subintelligendo, consequenter dicitur est, ad materiam proximam Baptismi requisitum esse ablutionem vt actiuam, & vt Grammaticaliter passiuam simul; & non sufficere vt actiuam tantum, nec vt passiuam tantum, quia requisita est vt ablutione relata ad personam baptizatam expressam verbis formae, & vt relata ad personam baptizantem verbis formae denotaram.

DIFFICULTAS IV.

Quae ablutione sufficiat ad valorem Baptismi.

Conueniunt Secundum Doctores, quacumque ablutionem, sive fiat immersione, vel infusione, sive aspersione, quantum est ex se sufficiat ad valorem & essentiam Baptismi, quia quacumque ex his est vera ablutione, quae verbis formae Baptismi significatur. Quod etiam constat ex v. Eccl. quae omnibus dictis modis v. est baptizare, nempe infusione, vt modò fit; & immersione, vt olim fiebat, & vt modò in Manuali Romano fieri permittitur; & aspersione, vt ex S. Laurentio in eius Legenda dicitur instanti martyrio quemdam aspersione aquæ baptizasse; & de Apostolis creditur aspersione baptizasse, quando vna die quinque millia baptizarunt, vt dicitur Act. 4. Et idem est de ablutione facta tinctione. In praxitatem, vt ablutione licet fiat, seruandus est modus in vnaquaque Ecclesia pro tempore praescriptus & visitatus.

Quod si obijicias, Baptismum esse figuram & vmbram moris & sepultura Christi, vt significat

Paulus ad Rom. 6. dum baptizati dicuntur commori & sepeliri cum Christo in Baptismo; sepultura autem non figuratur neque denotatur effusione neque aspersione, sed tantum immersione, qua qualis in sepultura condimur sub aqua; ergo sola immersione est sufficiens ad valorem Baptismi, & non aspersio, neque effusio;

Respondemus, Baptismum non dici figuram sepultura Christi, neque nos per Baptismum configurari Christo sepulito; quia immersione materia, quia in Baptismo condimur sub aqua, sit similis sepultura, qua Christus conditus est sub terra, neque id concedit Paulus vbi supradictum; sed quia ablutione spiritualis a peccatis facta per Baptismum, est mors spiritualis, quia morimur peccatis, & eis quae se velimur & abscondimur, in quo assimilamur Christo mortuo & sepulito; quod eodem modo denotatur ablutione spirituali, sive fiat mersione, sive effusio, sive aspersio.

Conueniunt Secundum Doctores, trinam ablutionem, sive mersionem, sive effusionem, sive aspersione non esse necessariam ad valorem & essentiam Baptismi, sed sufficere vnam, quia ad valorem Baptismi sufficit vera ablutione; ad veritatem autem ablutionis non est necessarium, quod sit trinam, sed sufficit quod sit vna. Quod etiam constat ex v. Eccl., quae ob varias rationes occurrentes aliquando v. est trina, & aliquando vna tantum mersione, vt constat ex Gregorio libro 1. Epist. 41. & ex Concilio Toletano IV. c. 4. vbi Concil. statuitur, vt deinceps Baptismus non nisi vna Toletana mersione conferatur.

Quod si obijicias Pelagium Papam in Epist. ad Pel. Pap. Gaudentium, & relatum can. Multi, de Confess. dist. 4. dum ritum trina mersionis affirmat traditum esse a Christo, ergo est necessarium ad valorem Baptismi, cum sit necessarium ex intentione Christi, Respondemus, quod si verba Pelagi expendantur, vt ea expendit Vasquez disp. 145. c. 1. Vasquez conjectur, ipsum tantum affere, inuocationem Trinitatis esse traditam & praecptam in Baptismo a Christo, non trinam mersionem: hanc tamen Apostoli praeciperunt, vt constat ex can. 49. ipsorum, vt concordaret inuocationi trium diuinarum personarum. Et id tantum volunt nonnulli Patres, dum ritum trina mersionis enumerant inter traditiones quae seruari debent, quia suo tempore perseverabat sub pracepto Apostolico. Dictum tamen praecptum Apostolicum potest abrogatum est ab Ecclesia in multis Provinciis ob rationes occurrentes, & in Hispania abrogatum fuit in Concilio Toletano IV. c. 5. ob quemdam errorum hereticorum circa significationem trinae mersionis, & praecipit Baptismum vna mersione conferri.

Qui ergo vult trina ablutione Baptismum validè concidere, debet verba ita proferre, vt illa non absoluat priulquam tertiam ablutionem fecerit: quia si post primam ante alias, aut post duas ante tertiam verba formae finiat, statim perficiet Baptismum, quia ad eius valorem & essentiam non sunt necessariae tres ablutiones, neque duas, sed sufficit vna & prolatio verborum: positis autem sufficienti materia & forma, non est in potestate ministri detinere significationem Sacramentalem. Quod si tunc intendat trina ablutione Sacramentum Baptismi confidere, & non aliter, nihil efficiet ex defectu intentionis requisita, nempe efficiendi Sacramentum quando potuit, quia eam non habuit.

DIFFI-

DIFFICULTAS V.

Vtrum ad valorem Baptismi, qui submersione fit, necessaria sit emersio ipsi submersioni succedens.

Scotus.
Paln.
Marsil.
Sotus.
Silue.

SCOTUS in 4. dist. 5. quæst. 3. PALUDANUS dist. 6. quæst. 1. artic. 3. MARSILIUS q. 4. art. 4. SOTUS dist. 3. q. vñica. art. 8. & SILUETUS v. BAPTISMUS q. 10. partem affirmatiuam tuerunt. PRIMÒ, quia CHRISTUS solam ablutionem communem & vñiam in proximam materiam Baptismi instituit; submersio autem absq; emersione seu extractione ipsi succedente, non est ablutor, vt communiter fit. SECUNDÒ, quia CHRISTUS non instituit in materiam proximam Baptismi ablutionem destruictiū vitæ baptizandi; submersio autem, cui non succedit emersio, est destruictiū vitæ baptizandi. Tertiò, quia per Baptismum configuramur Christo mortuo, & sepulcro, & resurgent, vt constat ex PAULO ad ROM. 6. per submersiōnem autem, cui non succedit emersio, etiam si configuramur Christo mortuo & sepulcro, sed non resurgent.

PANORMITANUS in cap. *Ut non apponeres*, de Baptismo & eius effectu, ROTELLA v. BAPTISMUS 4. n. 1. SUAREZ disp. 20. sect. 3. VASQUEZ disp. 145. cap. 3. VALENTIA disp. 4. quæst. 1. puncto 2. & EGIDIUS quæst. 66. art. 7. dub. 1. partem negatiuam tradunt, & merito: quia submersio corporis, quamvis ei non succedit emersio seu extractio illius, est vera ablutor, quia tunc aqua ita mouetur supra superficiem corporis, dum eam intrat, vt si sordidum est, verò illud emundaret; ergo sufficiens est ad valorem Baptismi.

AD PRIMAM ergo rationem aduersariorum, negamus submersiōnem absque emersione non esse ablutionem, etiam si res, quæ per se ipsas nequeunt extrahi & emergi, communiter submergamus animo illas educendi seu emergendi, non vt verò abluiamus, sed emerguntur, vt submersæ & non emersæ non pereant.

AD SECUNDAM respondemus, Christum in materiam proximam Baptismi quamcumque veram ablutionem instituisse, sive per eam destruatur & ergo et baptizandus, sive non.

AD TERTIAM concedimus, per Baptismum nos conformari Christo mortuo, sepulcro, & resurgent, non tamen immediatè ratione ipsius Baptismi, sed ratione effectus ipsius, vt deducitur ex ipso contextu PAULI: quia effectu Baptismi, nempe gratia iustificante, morimur & sepelimur peccato, & regeneramur Deo, quod efficit Baptismus, quamvis sola submersiōne, absque emersione, hat, imò & quando fit infusione aut asperzione. QUOD verò nonnulli Patres innuunt, baptizatos videlicet per ipsam submersiōnem & emersionem Baptismi configurari Christo sepulcro & resurgent, est verum, hic tamen sensus non est literalis quem PAULUS intendit, & tantum conuenit Baptismo factò media submersiōne & emersione, non verò factò sola submersiōne, aut infusione aut asperzione.

OBSEURANDUM tamen est, vt optimè VASQUEZ & EGIDIUS, Baptismum factum proiectione seu submersiōne baptizandi in puteum, aut in flumen in quo moriturus est, quamvis validum, esse illicitum, quamvis baptizandus nequeat aliter baptiza-

ri, & si eo modo non baptizetur, sit absque Baptismo moriturus; quia proiectione hæc per se, & seclusis circumstantijs, est directa occisio innocentis, imò inhumana, quæ adhuc ob salutem illius nequit à malitia excusari (quod ob rationem dictam contra OCHAGAVIAM q. 7. verum existimamus, *Ochag.* quamvis baptizandus iam iam animam agat), ac proinde baptizans in casu dicto erit irregularis. ET OB eamdem rationem, quamvis partuens sit statim moritura, & sit evidens periculum mortis infantis in yterò absque Baptismo, non est ante mortem secunda, quamvis ipsa consentiat, vt puer baptizari possit, quia scilicet est directa & inhumana occisio innocentis. NIHIL OMNIS, quamvis baptizandus adeò infirmus sit, vt exiguum aquæ a perfusionem, quia baptizetur, ferre non possit absque periculo vitæ (quod moraliter accidere nequit) baptizandus est, ne moriatur absque Baptismo, quia acceleratio illa mortis hominis aliás morituri, cui ratione dictæ asperzionis exponitur, adeò exigua & infensibilis est, & fit modo ita humano, vt ob salutem æternam non sit contra rationem, ac proinde sic baptizans non manet irregularis, quamvis re ipsa sequatur dicta acceleratio.

DIFFICULTAS VI.

Quanta ablutor sufficiat ad valorem seu essentiam Baptismi.

P RIMÒ est difficultas circa partem corporis, An sufficiat quamlibet partem, quamvis minimam, ablui. SUPPONIMUS, in quo conueniunt DOCTORES, necessariū esse, partem aliquam corporis immediatè aqua ipsa tangi, & non sufficiere tangi velles, nec corium, nec vterum matris in quo puer sit inclusus, quia tactu isto mediato nullus dicitur ablui, sed tantum tactu immediato: sufficiet tamen aqua tangi partem aliquam homini naturaliter coniunctam, quæ dicitur pars hominis, vt capillos, & pellem secundinam, quia ratione illius, vt pote partis hominis, dicitur homo tangi.

HOC SUPPOSLITO, difficultas est, An sufficiat quamlibet tangi & ablui. CIRCA QUAM CONUENIUNT DOCTORES, sufficiere quamlibet principalem ablui, nempe aut caput, aut pectus, aut humerum, aut scapulas, quia ablutione partis principalis homo dicitur simpliciter & absolute ablui. PUNCTUM ergo difficultatis est, an sufficiat quamlibet partem adhuc minimam, v.g. digitum, ablui.

SOTUS in 4. dist. 3. q. vñica. artic. 7. VALENTIA disp. 4. q. 1. punct. 2. & SUAREZ disp. 20. sect. 2. partem ne- *Vasquez* gatiuam tuerunt, quia ad valorem Baptismi ne- *Suar.* cessaria est ablutor illius partis, ratione eius homo dicitur ablutor ablutor seu lotus: ablutor autem aliquarum partium, vt digitus, non sufficit vt homo dicitur ablutor ablutor seu lotus ergo.

DURANDUS verò in 4. dist. 6. quæst. 1. VASQUEZ *Duran.* disp. 145. c. 4. & OCHAGAVIA quæst. 4. partem affir- *Vasquez* matuam tradunt, & merito, quia ablutor cuius- *Ochag.* cumque partis, quantumvis minima, est vera ablutor, sicut & vera tinctio aquæ, & vera motio localis aquæ supra corpus, aut econtra, & qua dicitur homo absolute & simpliciter ablui, sicut dicitur simpliciter tangi aqua, & madeficer; ergo est sufficiens ad valorem Baptismi. Consequentia patet, Antecedens autem probatur: quia quamvis ea, quæ rei secundum omnes eius partes, aut saltem secun-

Vasquez.
Egidius.

DIFFICULTAS VII.

Quæ verba sint de essentia forma
Baptismi.

Secundum principales regulariter conueniunt, ut albedo & nigredo, non denominent simpliciter ipsum totum, nisi conueniant omnibus aut saltem præcipuis partibus, tamen ea, quæ ita conueniant rei, ut etiam non raro conueniant alicui soli parti etiam non præcipua, ut vulnerari & tangi, etiam simpliciter denominant totum, quamvis vñ tantum parti, adhuc minimæ, conueniant: & ob id homo dicitur absolutu vulnerari, quamvis vulnus tantum sit in vña minima parte; & etiam dicitur tangi, quamvis in vna tantum minima parte tangatur. Ablutio aetem communiter & amplè sumpta non raro conuenit cuicunque parti soli, adhuc minimæ, ergo ablutoriu quæ partis solius etiam minimæ, ut digiti, simpliciter denominat ipsum hominem ablutum: quāvis ablutio ordinariæ, qua homines solent faciem & manus lauare, non denominat simpliciter hominem ablutum, nisi sit faciem & manus, quia haec sit regulariter in vtræque parte. Nihilominus ablutio solius facie sufficiens est ad Baptismum, quia ablutione illius dicitur homo abolute ablutus, loquendo de ablutione non strictè & peculiariter sumpta pro ablutione ordinariæ, quæ solent ante meridiem fieri, sed pro ablutione communiter & amplè sumpta, quam Christus in materiam proximam Baptismi instituit.

Secundò est difficultas circa quantitatem aquæ, An ad valorem seu essentiam Baptismi sufficiat quæcumque quantitas aquæ, adhuc minima, ut vna gutta.

Sotus. Suarez. Vasquez. Ochag.

Sotus & Suarez negant, quia non quæcumque parua quantitas aquæ sufficit ut homo dicatur simpliciter ablutus. Vasquez verò & Ochagavia affirmant, & merito, quia quæcumque quantitas aquæ, quantumvis minima, sufficit, ut supra corpus immediatè moueat, & illud tingat, & econtrà; ergo sufficit ut illud abluit, quia ablutio nihil aliud est quām motio localis aquæ immediatè supra corpus, aut econtrà.

Observandum est Primo, quod, quia quoties est subcontroversia, valor alicuius Baptismi potest licet sub conditione reiterari, ut quis maneat absque dñs olio aliquo baptizatus, ut dicimus Difficul. XII. Ideò quoties Baptismus sit in aliqua parte non principali, ut quando sit in pede, aut in manu, vel quando sit parvissima quantitas aquæ, ut vna gutta (qui, quando virget extrema necessitas, potest licet fieri, si aliter fieri nequeat) potest licet reiterari sub conditione; nempe, si non est baptizatus (huc exterioris expressa, huc interioris tantum concepta;) quia, ut vidimus, est sub cōtroversia, an valeat Baptismus factus in parte non principali, & an valeat quando sit modicissimā aquā. Sed an tunc sic baptizatus teneatur iterum sub conditione baptizari, dicemus dicta Difficultate XII.

Observandum est Secundò, eo ipso quod finitur forma Baptismi, perfici Baptismum antequam finiatur ablutio, si quando finitur forma, sit ablutio inchoata, quamvis post finitam formam perficiatur; quia quæcumque pars ablutionis, vñpote homogeneæ, est vera ablutio: positus autem forma & sufficientia materia, statim perficitur Sacramentum, ita ut non sit in potestate ministri perfectio nem Sacramenti seu Sacramentalis significacionem differre, ut generaliter de omnibus Sacramentis diximus Disputatione IV. Difficultate VI.

O Missis varijs erroribus antiquis circa formam Baptismi relatis à Bellarmino lib. 1. Bellarm. de Baptismo cap. 3. & à Vasquez disp. 142. hereti- Vasquez. ci nostri temporis, quamvis communiter admittant formam Baptismi qua vñtit Ecclesia, nempe, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, esse legitimam, tamen plures ex illis affirmant non esse necessariam, quia existimant Sacramenta non aliter iustificare, quam excitando fidem in suscipiente, quod alijs diversissimis verbis etiam fieri potest: & ideo, quamvis communiter dicta forma vñtatur, aliquando tamen nonnulli heretici, omisssâ dictâ forma, alia sibi placata vñtatur.*

Nihilominus Catholici conueniunt, ad essentiam formæ Baptismi requisita esse verba, quibus actio ministri, nempe actus baptizandi, exprimitur, & quibus tres diuinæ personæ inuocentur. Ita definit Eugenius IV. in suo Decreto fidei, dum ait: *Cum principalis causa, ex qua Baptismus virtutem habet, sit sancta Trinitas; instrumentum autem sit minister, qui tradit exterius Sacramentum; si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur ministerium, cum sancte Trinitatis inuocatione, perficitur Sacramentum. Quod clariss. definiuit Alexander III. in cap. 1. de Baptismo & eius effectu, dum ait: Si quis puerum ter in aqua immergit in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, & non dixerit, Ego te baptizo in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, amen, non est puer baptizatus.* Quod etiam constat ex perpetua traditione Ecclesie, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ultimo, *Baptizantes eos in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, ut Christus non tantum voluerit, quod in actu baptizandi inuocetur Trinitas, sed etiam quod actus ipse verbi exprimatur.*

Ita tamen ad essentiam formæ Baptismi necessarium est exprimi actionem ministri, ut exprimitur verbo *baptizo*, ut etiam sufficiat quocumque alio verbo, huc synonymo, ut verbo *abluo*; huc aequivalente, ut verbo *intingo*, (quāvis verbo alio ut vñ baptizo, sit illicitum, vñpote contra consuetudinem Ecclesie, volētis eo fieri Baptismum, quamvis solū venialiter, quia est mutatio parui momēti) & sufficit uti verbo *baptizo*, aut alio synonymo aut aequivalente, non solū actiū, ut vñtuntur Latini, sed etiam passiuē, ut vñtuntur Græci: quia idem actus baptizandi per vñramque vocem actiū & passiuā significatur, quamvis ministerio, tñm Latino quām Græco, sit illicitum à consuetudine propriæ Ecclesie discordare.

Circa personam ministri, quæ exprimitur verbis formæ Latinorum, conueniunt Doctores ad essentiam formæ Baptismi non esse necessarium illam exprimere, quia in forma Græcorum, nempe, *Baptizetur talis seruus Christi, in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti*, quæ sufficiens est, non exprimitur, imò neque est necessarium, quod implicitè continetur in ipso verbo, ut continetur quando dicitur *Baptizo*: quia neque in forma Græcorum continetur, quamvis subintelligatur, ut postea dicemus; & non solū non est necessarium Græcis

ad

ad essentiam formae personam ministri exprimere, sed neque Latinis, in quo contra Innocentium IV. in cap. 1. de Baptismo & eius effectu, conueniunt Doctores, quia in omni Ecclesia est eadem essentia formae & materie Sacramentorum, quia Christus non instituit diuersas pro diuersis Ecclesijs, quamvis Latinis sit illicitum personam ministri non exprimere, quia est contra consuetudinem Ecclesiae Latinæ, volentis quod exprimatur; sed non est illicitum mortaliter, sed tantum venialiter, ut aduertit Sotus, Vasquez & Aegidius, quia est parui momenti: erit tamen illicitum mortaliter, Latinum vii forma Græcorum, & econtra Græcum vi Latinorum forma, & non tantum venialiter, ut falsò affirmat Valentia, quia id non censetur parui momenti. Vnde quando Alexander III. in dicto cap. 1. dixit puerum non esse baptizatum, si minister non dixerit, *Ego te baptizo*, non requisiuit expressionem particulae *ego*, sed actus baptizandi, qui in ea forma ab ipso Pontifice reprobata non exprimitur, sed tantum inuocatio Trinitatis.

Circa personam baptizati etiam conueniunt Doctores, ad essentiam & valorem formæ Baptismi necessarium esse eam personam exprimere. Quod constat ex traditione Ecclesiae, qua ita intellexit verba illa Matthæi vltimo, *baptizantes eos*, ut Christus non solum voluerit, quod non baptizati, significati particula *eos*, respila baptizentur, sed quod etiam verbis exprimantur: & satis congruerit; alias si persona baptizati non exprimatur, actus baptizandi non significabitur, neque denotabitur determinatus in individuo, quia determinatur per personam quæ baptizatur, sed significabitur & denotabitur indeterminatus, & indiferens ad hanc & ad illam personam, & ad personam ipsius baptizati, & ad personam alterius. Quia quamvis persona baptizati sit qua baptizatur, & tamen non expressa, nihil in forma proferatur, quo actus baptizandi denotetur determinatus, quamvis forma proferatur personam illam baptizando: ita tamen necessarium est ad essentiam formæ Baptismi, personam baptizati exprimere, ut sufficiat eam quomodo exprimere, siue nomine *te*, siue pronomine *vos*, auctoritatis baptizati caula, siue pronomine demonstratiuo *hunc*, siue nomine proprio, siue nomine appellatiuo, in quo Doctores conueniunt.

Tandem conueniunt Doctores, ad essentiam formæ Baptismi necessarium esse in ea exprimi particulam *in nomine*, quia ad essentiam formæ Baptismi, qui est Sacramentum fidei, necessarium est proferre mysterium Trinitatis, quod est primum & præcipuum mysterium fidei. Mysterium autem Trinitatis consistit in Trinitate personarum in una essentia: absque particula autem *in nomine*, & in numero singulare, non significabitur unitas essentia, quia per eam particulam auctoritas & virtus Deitatis personarum significatur, in quo Patres conueniunt, quos refert Vasquez disp. 143. c. 5. Vnde si in forma Baptismi non dicatur *in nomine*, sed *in nominibus*, non fit Baptismus, in quo Doctores conueniunt: quia Deitas, à qua prouenit auctoritas & virtus personarum, est tantum una; per particulam autem *in nominibus* plures Deitatis & auctoritas denotantur. Nihilominus si in forma Baptismi dicatur, *In nomine Patris*, & *in nomine Fili*, & *in nomine Spiritus sancti*, verè fit Baptismus, ut aduertunt Sotus, Vasquez & Aegidius:

quia ea repetitione non denotatur pluralitas Deitatum & auctoritatum, sed tantum pro singulis personis eamdem repeti, sicut idem est Deus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, ac Deus Pater, & Deus Filius, & Deus Spiritus sanctus.

Ex quibus constat, quod si quis dicat, *Ego te baptizo in Deo Pater, & Fili, & Spiritu sancto*, aut *in essentia*, aut *in virtute Patris, & Fili, & Spiritus sancti*, validè baptizat, (quidquid dicant Valentia & Aegidius) quia particula *in Deo*, aut *in essentia* Aegidius.

Et quamvis ad essentiam formæ Baptismi necessarium sit exprimere particulam *nomine*, sed non particulam *in* (etiamli oppositum affirmat Tolerus lib. 2. cap. 19.) quia idem est baptizare *Tolerus* *in virtute Patris*, &c. ac baptizare *virtute Patris*, &c.

Neque necessarium est (quidquid nonnulli dicant) exprimere particulam *&*, qua personæ copulantur, & earum distinctio denotatur, quia secundum modum satis vistatum subintelligitur.

Neque particulam *amen*, (in quo Doctores conueniunt) quia nihil iuuat ad perfectionem sensus Sacramentalis. Erit tamen peccatum omittere particulam *in*, & particulam *&*, & particulam *amen*, quia contra consuetudinem Ecclesiae: sed non erit mortale omittere particulam *amen*, ut aduertit Aegidius, quia est omisso parui momenti: Aegidius. in modo nec particulam *in*, neque particulam *&* (ut contra Sotum aduertit Henriquez) quando sufficiens admonetur de periculo nullitatis, quia etiam omisso vtriusque, facta ea admonitione, est parui momenti.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum ad essentiam formæ Baptismi necessarium sit exprimi actionem ministri, ut etiam denotetur esse actionem illius.

Sotus in 4. dist. 3. q. vnic. art. 3. docet, ad essentiam formæ Baptismi non esse necessarium, ita in ea actionem ministri exprimi, siue actiue siue passiue, ut denotetur esse actionem illius, seu ab eo procedere, dum id non negetur, ac proinde sufficere, si baptizans dicat, *Baptizo te Christus*, dum non addat, *quem ego non te baptizo*. Quod probat Sotus exemplo formæ Confirmationis, in qua actio ministri confirmantis non ita exprimitur, ut denotetur quod sit actio illius, ut constare videtur in forma qua Constantinus Imperator confirmatus est, quia habetur in edito eiusdem, quod est ante Concilium Nicenum I. nempe, *Concilium Signet te Deum sigillo fides sue, in nomine Patris, & Nicenum I. Fili, & Spiritus sancti, in confirmatione fidei*. Quod etiam probari potest exemplo formæ Baptismi Græcorum, nempe, *Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti*, quia in hac non ita exprimitur actio ministri, ut denotetur esse ipsius ministri, seu ab eo procedere, sed potius ut est actio Christi vel Dei: quia quando dicitur, *Baptizetur talis seruus Christi*, subintelligitur à Christo, vel à Deo; quia Graci vñ sunt dicta forma ad evitandum errorem, qui tempore Pauli exortus fuit inter Corinthios, qui virtutem Baptismi non Christo, sed ministro tribuebant.

Alexan.

Alexand.
Vasquez.
Egidius.
Ochag.

Alexander verò p. 4. q. 8. memb. 3. art. 3. Vasquez d. 142. c. 2. Egidius q. 66. art. 6. n. 36. & Ochagavia q. 8. docent, ad essentiam formae Baptismi necessarium esse, in ea ita exprimere actionem ministri, seu actum baptizandi, sive actione sive passione, ut denotetur esse actionem, & actum ipsius, seu ab ipso procedere. Quod datur ex traditione Ecclesie, qua ita intellexit verba illa Matthæi vlt. Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ut Christus non tantum voluerit quod Apostoli re ipsa baptizarent, sed etiam quod exprimerent & denarent id quod eo participio baptizantes, ut ibi prolati à Christo exprimitur & denotatur. Eo autem participio, ut ibi prolati, ita exprimitur actus baptizandi exercendus ab Apostolis, & ab eorum successoribus in potestate baptizandi, ut etiam denotetur eum actum ab ipsis procedere: dicitur enim, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, actus ergo baptizandi ita debet exprimi in forma, ut etiam denotetur ministerium re ipsa baptizantem esse qui baptizat. Et id est maximum congruum, quia maximum congruum est, ut in forma ita exprimatur actus baptizandi, sive actione sive passione, ut saltem denotetur prout ab aliqua persona determinata factus, alias valde confusus & imperfecte exprimeretur: sed non est ita exprimendus, ut denotetur procedere à Christo vel à Deo, quia incepit diceretur, Deus vel Christus te baptizat, aut baptizans à Christo, vel à Deo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quia Deus, vel Christus ut Deus, non baptizat auctoritate Patris & Filii & Spiritus sancti; ergo actus baptizandi ita exprimendus est, ut denotetur à ministro procedere, quia non est aliud à quo procedere possit, nisi à Deo vel à ministro.

Vnde in forma Graecorum, Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nequit subintelligi à Christo, vel à Deo, sed à me, quia baptizans loquitur se cum quasi cum altero, ut non raro sit. Et id denotatur verbo illo Imperatiu baptizetur, quia eo ipso quod imperatiu baptizat, dicendo baptizetur, denotat se habere potestem ad baptizandum, & esse qui baptizat: quia si eam potestem non haberet, incepit diceret baptizetur, quia imperare proprium est habentis potestem. Dirigitur autem dictum imperium non ad effectum ipsum, quia effectus non significatur à verbo baptizetur, quia in primis non significacione verbali quam habet ex hominum impositione, ut patet; nec significacione Sacramentali, quia haec significatio conuenit toti formæ, & toti materiae proxima indiuisibiliter; sed dirigitur ad ipsum ministerium ministerum actu exercentem actum baptizandi, non imperium strictè & propriè, sed latè & impropriè, quod solum potest eo verbo significari, ad quemcumque dirigatur. Qui autem baptizarer absque imperio, dicendo, baptizatur talis seruus Christi, vel baptizans, non denotaret eum Baptisatum ab ipso procedere, quia non baptizat imperatiu, nec proferendo aliquid quo id denotetur, ac proinde inutiliter baptizaret, quidquid dicat Vasquez num. 19. Et ideo Eugenius IV. in suo Decreto fidei, quamvis tradat, ut sufficientem, hanc formam Graecorum, Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris, &c. non tamen hanc, Baptizatur in nomine Patris, &c. nisi addendo, baptizatur manibus meis. Ex quibus

Vasquez.
Eugen. IV.

constat ad posterius exemplum adductum pro Soto.

Ead prius exemplum ab ipso adductum, quamvis admittamus, Constantium ea forma confirmatum fuisse; (quod non est certum, ut Vasquez *Vasquez* adserit) nihilominus eo exemplo nihil contra nos fit, quia etiam in ea forma significatur actio ministri, denotando à ministro procedere, eo ipso quod verbo imperatiu (quamvis non imperando, sed deprecondo) signat, & sigillat signo Crucis in fronte confirmandi: quia eo ipso denotat se habere potestem signandi & sigillandi, ut ministerium Dei, & se esse qui signat & sigillat, ac proinde sensus illius formæ est: *Signet te Dcni sigillo fidei suo* (id est signo Crucis) subintellige, a me exhibito, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, in consignatione fidei; id est consignatione interiori, quæ fit medio charactere: unde illud, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, non cadit supra illud, *Signet te Deus*, sed supra illud, *sigillo fidei*, subintelligendo a me exhibito.

DIFFICULTAS IX.

Virum ad essentiam formæ Baptismi necessaria sit inuocatio explicita Trinitatis.

I Nuationem Trinitatis necessariam esse ad essentiam formæ Baptismi, constat ex dictis Difficultate vii. restat tamen difficultas, An sufficiat implicita, an necessaria sit explicita.

Magister in 4. dist. 3. & Adrianus in 4. q. 2. de *Majest.* Baptismo, §. *Ad rationes*, docent, ad essentiam formæ Baptismi non esse necessariam explicitam in uocationem Trinitatis, dicendo, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, sed sufficere implicitam, dicendo, *in nomine Christi*, aut *in nomine Dei*, aut in nomine aliquius persona diuina, quia in quolibet ex his tribus est tota Trinitas, & multo melius *in nomine Trinitatis*, nullam exprimendo perferam. Quod tradidisse videntur Ambrosius lib. de *Ambro.* Spiritu sancto cap. 3. Hugo de S. Victore lib. 1. de *Hugo* Sacramentis, part. 6. cap. 2. Beda in cap. 10. *Aeto-Victori-* rum, Bernardus Epist. 140. & Nicolaus Papa ad *Beda.* consulta Bulgariorum cap. 104. Et refertur de *Con-* *Nicol. Pap.* *feeratione* dist. 4. can. *A quodam Indeo*, & indicari videtur *Actor.* 2. & 8. & 10. & 19. dum dicitur Apostolos baptizans in nomine Christi, nullius alius persona mentione facta.

S. Thomas verò quæst. 66. Canis 6. de Loci, *S. Thomas.* cap. 8. ad 7. Bellarminus lib. 1. de Baptismo, cap. 3. *Canis.* Suarez disput. 21. secc. 3. Vasquez dist. 143. Egidius art. 6. num. 62. & communiter Doctores docent, & merito, ad essentiam formæ Baptismi requiri explicitam inuocationem Trinitatis, dicendo, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Quod tradunt plures Patres, quos refert Vasquez, & id indicatur Matth. ultimo, illis verbis, *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Vbi ex communis torius Ecclesie sensu traditur forma Baptismi, & aperiè definitum est à Zacharia Papa can. *In Synodo*, de Confecratione, *Zachar.* dist. 4. Quod etiam definitum videtur à Pelagio Papa. Papa in can. *Multi*, eadem dist. & ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi, ut traditur in cap. *Innoc. III.* Firmiter, de Summa Trinitate & fide Catholica; & ab Alexandro III. in cap. 1. de Baptismo & eius *Alex. III.* effectu, & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, *Eugen. IV.* dum

dum assignantes formam Baptismi, in ea exprimunt tres personas Trinitatis.

Pates vero pro aduersariis adducti, à nonnullis intenduntur in aliquo bono sensu pro nobis explicari, re tamen vera non possunt, quia verè sunt in sententia aduersariorum, etiam Nicolaus Pontifex. Hic tamen, ut aduertunt Canus, Vasquez & Aegidius, id tantum affirmavit ut priuatus Doctor, priuatum opinionem fecutus, & non definitiū ut Pontifex, quia de eo nullatenus fuit interrogatus, sed id tantum dixit obiter & per transennam, exempli gratia, & absque dubio ipsi dum id scripsit, non occurrit definitio Zachariae, qui verè id definitiū ut Pontifex, confirmans Synodum Anglicanam prouinciam.

Ad capita vero Actorum, in quibus dicitur Apostolos baptizasse in nomine Christi, respondent S. Thomas, Altfidorenus lib. 3. Summa tit. 3. c. 4. quæst. 2. Bonaventura in 4. dist. 3. 1. p. distinctionis, art. 2. q. 2. Durandus & Paludanus quæst. 1. Apostolos ex peculiari dispensatione ipsius facta baptizasse in nomine solius Christi, ut nomen Christi fieret illustrius: Armacanus vero lib. 8. de Quæstionibus Armenorum, c. 3. Canus, Bellarminus, Suarez, Vasquez & Aegidius existimant, nec Apostolos in nomine solius Christi baptizasse; & non absque fundamento, quia Apostoli can. 5. reprobant Baptismum collatum in morte Christi, id est, in nomine solius Christi mortui. Vbi huius redditus hæc ratio, quia scilicet non dixit Dominus, in morte mea baptizate, sed, docete omnes gentes, baptizantes ipsis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Et can. 49. prescribitur, ut Baptismus conferatur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nulla mentione facta permissionis baptizandi in nomine solius Christi, imò Clemens lib. 7. Constitutionum Apostolicarum c. 23. & Dionys. de Ecclesiastica Hierarchia cap. 9. alias 2. qui cum Apostolis conuersari sunt, nulla mentione facta dicta permissionis, affirmant Baptismum conferendum esse in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Quod ergo in dictis capitibus Actorum dicitur plures baptizatos fuisse in nomine Christi, à pluribus Patribus & Scholasticis ita exponitur, ut in nomine Christi non sit idem quod inuocatio Christi, sed auctoritate & virtute accepta à Christo, sicut quando Marci ultimo dicitur, in nomine meo demonia eiciunt, & ab aliis non paucis ita exponitur, & melius, ut in nomine Christi idem sit, quod inuocatio Christi, non tam solius, sed etiam Patris, & Spiritus sancti, sive sub nomine tantum Filii, quia Christus est verè Filius Dei; sive sub nomine Filii simul & Christi, dicendo, In nomine Patris, & Christi Filii, & Spiritus sancti.

Ita tamen ad essentiam formæ Baptismi est necessaria inuocatio explicita trium personarum in unitate essentia ut necessarium sit denotari, Deum unum & trium esse auctorem & causam principalem Baptismi, non minus quam quod baptizans sit minister a quo procedat actus baptizandi, ut aduertit Vasquez num. 48. & insinuat Eugenius IV. in suo Decreto fidei, quod optimè denotatur verbis pro forma prescriptis, Ego te baptizo in nomine Patris, &c.

D I F F I C U L T A S X .

Vtrum ad essentiam formæ Baptismi necessarium sit tres personas exprimi nominibus consuetis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Glossa in can. Multi. de Consecratione dist. 4. Caietanus quæst. 66. art. 3. Victoria in Summa §. 14. de Baptismo, docent, ad essentiam formæ Baptismi non esse necessarium exprimi personas diuinas nominibus consuetis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sed sufficere eas exprimi nominibus Genitoris, & Geniti, & Procedentis ab utroque: imò & quibuscumque aliis aequivalentibus, quamvis non synonymis, quibus ex usus accommodatione possint exprimi: in quod etiam inclinat Aegidius art. 6. num. 5. & probari potest, quia Aegidius in aliis formis mutatio verborum in alia, quamvis non synonyma, quæ non destruit sensum eorum, non obstat valori Sacramentorum, ergo nec in forma Baptismi; ergo Baptismus collatus in nomine Genitoris, & Geniti, & Procedentis ab utroque, validus erit, & sub quibuscumque aliis nominibus aequivalentibus, quamvis non synonymis, quia idem est sensus omnium eorum.

S. Thomas vero quæst. 66. art. 5. Scotus in 4. dist. 3. quæst. 2. §. 3. de Forma, Vasquez disp. 144. & communiter Doctores docent, ad essentiam formæ Baptismi necessariam esse inuocationem explicitam trium personarum sub nominibus consuetis Patris & Filii & Spiritus sancti, & non sufficere sub aliis, quamvis idem significantibus & merito: quia cùm Sacramentum Baptismi sit Sacramentum fidei, quo fideles initiantur, ut illud suscipiendo profiteantur fidem in facie Ecclesie, conuenientissimum fuit non fieri validè nisi sub inuocatione trium personarum sub una essentia, & auctoritate essentiali, quod est primum & præcipuum mysterium nostra fidei; & sub illis nominibus, sub quibus tres personæ sunt, fidelibus in quolibet idiomate communiter nota, ut in idiomate Latino sunt sub nominibus Patris, Filii, & Spiritus sancti, & sub aliis que his in quolibet idiomate respondent, & non sub aliis, sub quibus non sunt communiter nota nisi Theologis, ut sub nominibus Genitoris, & Geniti, & Procedentis ab utroque, & sub nominibus Omnipotentis, & Sapientis, & Boni. Quod quamvis non conuincat sic esse à Christo institutum, verisimile tamen sit ob dictam maximam conuenientiam. Imò idem etiam credimus institutum fuisse pro forma Confirmationis, quia etiam est Sacramentum fidei, quo in ea roboramur.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quod quamvis in aliis formis possit absque nullitate fieri mutatio in alia verba aequivalentia, non tamen in formis Baptismi & Confirmationis, quod personas diuinas, ob dictam peculiarem rationem.

Vnde non valebit Baptismus collatus in nomine Patris, & Iesu Christi, & Spiritus sancti, tum quia Filius non est communiter notus sub nomine Iesu Christi, tum præcipue, quia nomen Iesu Christus non significat idem quod Filius; valebit, tamen si addatur, & Iesu Christi Filius est, & etiam

E valebit,

Canus.
Vasquez.
Aegidius.

S. Thomas.
Altfidorenus.
Bonavent.
Durandus.
Paludanus.
Armac.
Canis.
Bellarm.
Suarez.
Vasquez.
Aegidius.

Clemens
Roman.
Dionysius
Ariopag.

Vasquez.
Eugen. IV.

Vasquez.

valebit, quamvis tertia persona tantum innocetur sub nomine *Spiritus*, non addendo *sancti*, vt *Vasquez* aduertit, quia *Spiritus* absque *sancto* est nomen proprium seu appropriatum *Spiriti* *sancto*, quo communiter cognoscitur, quamvis communiter addatur *sanctu*; quia non additur tamquam aliquid nominis, sed tamquam epitheton: ac proinde non obstabit valori *Baptismi*, si fiat inuocatio *Spiritus* *paracleti*, quia tunc retinetur nomen ipsi appropriatum, & ei additur *paracleti* tamquam epitheton; sicut etiam non obstat valori *Baptismi*, quando Patri additur nomen omnipotentis, & Filio nomen sapientis.

DIFIECVLTAS XI.

Vtrum Sacramentum Baptismi iterari possit.

SVpponimus, in quo Doctores conueniunt, Sacramentum Baptismi in lege noua esse unum secundum speciem: quod satis significat *Paulus* ad *Ephes.* 4. *Vnus Deus, una fides, unum baptismus*: & esse unum secundum speciem infinitam, quia constat una materia & una forma secundum speciem infinitam, & ad unum finem secundum speciem infinitam ordinatur.

Hoc supposito, est difficultas, An Baptismus, qui in omnibus est unius & eiusdem speciei infinita, & in diversis est numero multiplicabilis, possit in uno & eodem numero multiplicari, seu iterari & repeti.

Circa hanc rem quamvis *Marcionistae* errarent, existimantes, Sacramentum Baptismi iterari posse, vt refert *Epiphanius* *Heresi* 42. & *Dama* *scenus* lib. de *Harel.* iam tamen non tantum *Catholici*, sed etiam heretici conueniunt, Sacramentum Baptismi validè collatum, repeti & iterari non posse; quod communiter tradunt *Patres*, quos refert *Vasquez* disp. 146. & constat ex perpetua Ecclesia traditione; & ita definitum est *Canone* 46. *Apostolorum*, & in *Concilio Lateranensi* sub *Innocentio III.* & refert in cap. *Firmiter* 1. de *Summa Trinit.* & fide *Catholica*, & ab *Eugenio IV.* in suo *Decreto fidei*, & in *Tridentino* *sess.* 7. can. 9. de *Sacramentis*, & can. 11. de *Baptismo*. Et id deducitur primò ex significacione & causalitate *Sacramentali* ipsius Baptismi, quia Baptismus est signum spiritualiter generans, & qui eo iustificantur, dicuntur spiritualiter nasci, vt constat ex *Ioan.* 3. natuitas autem & generatio vni semel tantum contingit, & non amplius. Secundò id etiam deducitur ex eo, quod imprimit characterem; ac proinde si Baptismus repeti posset, etiam possent esse simul plures characteres, ex quibus vnu tantum esset sufficiens, & reliqui superflui.

Observandum tamen est, quod quamvis ex *Patribus* & *Pontificibus* nullus exprimat, secundum *Baptismum* eidem applicatur esse nullum, nihilominus, certum est, non solum esse illicitum, sed etiam nullum; & id absque dubio *Pontifices* & *Patres* intendunt. Et sane si post semel validè suscepimus *Baptismum*, nullus vnuquam illud potest licet recipere, absque dubio nullus ex *Christi institutione* est capax illius: ad quid enim *Christus* instituit *capacem Baptismi* eum, qui numquam potest illum licet recipere? Sicut ergo nullus est

absque charactere capax aliorum *Sacramento* rum, ita etiam nullus, qui charactere *Baptismi* non careat, est capax *Baptismi*.

DIFFICVLTAS XII.

Quando posse Baptismus sub condicione iterari.

SVpponimus, in quo Doctores conueniunt, baptizatum aliquando posse licet baptizari sub condicione (sive exterius expressa, sive interius tantum concepta) sub ea videlicet: *Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. & id traditur in cap. De quibus 2. de Baptismo.*

Hoc supposito, difficultas est, Quando id liceat. Circa quam conueniunt Doctores, quando dubium est an Baptismus fuerit collatus, posse licet reiterari sub condicione, quia tunc reiteratione sub condicione nulla irrogatur irreuerentia *Sacramento* *Baptismi*, quia non sit absque graui & prudenti cauia, quia scilicet est periculum manendi re ipsa absque *Baptismo*. Ita definitur ab *Alexandro III.* *Alex. III.* in dicto cap. *De quibus*. Et id est, quando est dubium an *Baptismus* sit integrè & essentialiter collatus, quia est dubium, an caruerit aliquo essentialiter requirito; in quo etiam Doctores conueniunt, quia etiam tunc est idem periculum. Et idem etiam est, quando est dubium an *Baptismus* fuerit validus, quia est dubium an materia, aut forma, aut intentio, quam constat sive se adhibitat, sive sufficiens ad valorem (quod dicitur dubium *Iuris*) vt aduertunt *Vasquez* disp. 146. c. 4. & *Aegidius Vasquez* q. 66. art. 9. dub. 1. quia etiam tunc est idem periculum. Dicitur autem dubium in praesentiarum, quoties pro parte negativa sive facti sive iuris est probabilis opinio, aut saltem est prudens seu probabilis coniectura aut suspicio, quamvis pro parte affirmativa sit prudens & probabilis opinio, seu iudicium, quia tunc *Baptismus* non est omnino moraliter certus, & est prudens timor, ac proinde periculum manendi re ipsa absque *Baptismo*.

Quando vero ita certum est aliquem esse baptizatum, & validè, vt pro parte negativa, seu in oppositum, nulla sit prudens coniectura nec suspicio, quamvis adhuc aliqui leues scrupuli, nullatenus licitum est, adhuc sub condicione reiterare *Baptismum*, vt docent communiter Doctores, & traditur in *Catechismo Romano*, seu *Tridentino* p. 2. *Catech. e. 2. de Baptismo*, §. 43. quia tunc nulla adest prudens causa reiterandi *Baptismum* adhuc sub condicione, cum *Baptismus* præteritus sit omnino moraliter certus, quo ipsi *Baptismo*, qui semel tantum est conferendum, irreuerentia irrogatur.

Vnde qui inter Christianos natus est, & a parentibus Christianis, & ab eis aut ab aliis Christianis educatus vñque ad etatem in qua omnes parvuli solent esse baptizati, quamvis leuiter dubiter an sit baptizatus, non est adhuc sub condicione baptizandus, quamvis nullus adsit qui id possit testari, quia tunc est omnino moraliter certum illum sive baptizatum. Et eodem modo non est baptizandus, neque sub condicione, infans exppositus in terris Christianorum, quando scripto aliquo dicitur esse baptizatus; si aliis in oppositum non adsit prudens aliquis timor: scilicet vero quando absque dicto testimonio seu scripto exppositus est,

est, quia tunc sub conditione est baptizandus: ab-soluto verò, quando adsit scriptura, qua dicitur non esse baptizatus, quia tunc est omnino moraliter certum non esse baptizatum.

Observandum est, cum cui altius extra necessitatem ex officio incumbit baptizare, teneri etiam extra necessitatem baptizare sub conditione eum, cuius Baptismus non est omnino moraliter certus modo supradicto, sive sit parvulus sive adulstus, quia sic baptizatus habet ius, aut quasi ius, ut baptizetur sub conditione. Imò & quemcumque alium, qui ob necessitatem potest sic baptizatum licet sub conditione baptizare, teneri ex misericordia id facere in ea necessitate, & non tantum parvulum sic baptizatum existentem in articulo mortis, sed etiam adulstum qui vult baptizari, quia misericordia exigit, ut proximo existenti in ea necessitate, volenti adhuc interpretatiū ut sibi prouideatur, remedium securius adhuc beatur: ipsum verò adulstum, qui est incertus an sit validè baptizatus absque opinione probabili pro parte affirmativa, teneri baptizari sub conditione, & ex virtute religionis, ut satisfaciat praecepto suscipiendi saltem probabili Baptismū; non verò teneri, quando probabile est baptizatus esse validè (quid dicat Ochagavia q. 11.) quia prudenter iudicat se esse validè baptizatum, & satisfecisse dicto praecepto suscipiendi validè Baptismū.

Quando verò adulstus, qui absolute rebaptizatur, & qui eum absolute rebaptizat, & qui sic rebaptizanti ministrat, sicut irregulares, dicimus Tract. de Irregularit, Disp. 11. Diffic. I.

DIFFICULTAS XIII.

Quando fuerit Sacramentum Baptismi à Christo institutum.

Supponimus, in quo conuenient non solum Catholici, sed etiam illi hæretici qui aliqua Sacramenta admittunt, Sacramentum Baptismi fuisse à Christo institutum. Quod expressum est Matth. ultimo, Marci 16. & Ioan. 3. & definitum in Tridentino sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere.

Hoc supposito, difficultas est circa tempus in quo fuit institutum. Et primò est difficultas, An fuerit institutum ante mortem Christi.

Rupertus lib. 4. in Ioannem, in illa verba cap. 3. *Venit Iesus in terram Iudeam*, & Albertus in 3. distinct. 3. art. 3. docent, Sacramentum Baptismi non fuisse à Christo ante mortem institutum, sed post mortem & resurrectionem. Quod probabile exstimat Canus 8. de Locis, cap. 5. & in id maximè inclinant Leo I. Epist. 4. cap. 3. & Chrysostomus Hom. 28. in Ioannem. Et ratione probari potest, quia ante mortem Christi non legitur eius Discipulos baptizasse, nisi viuente Ioanne Baptista, ac proinde sicut Baptismo Ioannis Baptista; & solum post resurrectionem legitur Matth. vlt. mislos fuisse à Christo ad baptizandum, & eis designasse formam; ergo Baptismus Christi non fuit ante resurrectionem, sed post institutus.

Magister vero in 4. dist. 3. S. Thomas 3. p. 66. art. 2. Vasquez disp. 140. & communiter Theologici docent, Sacramentum Baptismi fuisse à Christo ante mortem institutum: quod etiam sensit Augustinus Tract. 15. in Ioan. & Cyrilus lib. 2. in

Ioan. cap. 57. & Hugo de S. Victore 2. de Sacram. Hugo de S. Victore.

par. 6. c. 4. & id efficaciter deducitur ex Ioan. 3. & 4. vbi tempore Ioannis Baptista Christus dicitur baptizasse, & non per se ipsum, sed per Apostolos; quo clare significatur, Apostolos tempore Baptista Baptismo à Christo instituto baptizasse, non Baptismo Ioannis; alias potius Ioannes diceretur per illos baptizasse, quam Christus. Quod non leuiter confirmatur ex eo quod Ioan. 3. discipuli Ioannis Baptista apud ipsum conquerebantur, quod Christus eo tempore baptizarer (subintellige per Discipulos) quod non facerent, si Discipuli Christi Baptismo Ioannis baptizarent, cum id esset Ioanni maximè honorificum: Baptismus autem à Christo institutus, & quo Christus per Apostolos vtebatur etiam tempore Ioannis Baptista, gratiam & Spiritum sanctum conferebat, ut prædictum Ioannes Baptista Matth. & Luc. 3. Marc. & Ioan. 1. dum opponens suum Baptismum Baptismo à Christo instituendo & conferendo, ait, se baptizare in aqua, Christum verò baptizaturum in Spiritu sancto; Baptismus ergo institutus fuit à Christo in signum collatum gratia & Spiritus sancti, seu in Sacramentum ante mortem. Quod autem Ioan. 7. dicitur, *Nondum erat Spiritus datum, quia Iesus nondum erat glorificatus*, non obstat, ut dicatur Baptismum fuisse institutum in Sacramentum conferens gratiam & Spiritum sanctum ante resurrectionem, in qua Christus fuit glorificatus; quia ibi tantum est sermo de donatione visibili Spiritus sancti, modo visibili futura in die Pentecostes, & postea; alias Eucharistia non habuisset in cena vni iustificandi, seu conferendi inuisibiliter gratiā quae appropiatur Spiritui sancto.

Et id ratione Theologica probatur, quia Christus in cena antequam pateretur, contulit Apostolis Sacramentum Eucharistiae & Ordinis, ut constat ex Matthaei 26. & ex Lucae 22. & ex Tridentino less. 22. cap. 1. ergo etiam ante mortem & passionem instituit Sacramentum Baptismi, & illud per se ipsum, aut per Apostolos, aut utroque modo contulit, cum instituerit Sacramentum Baptismi ianuam ad recipienda reliqua Sacra menta.

Ad prius autem fundamentum aduertiorum, desumptum ex Leone & ex Chrysostomo, concedimus ipsos fauere aduersariis, eorum tamen auctoritatem non obstat; quia pro nobis sunt Augustinus, Cyrilus & Hugo de S. Victore, quibus maximè fauens Scriptura, & ratio Theologica. Neque obstat, quod id dixerit Leo Pont. in Epist. decretali: quia, ut Vasquez ait, id non dixit definiendo auctoritate Pontificia, sed auctoritate priuata Doctoris priuati; quia id tantum dixit ut Episcopis Sicilia persuaderet, ne conferrent Baptismum in die Epiphaniae, sed illum differenter usque ad Resurrectionem & Pentecosten.

Et ad posterius ex ratione desumptum responderemus, quod quamvis non legatur Apostolos ante mortem Christi, nisi viuente Ioanne Baptista, baptizasse, neque legatur Christum designasse formam ante mortem, non sufficit ut dicamus Baptismum Christi non fuisse ante mortem ipsius institutum; quia legitur Christum, & non Ioannem, baptizasse per Apostolos; quo satis significatur baptizasse Baptismo non Ioannis, sed instituto ab ipso.

Ita tamen Christus solitus erat per Apostolos baptizare (quod Ioannis 4. significatur, & non amplius) ut verisimile sit Christum per se ipsum aliquos

aliquos baptizasse, vt B. Virginem, & etiam Petrum, vt iste iam baptizatus aliquos Apostolos & alios baptizaret: quia incredibile viderut, Christum per se ipsum numquam baptizasse, & conueniens erat, nullum non baptizatum, præter Christum, alios baptizare.

Secundò est difficultas, Quo tempore ante mortem instituerit Sacramentum Baptismi.

Conueniunt Theologi, Christum non instituisse suum Baptismum antè quam ipse baptizaret à Ioanne Baptista; vt ita posset Baptismo Ioannis baptizari, non contempto Baptismo qui ab ipso Christo fuisse institutus: & institutum fuisse non post multis menses à tempore quo Christus fuit baptizatus à Ioanne, quia non post multis menses Discipuli Christi baptizabant (vt deducitur ex Ioannis 3. & 4.) & non nisi Baptismo Christi, vt antea dicebamus.

Ergo difficultas, An fuerit institutus à Christo eo tempore quo ipse fuit baptizatus à Ioanne, eadem videlicet hora, aut die.

Magister. Magister in 4. dist. 3. Sotus q. vnica, art. 2. Caietanus 3. p. q. 66. art. 2. Valentia disp. 4. punc. 4. & Valquez 140. cap. 6. docent, Baptismum fuisse à Christo institutu eo tempore quo ipse fuit à Ioanne baptizatus; quod sensu videtur Tertullianus, Ambrosius, Augustinus, Beda, Hilarius, Hieronymus, & Nazianzenus, à Valquez relati, dum dicunt, Christum Baptismo, quo ipse tinctus est, aquas Iordanis, & in his reliquas sanctificasse & mundasse; & dum Ambrosius & Beda dicunt, aquas Baptismo ipso, quo Christus baptizatus est, ius Baptismi induisse. Et id suader, quod Christo baptizato à Ioanne, statim Ioannes baptizatus fuerit à Christo; vt deduci videretur ex eo, quod Matth. 3. postquam Ioannes dixit Christo, *Ego à te debo baptizari*, respondit Christus, *sine modo*; quo indicat sibi videretur, quod ipse statim baptizatus erat Ioannem.

Scotus. Scotus verò in 4. dist. 3. quæst. 4. art. 1. Gabriel q. 1. art. 3. dub. vlt. Suarez disp. 19. l. c. 2. & Egidius q. 66. art. 2. docent, Baptismum institutum fuisse à Christo non eo tempore quo ipse baptizatus est à Ioanne, sed paulo post tempore alio opportuno. Et non immerito: quia in primis Christus non instituit tunc suum Baptismum in actu exercito, id est opere aliquo, quia non receptione ipsa Baptismi Ioannis, vt patet, quamvis receptione illius, & suo tactu, aquam moraliter sanctificauerit, & eam reddiderit moraliter aptiorem ad laudandum nos à peccatis, vt partem materialem Sacramenti Baptismi, & sic aquam quodammodo induisse ius Baptismi: neque illum tunc instituit, quia ipse tunc suo Baptismo baptizauerit Ioannem, quia nulla prudenti coniectura coniici potest Christum tunc baptizasse Ioannem: imo potius Matth. 3. vbi refertur Ioannem baptizasse Christum, insinuat, Christum tunc non baptizasse Ioannem. Et quia Ioanni prohibenti Christum baptizari ab ipso illis verbis, *Ego à te debo baptizari*, *tu venis ad me?* solum respondit Christus, *Sine modo*, quasi diceret, Non recules me baptizare, quamvis ego modo non te baptizem, sed possea; & reddit rationem: *Sic enim decet nos implere omnem institutam*; id est, quia oportet me efficiere hoc opus pium virtutis humilitatis, recipiendo à te Baptismum penitentia. Et tamen, si Christus statim esset baptizatus Ioannem, etiam re-

spondisset, Ego enim etiam te statim baptizabo; quia optimè congrueret verbis, quibus Ioannes reculabat baptizare Christum; & quia immo, postquam dicitur, *Sin modo, sic enim decet nos implere omnem institutam*, additur, *tunc dimisit eum* (id est non prohibuit Christum ab ipso baptizari) *baptizatus autem Iesus confestim ascendit de aqua*. Nec tunc instituit Baptismum in actu signato, praescribendo videlicet materiam & formam, & eis tribuendo vim instituicandi, quia id nullatenus constat, imo potius oppositum deducitur ex eo quod fiat mentio Baptismi Ioannis recepti à Christo, & non fiat mentio institutionis Baptismi Christi: imo Historia sic contextur, vt supponatur tunc non fuisse institutum.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum Baptismus sit necessarius necessitate medijs ad salutem.

Eror fuit Pelagianorum, Baptismum non Pelagianum, esse necessarium ad remissionem peccati originalis, quia illud contraria negabunt, sed tantum ad adoptionem gloriae. Hæretici nostri temporis, quamvis admittant in paruulis esse peccatum originale, negant tamen Baptismum esse necessarium ad remissionem illius, si sint filii fideli, quia eo ipso illis non imputatur; neque esse necessarium ad adoptionem gloriae in eisdem: imo sunt qui affirmant ad id sufficere, quod corum parentes, aut aliqui alij eorum ascendentibus fuerint aliquando fideles.

Veritas tamen Catholica est, Baptismum post Christum esse necessarium ad salutem omnibus hominibus qui peccatum originale contrahunt; quod Patres communis consensu tradunt, & definitum est ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei; & Eugen. IV. à Tridentino self. 7. can. 5. de Baptismo. Quod et. Trident. iam definierunt Siricius Papa in Epist. 1. ad Himerum cap. 2. Innocentius I. in Epist. 26. ad Concil. Pap. 1. Mileuitanum, & Leo I. Epist. 8. ad Episc. Innoc. 1. Campaniæ; & aperte traditur Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest intrare in Regnum Dei*, vbi absque dubio sermo est de Baptismo, quem Christus tunc instituit, aut instituere promisit.

Sed obiciunt Primò hæretici illud Gen. 17. vbi Deus Abraham & posteritati illius promittit terram optimam, & sub hac patriam celestem: sed nos per Christum etiam sumus filii Abraham, vt dicitur ad Roman. 9. ergo nobis promissa est patria celestis, ac proinde ad eam adipiscendam, & ad remissionem peccati originalis, sine qua nequit adipisci, non est nobis necessarium Baptismus.

Respondemus, quod quamvis Abraham & filiis ipsius carnalibus promissa fuerit terra Chanaan, & sub ea patria celestis; hac tamen non nisi ipsa Abraham fidei fide viua, & filiis fidei ipsius eum in fide imitanibus: & quia paruuli absque Baptismo in re suscepio non sumi filii fidei viua Abraham, id est ipsi non intelligitur facta promissio gloriae, nisi iam baptizatis, qui eo ipso habent fidem habitualem viuam.

Obiciunt Secundò illud 1. ad Corinth. 7. *Alioquin filii vestri mundi essent, nunc autem sancti sunt*; quibus verbis Paulus supponere viderunt, eo ipso

ipso quod aliquis est filius eorum quorum saltem alter est fidelis, esse sanctum.

Respondemus, filios hatos ex uno saltem parente fidei, dici sanctos non re ipsa & perfecte, sed inchoati & in spe, quia sperati potest eos futuros fideles & sanctos industria parentis fidelis, sicut ibidem etiam dicitur infidelem coniugem sanctificari per fidelem, quod tantum est verum inchoatum, & in spe; quod dixit Paulus, ut suaderet Corinthiis fidelibus, non separari a coniugibus infidelibus volentibus cohabitare absque iniuria Creatoris.

Est autem Baptismus omnibus, tam parvulis quam adultis, necessarius necessitate medij; in quo Doctores conueniunt, & constat ex eo, quod in dicto loco Ioannis, & in dictis Decretis & definitionibus generaliter dicitur esse necessarium omnibus, tam videlicet parvulis quam adultis, & tamen parvulis nequit esse necessarius necessitate precepti, quia sunt incapaces precepti. Est tamen Baptismus diverso modo necessarius necessitate medij parvulis & adultis; quia parvulis est necessarius determinate in resuscitatus, quia ipsis est unicum medium, quia prater Baptismum res ipsa suscepimus, non est illis aliud remedium (saltem ordinarium) quo liberari possint a peccato originali. Adultis vero non est necessarius determinate Baptismus in re suscepimus, sed in re vel in voto sub disunctione.

In explicando tamen quo pacto Baptismus in re vel in voto sit adultis necessarius necessitate medij ad salutem, non parvum variant Doctores: omnis vero variis modis id explicandi, vel quia continent falsam doctrinam, vel quia obscuri sunt, ex eo Baptismus in re vel in voto est adultis necessarius necessitate medij ad salutem (id est ad iustificationem, & consequenter ad salutem) quia scilicet nequeunt iustificari, & consequenter neque saluari, nisi Baptismo in re suscepimus, vel contritione perfecta (huc expressa sive virtuali) in qua vorum & propositum suscipiendi Baptismum continetur, ex eo tempore quo Baptismus coepit esse sub precepto; & virtuous eorum absque altero iustificari possunt, id est, quia nequeunt iustificari nisi uno vel altero; & virtuous possunt, quia neque unum neque alterum est adultis determinate medium necessarium, nisi aliquando per accidens, vi contingit, quando quis post intentionem suscipiendi Baptismum, & post elicitem attritionem, incidit in amentiam ante susceptionem Baptismi; quia tunc huic ad iustificationem est determinate necessarius Baptismus in re suscepimus, quia in amentia nequit perfecte conteri; & etiam quando quis exiit in articulo mortis, & caret copia Baptismi, vel ex defectu baptizantis, vel ex defectu aquae; quia tunc huic ad iustificationem est determinate necessaria contrito perfecta, quia non potest aliacer iustificari.

Dicuntur tamen peccatores adulti non baptizati iustificari Baptismo in voto, quando contritione perfecta iustificantur ante realem susceptionem Baptismi, non quia ex Baptismo deriuetur virtus aliqua in contritionem, ut iustificare possit, quia contritus ex se absque dependentia a Baptismo est sufficiens ad iustificandum, sive tamquam forma, sive tamquam ultima dispositio; sed quia in contritione, per quam tunc iustificantur, continetur voto & desiderium efficax suscipiendi

Baptismum suo tempore, non minus quam votum servandi quocunque aliud preceptum graue; quia, qui conteritur, proponit saltem virtualiter non peccare mortaliter, ac proinde neque transgreendi preceptum aliquod graue: & ad denotandum, post iustificationem contritione factam manere obligationem suscipiendi re ipsa Baptismum, in quo posset aliquis dubitare, sicut circa Sacramentum Poenitentiae dubitauit, in modo errauit Petrus Petrus Oxomensis; quia Sacramentum Baptismi, sicut Oxomensis & Poenitentiae, ordinatur in remissionem peccatorum) dicitur communiter, & a Tridentino sess. 6. Trident. c. 4. Baptismus in re vel in voto necessarius ad iustificationem.

Vnde si Baptismus non esset adulto sub precepto, iustificatio per contritionem facta ad scriberetur ipsi contritioni absque voto Baptismi, quia tunc votum Baptismi non continetur in contritione, ac proinde Baptismus tunc non esset necessarius in re vel in voto: esset tamen tunc necessarius Baptismus in re, aut contrito perfecta sub disunctione, quia non posset fieri iustificatio, nisi Baptismo, aut contritione, & virtuous posset.

DIFFICULTAS XV.

A quo tempore Baptismus coepit esse necessarius necessitate medij.

Quamvis tempore Bernardi fuerint, qui dixerint, Baptismum coepisse esse necessarium ab eo tempore, quo Christus Ioan. 3. dixit, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*, ut Bernardus ipse in Epist. 77. iam tamen conueniunt Doctores, non coepisse esse necessarium ante mortem Christi, neque necessitate medij; quia ante mortem Christi non evanuerunt antiqua remedia ad iustificationem instituta, quia ante mortem Christi non fuit abrogatum vetus Testamentum, quia nouum, cuius confirmatione erat abrogandum, non fuit confirmatum usque ad mortem Christi, ut supponit Paulus ad Hebreos 9. neque necessitate precepti, alias eo ipso Christus abrogasset antiqua remedia instituta ad iustificationem, quia posset fieri Baptismo, si Baptismus extinxerit sub precepto. Vnde verba illa Christi, *Nisi quis renatus, &c.* dicta fuerunt a Christo non pro eo tempore in quo dicebantur, sed pro futuro.

Est tamen difficultas, A quo tempore Baptismus coepit esse necessarius necessitate medij; & eadem est de tempore a quo coepit esse necessarius necessitate precepti, quia haec semper est coniuncta cum necessitate medij in operibus quae sunt in nostra potestate.

Saurez d. 27. febr. 4. Filiculus tit. 2. cap. 6. Egidius quæst. 69. art. 1. dub. 2. & alij plures docent, Filiculus. Baptismum non coepisse esse necessarium neque necessitate medij, neque necessitate precepti, sive Pentecosten, quia tempore Pentecosten, & non antea, Euangelium fuit ab Apostolis promulgatum: ante promulgationem autem non fuit Baptismus necessarius, non solum necessitate precepti, quia preceptum ante sui promulgationem non obligat, sed neque necessitate medij, ut videatur supponere Tridentinum sess. 6. cap. 4. dum loquens Trident. de iustificatione, quæ est translatio abstatu, in quo quis

quis nascitur filius Adæ, ad statum gratiæ, ait: *Quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius votu fieri non potest, sicut scriptum est, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c.* Vbi supponit, ante promulgationem (que verè facta fuit ab Apostolis in die Pentecostes) iustificationem fieri potuisse aliter quam Baptismo & eius voto.

Auctores tamen huius opinionis diuisi sunt: quia Aegidius & alij existimant, à Pentecoste ubique cœpisse Baptismum esse necessarium, & vtroque modo; quia eo die promulgatum fuit Euangelium ab Apostolis: Suarez verò & Filiacius existimant, à Pentecoste non cœpisse ubique, sed in vnaquaque Provincia cœpisse quando in ea Euangelium fuit sufficierter promulgatum, vt expressit Bernardus Epist. 77.

Vasquez,
Ochagau.

Hugo de
S. Victore.
Hieron.
August.

Vasquez dis. 145, cap. 3. Ochagauia quæst. 14, & plures alij docent, Baptismum cœpisse esse necessarium necessitate medi & præcepti à tempore mortis Christi, quod tradidisse videntur Hugo de S., Victore lib. 6. de Sacram. cap. 4. Hieronymus quoque & Augustinus in Epistolis, quas sibi mutuo de legalibus scriperunt, dum supponunt, cærimonias legis morte Christi suffise mortuas, & consequenter absque utilitate ad iustificandum mansisse; quibus in hac re magis acquiescimus, quam Bernardo: & idem est, & non minori ratione, de quocumque alio remedio ad iustificandum, etiam legis naturæ.

Et ratione Theologica probatur. Et in primis, Baptismum re ipsa fulceptum, cœpisse à morte Christi esse parvulis necessarium necessitate medi, quia morte ipsa Christi remedia antiqua ad iustificationem patuolorum euanuerunt; ergo non mansit illis aliud remedium, quam Baptismus, qui iam erat institutus in Sacramentum habens vim iustificandi, ac proinde à morte Christi fuit illis necessarium necessitate medi. Consequens patet; Antecedens autem, nempe, morte ipsa Christi euanuisse dicta remedia, probatur: quia morte Christi abrogatum fuit Testamentum vetus, quia morte ipsa confirmatum fuit nouum, vt supponit Paulus ad Hebr. & prius autem Testamentum confirmatione posterioris abrogatur. Deinde, Baptismum in re vel in voto cœpisse esse necessarium adultis necessitate medi ad iustificationem, probatur: quia ex una parte adulti non baptizati, à morte Christi non poterant iustificari, nisi Baptismo iam instituto, aut contritione perfecta, sive expressa, sive virtuali; & ex altera parte à morte Christi cœpit Baptismus esse sub præcepto, ac proinde à morte Christi cœpit in contritione perfecta contineri votum sufficiendi Baptismum, ergo à morte Christi cœpit Baptismus in re vel in voto esse adultis necessarium necessitate medi ad iustificationem. Quod autem à morte Christi cœperit Baptismus esse adultis sub præcepto, probatur: quia ex una parte ante mortem Christi Baptismus institutus erat, & erat impositum præceptum illius, pro tempore futuro illis verbis Ioann. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest, &c.* & morte Christi Dominus fuit confirmatum & consummatum, sicut totum Testamentum nouum quod viuendo disponuerat; & ex altera parte, vt Baptismus ex tunc esset sub præcepto, non fuit necessaria promulgatio aliqua, neque quæ facta fuit in die Pentecostes, neque quæ facta fuit postea: quia si promulgatio est ne-

cessaria pro lege humana, vt habeat vim legis, tantum est necessaria ex Iure humano, & non ex natura rei, quia absque promulgatione ex Iure humano Princeps non loquitur vi Princeps & vt publica persona, quod ad rationem legis requiritur, & si Princeps vellet Ius illud abrogare, & ei nou state, posset. Christus autem ante promulgationem illam factam in die Pentecostes locutus est: vt publica persona, quando præcepit Baptismum pro tempore futuro, nempe pro tempore mortis sua; ergo Baptismus ante Pentecosten à tempore mortis Christi cœpit esse sub præcepto; promulgatio ergo Baptismi, & totius legis Euangelicæ in die Pentecostes, & postea facta solùm, fuit necessaria, vt lex Baptismi, & tota alia mundo innotesceret, & non ignoraretur, non verò vt haberet vim legis obligantis.

Tridentinum verò dum ait, iustificationem à peccato originali post Euangelium promulgatum non posse fieri sine lauacro regenerationis, aut sine eius voto, non supponit adhuc recte ante promulgationem non posse fieri; quia dictis verbis, eis non aduersando, posset addere, *mo & ante promulgationem à morte Christi*, quod non addidit, vt solùm definire quod erat certum, & taceret id quod erat sub opinione.

Dicitur autem Baptismus adultis necessarius in re vel in voto, quia possunt iustificari & saluati, vel Baptismo in re, vel contritione perfecta, in qua continetur votum sufficiendi Baptismum, ab eo tempore à quo Baptismus est sub præcepto.

DIFFICULTAS XVI.

Quando teneatur adultus Baptismum recipere.

Supponimus, adultos (qui eo ipso sunt capaces præceptorum) teneri præcepto diuino Baptismum sufficiere, in quo Doctores conueniunt, & constat ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest, &c.* vnde ad milles tenentur baptizari in extremo vita periculo, quia ad id tenentur dum vivunt.

Est tamen difficultas, An teneantur ante dictum extremum periculum vita. Circa quam etiam conueniunt Doctores, teneri ante illud baptizari, quod Patres communiter significant, dum reprehendunt eos qui Baptismum differunt vsque in finem vite, vt constat ex Clemente Romano lib. 6. *Clement.* Constitutionum Apost. cap. 15. ex Basilio Hom. 13. *Romanus.* Basilius. ex Nazianzeno Oratione in sanctum Baptismum, que est 40. ex Chrysostomo Homil. 1. in Acta Chrysostomi. Apostolorum.

Punctum ergo difficultatis est in assignando tempore, pro quo adulti teneantur baptizari ante finem vite.

Ledesma 1.p. quarti, q. 9. art. 3. dul. 1. docet, *Ledesma.* præceptum diuimum Baptismi pro illo tempore determinato ante finem vite obligare, sed pro tempore indeterminato, sicut Sacramentum Pœnitentia & Eucharistia, quia nullum videtur discrimen inter hæc duo ex una parte, & inter Baptismum ex altera.

Caietanus verò & Aegidius quæst. 68. art. 3. *Val-* Caietanus. quez dis. 149. cap. 4. Suarez d. 31. secl. 2. & com- Aegidius. muniter Doctores docent, adultos ex præcepto di- Vasquez. uino teneri baptizari statim arque comodè pos- Suarez. sunt;

sunt; & merito: quia sicut ex precepto fidei tenetur quisque statim, atque ei mysteria fidei sunt sufficienter proposita, credere, ita etiam verisimile est, Christum, qui ad Baptismum adultos obligavit, voluisse iplos statim atque commodè possint, obligare ad susceptionem Baptismi, quia Baptismus est professio fidei, & per quem, qui baptizantur, recipiuntur in numerum fidelium, & sunt Ecclesiae subditi, & capaces aliorum Sacramentorum; in quibus omnibus Baptismus differt a Pœnitentia & Eucharistia, & ideo ad hæc duo non obligavit statim.

Addidimus, *adultos statim, atque commodè possint, teneri*, quia quando adest aliqua rationabilis causa ad differendum Baptismum, possunt, in quo Autores nostræ opinionis conueniunt, ut quando dilatio expedit, ut baptizandus melius instruatur, vel ut solemnius baptizetur, vel ut evitetur damnum aliquod considerabile corporis aut diutiarum, sive proprium sive alienum, vel quando expedit fructus spirituali, sive proprio sive alieno. Ita tamen possunt ex rationabili causa Baptismum differre, ut ad maiorem dilationem maior requiratur causa. Vnde magni viri, qui Baptismum distulerunt, id fecerunt vel ex iusta causa, ut constat de S. Sebastiano & de aliis, aut ex ignorantia inuincibili dictæ obligationis, & bona fide.

DIFFICULTAS XVII.

Vtrum Ecclesia possit determinare & prescribere tempus precepti diuini suscipiendi Baptismum ante finem vite.

Caietanus. Sotus. Ledeſma. **C**aietanus quæſt. 68. art. 3. Sotus in 4. diſt. 5. art. 3. quæſt. vñica, art. 3. & Ledeſma 1. part. 4. q. 9. art. 3. dub. 1. docent, Ecclesiam posse determinare tempus precepti diuini, quo adulti obligantur baptizari ante finem vite, quia Christus Ecclesia commisit Sacramentorum dispensationem, ergo potest determinare tempus pro susceptione Baptismi, sicut determinauit pro susceptione Pœnitentia & Eucharistia.

Confirmatur, quia Ecclesia de facto determinauit Vigilias Resurrectionis & Pentecostes in can. *Non ratione, & in can. Duo tempora, & in can. Proprie, de Conſecratione*, diſt. 4. ergo in Ecclesia vere reperitur potestas ad id.

Vasquez. Suarez. Ochag. Vasquez vero disput. 150. cap. 2. Suarez d. 31. ſect. 2. & Ochagavia quæſt. 15. docent, in Ecclesia non esse potestatem determinandi tempus precepti diuini, quo adulti ante finem vite baptizari tenentur, & merito: quia precepto diuino determinatum est hoc tempus, nempe cum primum commodè possint, ergo Ecclesia nequit aliud determinare, non ſolum definiendo, fed neque interpretando; etiamſi, quando occurrit dubium, an cauila aliqua sit sufficiens ad dilationem Baptismi, id possit interpretari, non minus quam quilibet vir doctus, in multo melius.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quod quamvis Ecclesia ex commiſſione, quam habet diſpendi Sacra menta, possit definiere tempus precepti diuini Pœnitentia & Eucharistia, quia tempus precepti eorum ante finem vite relietur fuit a Christo indeterminatum, non tamen potest definire tempus aliquod pro pre-

cepto diuino, quia precepto ipſo fuit a Christo determinatum.

Ad confirmationem respondemus, in dictis canonibus, in quibus decernitur Baptismum tantum esse conferendum in Vigiliis Resurrectionis & Pentecostes (nisi urgente necessitate) non fuſſe definitum pro baptizandis, ut antea non tenebantur, fed pro ministris, ut probare poſſent infideles, qui perebant Baptismum, an ſincerè illum perebant, ne ab eis facile deciperentur, & etiam ob reuerentiam Baptismi: prediſti tamen Canones iam ſunt antiqua conſuetudine aboliti.

DIFFICULTAS XVIII.

Vtrum paruuli ſaluari poſſint abſque Baptismo reipſa ſucepto, & abſque morte pro Christo perpeſſa.

Alexander 4. part. memb. 5. art. 1. Gerſon Alexand. Alphab. 59. litt. R. Altisiodorensis lib. 3. titul. 3. cap. 4. quæſt. 2. Bonauentura in 4. diſt. 3. 1. part. diſt. art. 2. quæſt. 2. & Caietanus quæſt. 68. art. 2. partem affirmatiuam tenuunt, quām non omnes prediſti eodem modo defendunt: quia Caietanus exiſtimat, paruulos omnes, qui baptizari non poſſunt, poſſe ſaluari remedio legiſ naturæ, fide videlicet, aut oblatione parentum, quia eo etiam poterant ſaluari paru. Gerſon. Iudæorum, quando ſecundūm legem circumcidī non poterant, aut quando ante octauum diem moriebantur, ante quem ſecundūm legem non poterant circumcidī, & tamen noſtri paruuli non ſunt peioris conditiōnis quām illi. Quod Caietanus art. 11. etiam exiſtimat verū de paruulis periclitantibus in utero materno, quid ſcilicet ſaluari poſſint fide parentum, aut benedictiōne aliqua in nomine Trinitatis; quia de diuina misericordia credi non poſſit, quod eos ita reliquerit, ut nullum remedium poſſit illis prodeſſe. Gerſon verò exiſtimat, paruulos, qui baptizari non poſſunt, poſſe ſaluari, quamvis non omnes, neque remedio aliquo communi ex lege diuina certa, ſed tamen aliquos, & priuilegio particuliari orationibus parentum, quia id poſſit de diuina misericordia ſperari. Altisiodorensis & Bonauentura exiſtimant, eos qui incipiunt baptizari, & non manent verè baptizati, quia in eorum Baptismis fuit defectus aliquis eſſentialis, vel in materia, vel in forma, vel in intentione, verè ſaluari particuliari priuilegio, Deo ſupplente defectum Baptismi, quamvis non omnes, ſed tantum aliquos, imo id non eſſe omnino certum.

Vasquez. Suarez. Ochag. August. Sotus vero in 4. diſt. 5. quæſt. vñica, art. 2. Vasquez disp. 151. Suarez diſt. 27. ſect. 3. Aegidius quæſt. 68. art. 2. dub. 1. & Ochagavia quæſt. 16. partem negatiuam merito tradunt, quam expreſſit Augustinus lib. 3. de Anima & eius origine, cap. 6. dum ait: *Noli credere, poli dicere, infantes antequam baptizentur morte preuentos, peruenire poſſe ad originalium indulgentiam peccatorum, ſi viſ eſſe Catholicus.*

Et in primis infantes abſque Baptismo (aut forſan abſque morte pro Christo perpeſſa) ſaluari non poſſe alio remedio communi, & ex lege certò (in quo Doctores communiter conueniunt) adeo certum eſt, ut oppoſitum, quod Caietanus affirmat, non benē audiatur: quia a Soto & ab aliis

Pius V.

hæreticum, & à Vasquez & ab aliis erroneum iudicatur: ob quod à Pio V. delecti fuerunt Commentarij art. 2. & art. 11. & id manifestè constat ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei;* quod Patres omnes de paruulis & adultis intelligunt, & de paruulis ita ut absque Baptismo reipsa suscepito (aut forsitan absque morte pro Christo perpesta) saluari non possint: quod ita esse, communis omnium fidelium sensu existimatur.

Quod verò nullus infans absque Baptismo reipsa suscepito, & essentialiter perfecto (aut forsitan absque morte pro Christo perpesta) possit saluari de potentia ordinaria ex peculiari aliquo priuilegio (in quo contra Gerlonem, Altisiodorensem & Bonaventuram conueniunt Sotus, Suarez, Vasquez, Egidius & Ochagavia, probatur: quia etiam si Deus potuisset decernere aliquos absque Baptismo, & absque morte pro Christo perpesta saluare, adhuc pronuntiata lege illa communis & vniuersali Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei;* nihilominus hac lege communis pronuntiata, & nullo dato à Deo vehementi indicio aut signo quod decreuerit aliquos aliter saluare, nequit absque temeritate affirmari, quia id affirmatur absque vrgenti fundamento, contra legem communem à Deo manifestè pronuntiatam.

Ad rationem pro Caietano respondemus, in lege scripta non fuisse duo remedia pro paruulis, vnum in defectu alterius, sed tantum fuisse unicum, nempe legis natura, fidem videlicet, aut oblationem parentum, qua Deo illos offerebant, siue tantum interiorum, siue exteriorum significatam, vel circumcisione, vel alio signo exteriori pro voluntate parentum: & quamvis hoc remedium oblationis, aut fidei parentum, sit facilis quam Baptismus, nihilominus nostri paruuli non sunt peioris conditionis quam illi, quia minor facilis Baptismi suppletur maiori vertute fructus & gratia. Quod verò pro Gerlone & aliis dicunt de diuina misericordia, non conuincit, quia nihil illius derogatur, ex eo quod paruuli baptizari non possint (quod ratiōne contingit) & damnentur, quia digni sunt qui à Deo deferantur & damnentur, quia sunt Deo inimici.

Sed an paruuli saluari possint morte pro Christo perpesta, Difficultate x. dicemus.

DIFFICULTAS XIX.

Virum adulti saluari possint absque Baptismo reipsa suscepito, & absque martyrio.

Non defuerunt tempore Hugonis & Bernardi, qui existimarent, nullum adultum saluari posse absque Baptismo reipsa suscepito, aut absque martyrio vice illius, quia Ioannis 3. dicitur: *Nisi quis renatus fuerit, &c. imo & nostro tempore Michael Baius Docto Louaniensis, quibusdam testimoniis Augustini male intellectis sibi persuasit, adultum catechumenum non posse absque Baptismo reipsa suscepito consequi remissionem peccatorum, etiam actu contritionis & charitatis possit consequi iustificationem.*

Reliqui Doctores vnam consensu docent, nullum absque Baptismo reipsa suscepito, & abs-

Michael
Baius.

que martyrio vice illius, posse saluari obtinendo alia via iustificationem & remissionem peccatorum, nempe actu contritionis perfectæ, aut alio actu charitatis. Ita significatur in cap. *Debitum*, de Baptismo, & in cap. *Apostolicam*, de Presbytero non baptizato, & supponitur in Tridentino less. 6. *Trident.* cap. 4. dum dicitur iustificationem à peccatis non baptizati non posse fieri absque Baptismo aut eius votu; & efficaciter deducitur ex eodem Tridentino less. 13. cap. 4. dum contritioni perfectæ ante susceptionem Sacramenti Pœnitentia tribuitur vis iustificandi à peccatis, quia eadem vis erit in contritione perfectæ ad iustificandum à peccatis ante realem susceptionem Baptismi.

Et id constat ex Scriptura, in qua pœnitentia & dilectioni Dei extra Sacramentum attribuitur iustificatio à peccatis, Ieremias 18. *Si pœnitentiam egerit gens illa, agam & ego pœnitentiam.* & Ezechiel 18. *Agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* & 1. Petri 4. *Charitas operit multitudinem peccatorum.* & Ioan. 3. *Scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.* & 1. Ioan. 4. *Qui diligit ex Deo natus est, & subditur, qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo.*

Illud vero peculiare quod Michael Baius dixit, nempe posse adultum ante susceptionem Baptismi actu charitatis iustificari absque eo quod ei remittantur peccata, praterquam quod est contra aliqua testimonia Scriptura ex supra allatis, in quibus pœnitentia & dilectioni charitatis tribuitur remissio peccatorum, etiam est peculiare datum à Pio V. & à Gregorio XIII. in Bulla *Pius V.* contra illum peculiariam edita, & est manifestè *Greg XIII.* contra rationem, quia vera iustificatio, vobis vera mundities, omnino pugnat cum forde peccati mortalis, vi ostendit Valquez 1.2. d. 140.

Neque testimonia Augustini, quibus id sibi perfauit, ipsi fauent, vt aduerterit Vasquez 3. p. dis-
put. 152. Illo autem testimonio Ioan. 3. *Nisi quis renatus, &c.* quo ducti fuerunt Doctores illi tempore Hugonis & Bernardi, nihil aliud probatur, quā Baptismum in re, aut in voto inclusio in actu contritionis, aut in alio actu charitatis, esse necessarium ad salvationem: iste autem dicitur *Baptismus flaminis*, quia est amoris & desiderij; & etiam dicitur *Baptismus pœnitentie*, quia est actus pœnitentie, siue expressa siue implicita.

Ita tamen votum seu propositum suscipiendi Baptismum est medium sufficiens absque Baptismo in re suscepito, & absque martyrio ad iustificationem & salutem, vt necessarium non sit quod sit expressum, sed sufficit implicitum, & contentum in contritione perfectæ, siue formalis siue virtuali, etiam illis qui notitiam habent Baptismi, vt contra Sotum, qui existimat necessarium esse expressum illis qui non ignorant inuincibiliter Baptismum, docent Vasquez disp. 152. nūm. 16. & Vasquez communiter Doctores, quia etiam illis suffici actus perfectæ contritionis, aut alius actus dilectionis Dei, qui haberi potest absque proposito expresso suscipiendi Baptismum, non solum quando non aduerterit esse præceptum suscipiendi Baptismum, sed etiam quando aduerterit, vt in similitate dicemus Tractatu de Pœnitentia Disput. vi. Diffic. v i. Quamvis verum sit, cum qui perfectè conteritur, siue formaliter siue virtualiter, & aduerterit esse præceptum suscipiendi Baptismum, vix posse

posse abstinere à dicto proposito expresso, quia contritio perfecta dum perseverat, vehementer excitat & impellit ad proponendum obseruare, quodcumque praeceptum graue, quod memoria occurrit.

DIFFICULTAS XX.

Vtrum paruuli saluari possint morte pro Christo perpeſſa abſque Baptismo re ipſa ſuſcepto.

Alexand.
Arma-

Alexander 4. p. q. 8. memb. 9. art. 5. & Arma-
canus lib. 8. de Quæſtioneis Armenorum
cap. 37. partem negatiuam tuentur Primò, quia nulla est promissio Dei, qua morti pro Christo perpeſſa iuſtificatio promittatur. Secundò, quia alias perpeſſo mortis pro Christo eſſet Sacra-
mentum. Tertiò, quia alias dicta perpeſſio prodeſſet
ſine charitate, quod eſt contra Paulum 1. ad Corin-
th. 3. & 4. quia non iuſtificaret paruulum dum viueret, fed poſt mortem; quia dum viuit, non pa-
tit mortem. Addit Armacanus, ex infantibus propter Christum ab Herode occiſis eos tantum
fuſſe ſaluatos, qui alias circumciſione, aut reme-
dio legiſ naturæ fuerant iuſtificati. In quod etiam
inclinat Adrianus in 4. q. vlt. de Baptismo §. Ad
rationes.

S. Thomas.
Vasquez
Suarez.
Egidius.

S. Thomas. vero 2. 2. q. 124. art. 1. Vasquez
dip. 153. Suarez d. 29. Egidius quæſt. 66. art. 12.
dub. 1. & communiter Doctores docent, paruulos
morte pro Christo tolerata iuſtificari ab originali,
& ſaluari; & merito: quia negari non potest (vt
Armacanus negat) infantes omnes ab Herode pro
Christo occiſos ſaluatos fuſſe, quia omnes indi-
ſcriminatim ab Ecclesia vt Martyres & vt Beati ve-
nerantur & coluntur, & plures ex Patribus omnes
illos indiſcriminatim Martyres appellant, &
eos in numero Beatorum referunt, vt videre eſt
apud Vasquez cap. 7. & tamen maximè credible
eſt, aliquos eorum non fuſſe iuſtificatos ante mor-
tem pro Christo perpeſſam, praſertim ex infantibus
Gentilium qui Iudei permixti erant, & ex
infantibus Iudeorum, qui ante octauum diem,
ante quem circumcidit non poterant, & à parenti-
bus non fuerant Deo oblati, occiſi fuerunt. Ergo
negandum non eſt, eos infantes, qui in peccato ori-
ginali ad occiſionem arripiabantur, morte ipſa pro
Christo tolerata iuſtificatos & ſaluatos fuſſe; &
alios, qui iuſtificati præſupponebantur, in sancti-
tate & iuſtitia creuifſe. Quod si infantes ab Herode
occiſi pro Christo (id eſt, qui intentione occi-
dendi Christum occiſi sunt, & qui ſua occiſione
confessi ſunt Meſſiam eſſe Christum, & regem
animarum) morte ipſa iuſtificati, & ſaluati fue-
runt, idem etiam dicendum eſt de quibuscumque
aliis infantibus, qui pro Christo aut ob eius fidem
occiſi ſunt, & in posterum occiduntur, nempe
quod morte ipſa ab originali iuſtificantur & ſalu-
uentur; & quod, ſi Baptismo ſuſcepto ſint iam iu-
ſtificati, crefcant in sanctitate & iuſtitia: quia ea-
dem eſt cauſa & ratio de eis, ac de occiſis ab Herode,
quod etiam nonnulli ex Patribus, quos Vas-
quez referunt, docent.

Et id eſt verum non tantum de infantibus, qui
iam nati extra vterum maternum occiduntur pro
Christo, ſed etiam de illis qui in vteris maternis
pro Christo occiduntur, vt aduertunt Scotus,

Richardus, Gabriel, Paludanus, Vasquez, & Egi-
dius; quia eos eſſe intra vterum, non obſeruare iuſtifi-
cationem: quod nos (quidquid Egidius dicat) fo-
lum intelligimus verum, quando tyrannus cog-
noſcit matrem eſſe grauidam, & aduertit, aut timeret
etiam occidere infantem, quia aliaſ infans non oc-
cidetur pro Christo, niſi inaduertenter, & valde
per accidens.

Quod autem in Tridentino ſeff. 6. c. 4. dicitur,
remiſionem originalis poſt Euangeliū promul-
gatum non poſſe fieri abſque Baptismo in re, aut
in voto in paruulis, tantum eſt verum ordinariè, in
his videlicet qui non occiduntur pro Christo, quia
qui ſic occiduntur (vt Augustinus ait 13. de Ciui-
tate, cap. 7.) à Christo excepti ſunt ab illa ſen-
tentiā Ioan. 3. *Niſi quis renatus, &c. illis verbis*
Matth. 10. & 16. *Qui perdiſerit animam ſuam*
proper me, inueniet eam.

Ad primam ergo rationem aduersariorum re-
ſpondemus, quod quamvis nulla exiterit promiſ-
ſio Dei pro infantibus ab Herode propter Chri-
ſtum occiſis, de conferenda gratia ob perpeſſio-
nem moriſ, exiit tamen voluntas Dei, quæ no-
biſ traditione conſtat, & ſufficit abſque promiſ-
ſione. Iam tamen à predicatione Chriſti extat
promiſio, etiam pro infantibus, dictis verbis
Math. 10. & 16.

Ad ſecundam reſpondemus, mortem pro Chriſti
perpeſſam, quamvis ex promiſione Chriſti ex
opere operato ſignificet & conferat gratiam paru-
lis, non eſſe Sacramentum; quia illa non ſignifi-
cat & conferat gratiam vt illata à tyraſſo, ſed vt
tolerata à paruulis; & de ratione Sacramentis, ſed
vt ſignificet & conferat gratiam etiam vt proce-
dens ab aliquo, & vt aſtio eſt, ſue paſſiū ſigni-
fiſetur aut ſumatur, & non vt tantum tolerata, an-
recepta, ſeu quali repta, vt videre eſt in Sacra-
mentis noua & veteris legis, vt aduertit Vasquez
num. 42.

Ad tertiam reſpondemus, mortem pro Chriſti
perpeſſam, quamvis non toleretur exaffeſtu cha-
ritatis erga D'eu'm paruulis prodeſſe, quod non eſt
contra Paulum, qui ſi loquitur de operibus ex cha-
ritate procedentibus, non loquitur in paruulis, ſed
in adultis.

Ad quartam reſpondemus, mortem pro Chriſti
perpeſſam ſanctificare non poſt hanc vitam, ſed
ante mortem, in eo videlicet tempore in quo Marti-
tyria affectus eſt, vt non tantum non poſſit na-
turaliter viuere, ſed neque poſſit ſenſu aliquo vi-
ta, quia tunc conſetur moraliter mortuus, & mors
conſetur conſummatā. Dari autem ſemper ali-
quod tempus anterior in quo homo nequeat ſenſu
vita, conſtat ex eo, quod diſpoſitio conſerua-
tiva, quæ ſemper ſuſceſſu eſt corrumptuſ, requiri-
tur maior ad vſum ſenſuum, quam vt anima in-
formet, vt experientia conſtat.

DIFFICULTAS XXI.

Vtrum adulti ſaluari possint morte pro Christo perpeſſa abſque Baptismo in re & in voto.

Conueniunt Doctores, mortem pro Chriſti
perpeſſam poſſe abſque Baptismo in re ſuſ-
cepto adultis ſufficere ad iuſtificationem à pec-
catis,

Scotus.

Clemens Romanus. Quod aperit tradunt Clemens lib. 5. Constitutionum, cap. 5. alias 7. Cyprianus Epist. 73. Augustinus 13. de Ciuitate Dei, c. 7. & est expreßum in Scriptura, Marc. 8. *Qui perdidit animam suam propter me, salvam faciet eam;* & Luca 12. *Vivificabit eam.* & ad id sufficere quando procedit ex perfecta dilectione & charitate erga Deum (in qua votum perfectum Baptismi continetur:) & non mirum, quia dilectio Dei etiam absque dicta mortis perficie sufficit ad id.

Est tamen difficultas, An mors pro Christo perpeſſa sufficiat ad iustificationem & salvationem, quando non toleratur ex dilectione Dei in qua votum Baptismi continetur, ac proinde an sufficiat etiam absque Baptismo in voto perfecto.

Bonaentia. Bonaentura in 4. dist. 4. 2. parte distinctionis, art. 1. q. 2. Durandus q. 8. Canus Relectione de Penitentia, part. 3. Vasquez. 153. & Ochagavia q. 17. docent, mortem pro Christo perpeſſam non sufficiere adultis ad iustificationem a peccatis, nisi toleretur ex affectu charitatis erga Deum, ac proinde non sufficiere absque Baptismo in voto perfecto; quod sentit videtur Bernardus Epist. 77. dum significat, martyrum non supplice vicem Baptismi, nisi ex merito fidei. Et expressissime videtur Paulus 1. ad Corinth. 13. *Si tradidero corpus meum ita ut ardorem, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Et ratione probatur: quia si mortis perpeſſio pro Christo absque dilectione Dei haberet vim iustificandi a peccatis, eam haberet non ex sua natura, ut patet, sed ex voluntate & lege Dei: nullo autem fundamento constat de ea voluntate, quia non constat Scriptura, neque traditione, neque definitione Ecclesiae, neque efficaci aliqua ratione.

Caietanus. Caietanus verò 3. part. quæſt. 87. art. 1. Sotus in 4. dist. 15. q. 2. art. 1. Suarez d. 29. Valentia d. 8. q. 2. punct. 2. Egidius q. 66. art. 12. dub. 2. & Raonis quæſt. 2. art. 2. docent, mortem pro Christo perpeſſam, quamvis non toleratam ex affectu charitatis erga Deum, sufficere adultis ad iustificationem a peccatis, & ad salvationem, ac proinde etiam absque Baptismo in voto perfecto. Quod expressissime videtur Clemens vbi supræ, dum de catechumeno, qui martyrum subit, ait: *Latus discedat (id est noriatur) passio enim, quam pro Christo sustinet, cedet ei in veriore Baptismum: quoniam ipse re ipsa commoritur Christo, ali⁹ figura⁹ vbi non ait, passionem ei cedere in veriore Baptismum, quia eam ex maiori charitate subit; sed quia re ipsa Christo commoritur.* Et Cyprianus vbi supræ, dum ait: *Numquid potest vis Baptismi esse major aut potior quam confessio, ut quis coram hominibus Christum confiteatur, & suo sanguine baptizetur?* vbi vim martyrij tribuit ipsi passioni, non charitati, & illam comparat virtuti Baptismi; Baptismus autem verè remittit peccata, & confert primam gratiam iustificantem absque affectu charitatis. Et Augustinus vbi supræ, dum ait: *Quicunque etiam, non suscepit regenerationis lanacrum, pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis: qui enim dixit, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. non minus generaliter dixit: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego cum coram Patre meo qui in celis est.* vbi nulla facta mentione charitatis, de morte tolerata pro confes-

sione Christi, ait, valere ad remissionem peccatorum non minus quam Baptismum; & non leuiter significat id conuenire dicta morte ex promissione Christi non minus quam Baptismo.

Et id tradidisse videtur Christus Matth. 10. & 16. & Marc. 8. & Lucæ 12. verbis supræ relatis, dum morte proteriſum & propter suum Euangeliū promittit viuificationem animæ, & inuentum illius, & conuenienter iuificationem a peccatis, qua anima mortua viuificatur, & perdita inuenitur, & qua, si in ea ſteterit, ſalua fiet: id autem promittit dicta morti ratione ſui, non ratione charitatis, tum quia id promittit morti, nulla mentione facta charitatis, neque ali⁹ rei, tum etiam, quia nihil noui & peculiare promitteret ipſi morti, quo induceret ad tolerantiam illius, quod intendit, quia charitas id habet ratione ſui absque morte.

Et ratione probatur: quia perpeſſio mortis pro Christo habet vim iustificandi paruulos, ut diximus Difficulter precedent, in quibus nequit oriſi ex affectu charitatis, ergo etiam adultos, quamvis in eis non oriatur ex affectu charitatis, quia eisdem verbis utriusque promittitur ſalus & vita animæ ob dictam mortem.

Vnde particula proper me in dictis testimonii Scriptura, non est item ac ex affectu charitatis erga Christum; quod etiam deducitur ex eo, quod Marc. 8. additur, proper Euangeliū, & tamen Euangeliū nequit affectu charitatis diligi: sed est idem, ac pati mortem illatam in odium Christi, aut ſua fidei, vel intentione occidendi Christum; ut contigit Innocentibus, qui occisi sunt intentione occidendi Meſſiam, & ideò ſua morte confeffi sunt Christum esse Meſſiam.

Et non ſolum perpeſſio mortis pro Christo prodeſt ex opere operato, & instar Sacramenti, peccatoribus ad iustificationem, sed etiam iuſtiſ ad augmentum iuſtiſæ (ſicut Baptismus & Penitentia) quia non minus debet prodeſt iuſtiſ quam peccatoribus, cùm non minus conſitentur Christum, quam peccatores, & Christus omnibus morte conſitentibus ipſum promiſt eos in celis conſiteri.

Ex dictis conſtat, mortem pro Christo perpeſſam, per ſe non requiriſt maiorem diſpoſitionem in adulto peccatore peccato actuali, ut eum a peccatis iuſtiſicet, quam veram attritionem eorum, non contritionem, neque alium actum charitatis; aliaſ numquam ſua vi iuſtiſicaret a peccatis, quia id ſupponeret factum contritione, aut alio actu charitatis. Addidimus per ſe, quia etiam quis paſſurus fit mortem pro Christo, tenetur præcepta aliaſ obligantia feruare, ſi poſſit, ut præceptum Baptismi, & Confessionis, & Eucharistiæ, ſed non præceptum contritionis perfectæ, ad quam peccator in articulo mortis obligatur, quando nequit Sacramentaliter conſiteri; quia tantum tenetur ad perfectam contritionem, quando nequit alio remedio a mortalibus liberari, ne in ſtatu peccati in aeternum diſcedat, quia tunc paſſione ipſa mortis, attritione præluppoſita, liberabitur, ut ſupponimus.

Ita tamen exiſtimamus attritionem ſufficiere in adulto peccatore peccato actuali, ut iuſtiſetur patiendo mortem pro Christo, ut in eo etiam requiratur ad id: quia ut dicitur in Tridentino Trident. fess. 14. c. 1. *Penitentia ſemper fuit omnibus, qui mortaliter peccarunt, neceſſaria ex diuina iuſtiſione;*

tionē; quia conuenientissimum est, ut qui propria voluntate peccauit, illud retractet, ut ab eo liberetur. Nec huic obstat, quod morientibus pro Christo promittatur iustificatio à peccatis, quia etiam promittuntur suscipientibus Baptismum, & tamen adultis peccatoribus peccato actuali non confertur iustificatio, nisi saltem sint attriti. Nihilominus eo ipso, quod Ecclesia cognoscit aliquem pro Christo aut pro eius lege aut fide mortuum fuisse, etiam si anteā fuerit in peccatis, pie credit, quando aliunde opositum non confat, iustificatum fuisse præsupposito sufficiens dolore; qui pie credit Deum non deesse in ea occasione suis militibus: & quando id credit, non nisi ab Spiritu sancto directa credit. Præter attritionem autem in adultis peccatoribus etiam requiritur voluntas patiënti mortem ad iustificationem à peccatis, & in iustis ad augmentum iustitiae, sicut in adultis suscipientibus Baptismum, sed non requiritur in illis voluntas actualis, neque virtualis patiënti mortem, quia adulti nihil ad martyrium efficiunt, sed tantum patiuntur (& voluntas actualis aut virtualis tantum requiritur, quando voluntas est effectiva) sed sufficit habitualis, quæ scilicet præcesserit, & non sit retrahata, quia voluerint mori pro Christo: quia conuenientissimum est, ut adultis, qui sunt domini sue voluntatis, nihil adhuc ex priuilegio conducat ad iustificationem absque proprio confessu, præfertim ad primam, quia à peccatis propria voluntate contractis liberantur; in iustis vero sufficit voluntas moriendi pro Christo absque at-

tritione, & absque omni alia dispositione, ut passio mortis ipsis ad instar Sacramenti proficiat ad augmentum iustitiae, sicut illis sufficit voluntas suscipiendi Sacra menta viuorum, ut ipsis proficiant ad augmentum iustitiae.

Bernardus ergo Epist. 77. dum ait, martyrium habere vim supplendi Baptismum ex merito fidei, non vult id obtineri fide patientis mortem, alias non proficeret parvulus: sed tantum vult, martyrium habere à Christo vim supplendi Baptismum ob fidem, id est ut honorificetur fides, cui Martyr passione mortis honorificentissimum peribet testimonium.

Paulus vero p. ad Corinth. 13. illis verbis, *Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi proficit*, non fauerauersariis, quia vel sensus est, dictam passionem, si non procedat ex charitate, vel si ad charitatem non perducat. (ut potest defecutu aliquo non perducere) nihil proficere patienti, ut non pauci exponunt: vel sensus est, prædictam passionem non procedentem ex fine seu affectu virtutis (qui secundum phrasim Augustini dicitur *charitas*) sed ex malo fine, nihil proficere patienti, ut Anselmus, Beda, & S. Thomas exponunt.

Et ad rationem pro aduersariis adductam, constat ex dictis, vim iustificandi instar Sacramenti conuenire morti pro Christo ex priuilegio, & voluntate Dei, quæ non parum est indicata in Scriptura, Matth. 10. & 16. Marc. 8. & Luc. 12. & à Patribus intellecta & nota.

Anselmus.
Beda.
S. Thomas.

DISPUTATIO II.

De Ministro Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Vtrum quilibet homo sit minister sufficiens ad validē baptizandum.

Calvinus.

CIRCA rem hanc errauit Calvinus, exsistmans neminem, qui non sit minister ordinarius ad id deputatus seu ordinatus, posse adhuc in extrema necessitate baptizare, quia Christus Matth. vltimo non omnibus dixerit, *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti*, sed tantum Apostolis, ac proinde in ipsis etiam Episcopis eorum successoribus. Sed non explicat Calvinus, an minister sic ordinatus sit necessarius ad validē, an tantum ad licitē baptizandum.

Catholici tamen conuenient, quemcumque hominem, etiam hæreticum, & non baptizatum, & feminam, esse ministrum sufficientem ad validē baptizandum: quod perpetua & constanti Ecclesiæ traditione constat, & definitum est ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi cap. 1. (& refertur in cap. Firmiter de Summa Trinitate & fide Catholica) & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, dum ait: *In casu autem necessitatis non solum Sacerdos vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, immo etiam paganus & hæreticus baptizare potest.*

Quod si quilibet homo in extrema necessitate baptizare potest, etiam poterit validē extra illam: quia qui pro aliquo tempore sufficiens est ad valorem Sacramenti, etiam est pro omni. Addidit autem Eugenius, *in casu necessitatis*; ut ostendat, in eo casu quemlibet non tantum validē, sed etiam licitē posse.

Nonnulli vero Patres, quos refutat Vasquez, d. 147. qui contra dictam veritatem obiciuntur, tantum intendunt, non quemlibet posse licitē baptizare; quod, excepto casu extremae necessitatis, verissimum est. Gregorius vero II. in Epist. ad Bonifacium, dum ait, *Quos à Paganis baptizatos esse Papam*. affirmat, si ita habetur, ut deinceps baptizatos in nomine Trinitatis mandamus, tantum significat, baptizatos à Paganis iterum esse baptizandos, quia non fuerunt validē baptizati, non quia baptizati fuerint à Paganis, sed quia non fuerunt baptizati in nomine Trinitatis, ut in dicto testimonio indicatur.

Christus ergo Matth. vlt. non dedit nouiter Apostolis potestatem baptizandi, quia creditur illam ante suam mortem dedisse, quando Baptismum instituit, & omnibus generaliter, ut Ecclesiæ traditione, & Pontificum definitione constat; sed præceptum docendi & baptizandi. & quamvis eam potestatem tunc dedisset, potuit illis eam dedisse non ut Episcopis, neque ut Sacerdotibus, sed ut hominibus.

DIFFI-

rident.

Ez. IV.

DIFFICULTAS II.

Quibus conueniat ex officio baptizare.

Conueniunt primo Doctores, non solum Episcopum, ut manifestum est, sed etiam Sacerdotem, quamvis simplicem, ex vi sui Ordinis posse ex officio baptizare. Quod satis constat ex vsu & praxi Ecclesiæ, & supponunt Clemens Romanus & Gelasius Papa vbi infra, & exprimitur ab Eugenio IV. in suo Decreto, dum de Baptismo ait: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio conuenit baptizare.* Quod satis conuenienter institutum est à Christo, quia Sacerdos ex vi sui Ordinis habet potestatem efficiendi Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi, quod est Sacramentum Ecclesiastice vnitatis, iuxta Paulum 1. ad Cor. 10. ac proinde fuit maximè conueniens, ut ex vi eiusdem Ordinis etiam possit per Baptismum efficeri membra Ecclesiæ, & participes vnitatis illius.

Ita tamen Sacerdos ex vi sui Ordinis potest ex officio Baptismum administrare, ut eo ipso id possit abique indignitate & irreuerentia in Baptismum efficeri independenter à Parocho, seu absque licentia illius, ut contra Vasquez d. 147. c. 3. aduertit Suarez d. 23. sect. 2. (sicut potest efficeri Eucharistiam) quia ex vi sui Ordinis habet potestatem completam ad baptizandum quemlibet, ita ut, quantum est ex parte potestatis, non deficit Sacerdoti aliquid quod egeat à Parocho recipere, quia baptizare non est actus iurisdictionis (sicut est absoluere a peccatis) sicut neque consecrare: imò Parochus nullam habet in baptizandum, nec Episcopus; quia quoque baptizatus sit, non est Ecclesia subditus. Verum est, Sacerdotem non posse absque voluntate Parochi incolas parochiæ illius abique iniuria in ipsum Parochum baptizare, & eius communiliti aliquem medio Baptismo adscribere: quia ipsi Parocho incumbit extraneos ad suam communilitatem admittere; ac proinde Sacerdos: contra eius voluntatem baptizans peccat peccato iniustitia, imò graui, sed non sacrilegi, seu irreuerentia in Baptismum.

Vnde commissio, aut potius licentia aut voluntas Parochi requisita in Sacerdote ad baptizandum incolam parochiæ illius (que sufficit interpretaria, aut presumpta, & non tantum præsens, sed etiam futura, qua contingit quando præsumitur, id ignorantie Parocho) requiritur ut non baptizet illi citè contra iustitiam, non vero ut non baptizet illi citè contra irreuerentiam Baptismi.

Aduertit Vasquez, Sacerdotes non Parochos egere ex consuetudine approbatione Episcopi ad baptizandum. Hanc tamen consuetudinem non inuenimus: quia etiam in aliquibus Episcopatis, Sacerdotibus perentibus approbationem requisitam à Tridentino pro administrando Sacramentum absolutionis secularibus, concedatur pro administratione omnium Sacramentorum, sed non in omnibus, & in his in quibus conceditur, non conceditur tamquam quid necessarium, aut saltem non acceptatur ut tale, nisi ab ignorantibus.

Conueniunt secundum Doctores, Diaconum ex vi sui Ordinis non posse ex officio baptizare independenter à Sacerdotibus, quod satis insinuat Eugenius IV. dū solis Presbyteris attribuit esse ministros Baptismi ex officio, & id tradidit Gelasius Papa

Eug. IV.
Gelasius
Papa.

in Epist. ad Episc. Lucan. (et referrur in can. Diaconos, 93. dist.) dum de Diaconis ait: *Absque Episcopo vel Presbytero baptizare non audeant, nisi predictis Ordinibus fortasse longius constituta, necessitas extrema compellat.* & Clemens lib. 8. Confitit. Clemens Apostol. c. 46. dum ait: *Neque enim fas est Diacono Romanum baptizare.* Nihilominus Diacono ex vi sui Ordinis conuenit ut possit, ex commissione aut licentia Sacerdotis, baptizare, ut insinuat Gelasius verbis illis, *absque Episcopo vel Presbytero, id est absque commissione vel licentia Episcopi vel Presbyteri, supponens, ex ea posse & absque ea non posse, nisi in extrema necessitate, & ablenibus Episcopo & Presbytero, sicut neque laicos: & id exprimitur in ordinatione Diaconi illis verbis: Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptizare, & predicare.* Quod etiam constat ex eo, quod Diaconus ex vi ordinantis institutus ut ministret Episcopo & Presbytero, & eis inferuatur in Baptismo & in aliis Ecclesiasticis ministeriis.

Vnde hoc potest Diacono committi, sed non absque necessitate graui (quia hæc sola in considerationem venit) quia ordinatur ut ministret & iuuet; ergo nequit id adhuc ex commissione efficeri, nisi quando inuamen & ministerium ipsius necessarium est; sed non requiritur necessitas extrema, quia in hac etiam possunt laici, & abique commissione & licentia.

Conveniunt tertio Doctores, nullum Diacono inferiori, quamvis Parochum, posse dignè & competenter baptizare adhuc ex commissione, nisi in extrema necessitate, id est, nisi quando aliquis prudenter iudicatur moriturus absque Baptismo, nisi ab aliquo inferiore baptizetur. Et in primis, quod in extrema necessitate possit, constat ex Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & ex perpetua traditione. Quod vero extra eam nequeat, constat ex omnibus Patribus & Iuribus, quæ id tantum attribuunt Sacerdotibus & Diaconis, in quibus eo ipso supponitur id non posse Diacono inferiores.

Diaconus ergo absque graui necessitate baptizans, quamvis ex commissione, & quamvis Baptismo non solemini, peccat peccato mortali sacrilegi, quia absque graui necessitate nequit adhuc ex commissione dignè & competenter baptizare, & etiam reliqui Diaconi inferiori baptizantes absque extrema; quia extra hanc non possunt dignè & licet. Imò omnes prædicti in casibus dictis etiam peccato graui iniustiæ contra Parochum, si id efficiant in eius parochia abisque ipsius aut Episcopi voluntate saltem præsumpta.

An vero qui baptizat quando non potest competenter baptizare, ut Diaconus absque commissione, & abique graui necessitate, & omnis alius inferior absque necessitate extrema, fiat irregularis, dicimus Tractatu de Irregularitate Disput. 11. Diffic. 11.

DIFFICULTAS III.

Quis ordo seruandus sit inter eos, qui tantum in extrema necessitate possunt dignè & competenter baptizare.

Conueniunt Doctores, inter eos qui non possunt dignè & competenter baptizare nisi in extrema necessitate, nempe inferiori Diaconi, & hunc absque licentia Sacerdotis, si adiunt & bapti-

baptizare possint, eum qui fuerit Clericus, preferendum esse laico, & Clericum dignorem, verbi gratia Subdiaconum, preferendum esse Clerico non Subdiacono, & virum feminam & baptizatum non baptizato; & dictum ordinem ita servandum esse, ut in ipsis inuersione forsan sit peccatum.

Vasquez. Est tamen difficultas, An inuersio dicti ordinis sit mortal, tantum venialis. Vasquez disp. 147. cap. 5. docet, quamcumque inuersione ex dictis, etiam quia feminam preferunt viro, esse mortalem, quia quamcumque praefatio ex dictis est materia gravis, & Iure diuino praescripta.

Sotus. *Suarez.* Sotus in 4. dist. 4. quæst. vnic. art. 2. Suarez disp. 31. sect. 4. docent, quamcumque inuersio non ex dictis tantum veniale, quia in nullius inuersione est usuratio officij; quia nulli ex praedictis conuenit ex officio baptizare, adhuc Diaconi, absque licentia Sacerdotis.

Reginald. *Egidius.* Reginaldus vero lib. 27. num. 44. & Egidius quæst. 67. art. 5. dub. 2. docent, & merito, inuersio nem, quia inferiores Diaconi ei preferuntur, esse mortalem, non vero inuersione inter alios Diaconi inferiores. Et in primis inuersionem, quia inferiores Diaconi ipsi preferuntur, esse mortalem (quod etiam tenuit Suarez disp. 2. sect. 2. in fine, & in quo conuenit Vasquez) probatur: quia ex una parte Diaconus lute diuino preferuntur alijs sibi inferioribus, quia ex vi sui Ordinis est magis aptus ad id quam alij inferioribus, & ex altera hæc praefatio est materia gravis & considerabilis, ergo opposita inuersio & praefatio erit mortal, utpote gravis usuratio cuiusdam praefationis & inchoationis officij; & ob hanc rationem inuersio, quia Sacerdos inferior, etiam Diaconus, illi preferuntur, est mortal, in quo Doctores conueniunt, quia scilicet Sacerdos lute diuino, utpote ex vi sui Ordinis, preferuntur Diaconi & alijs inferioribus, & hac praefatio est materia gravis.

Sotus. *Suarez.* Quod vero inuersio inter inferiores Diaconi non sit mortal, in quo etiam conueniunt Sotus & Suarez, probatur: quia inter inferiores Diaconi nulla est praefatio Iure diuino praescripta, quia eo iure soli Sacerdoti & Diaconi conuenit, quia ipsis conuenit ex vi sui Ordinis, non vero alijs. Ex quo constat ad rationem Vasquez. Neque praescripta est Iure aliquo Ecclesiastico, quia de eo non constat. Quia tamen in inuersione dicti ordinis inter inferiores Diaconi nonnulla indecentia reperitur, in eo videlicet quod feminam preferatur viro, & laicus Clerico, & Clericus inferior dignior, & non baptizatus baptizato, id est forsan dicta inuersio erit venialis, sed leuissima.

Nauarrus. *Vasquez.* Addunt Nauarrus cap. 22. num. 7. & Vasquez, non excommunicatum preferendum esse excommunicato; & merito, ob peculiarem prohibitio nem Ecclesie, quia excommunicatus prohibitus est Sacra menta administrare: quod credimus esse verum, ut contra Henriquez exprimit Nauarrus, & insinuat Vasquez: quamvis non excommunicatus sit laicus, & excommunicatus sit Sacerdos, quia excommunicatus, quamvis Sacerdos, est peculiariter prohibitus, & non laicus; & quamvis excommunicatus non sit nominatum excommunicatus, quia eodem modo est prohibitus, ac nominatum excommunicatus.

DIFFICULTAS IV.

Utrum Diaconus possit solemniter baptizare.

*S*upponimus, in quo communiter conueniunt Doctores, ex dispensatione Pontificis quemlibet, etiam laicum, posse solemniter baptizare in casibus, in quibus Iure diuino potest baptizare, quia solemnitas Baptismi solo Iure Ecclesiastico introducatur est, & absque dispensatione id non posse Diaconi inferiores: quia solemnitas Baptismi non est prescripta ab Ecclesia pro his, quibus ex vi Ordinis non conuenit dignè & competenter baptizare, sed tantum pro ordinatis ad id.

Est ergo difficultas, An Diaconus absque dispensatione Pontificis possit solemniter baptizare.

Circa quam Doctores, qui eam attingunt, conueniunt, posse solemniter baptizare, quando in casu necessitatis, siue extrema siue non extrema, ipsi committitur baptizare. Ita Vasquez disp. 247. *Vasquez.* cap. 4. Suarez d. 23. sect. 2. & Egidius quæst. 77. *Suarez.* artic. 5. dub. 3. & merito, quia Diaconi ex vi sua ordinationis posse dignè & competenter baptizare, conuenit ex commissione Sacerdotis in casu necessitatis gravis, siue extrema siue non extrema, ergo quando ex commissione baptizari in casu gravis necessitatis, poterit etiam solemniter baptizare, quia ex una parte solemnitas praescripta est ab Ecclesia pro ministris, quibus ex vi sui Ordinis conuenit dicta potestas, & ex altera parte solemnitas hæc non est Diaconi prohibita: indecentius est ministrum, pro quo praescripta est, cum ea quam absque ea baptizare.

Addidimus, quando ipsi committitur baptizare, quia Diaconus absque commissione Sacerdotis nequit solemniter baptizare adhuc in extrema necessitate, ut contra Suarez adiungit Egidius, quia quamvis in extrema necessitate possit dignè & competenter baptizare absque commissione, absque ea tam non baptizari. Diaconus, seu ex vi sui Ordinis, sed ut laicus, quia ex vi sui Ordinis, & ut Diaconus, tantum potest competenter baptizare ut minister Sacerdotis, & ut ei inferiens, quia Diaconus ad id tantum ordinatur; ac proinde Diaconus absque commissione Sacerdotis non potest solemniter baptizare adhuc in extrema necessitate, ob rationem dictam, quia scilicet solemnitas tantum est praescripta pro ministris ex vi Ordinis.

Sacerdos vero in aliena Parochia posset absque commissione Parochi solemniter baptizare absque irreuerentia erga Baptismum (quamvis non absque iniuria in Parochum) quia Sacerdos etiam absque commissione est minister ex officio, & ex vi sui Ordinis, & tantum eger commissione, ut non irroget iniuriam Parochi ac proinde etiam absque commissione Parochi posset ex sola voluntate presumpta illius, quia tunc nulla illi irrogatur iniuria.

DIFFICULTAS V.

Vtrum plures simul integrè baptizantes eumdem validè baptizent.

Conueniunt Doctores, quando plures ita concurrunt ad baptizandum ynum & eundem, ut quilibet cum integrè baptizet, integrum proferendo formam, & integrè abluedo, & intendendo baptizare per se independenter ab alio. si simul tempore perficiant omnia requisita ad Baptismum, tunc eos plures verè & validè baptizare, quia quilibet ex illis integrè baptizat, ac si solus baptizaret. Quod autem ynum alterum comiteret in baptizando, ex nullo capite obstat potest valori Baptismi. Et quando ynum ex illis prius perficit omnia requisita ad Baptismum quam alter, illum solum validè baptizare: quia qui posterius illa perficit, inuenit hominem iam validè baptizatum, ac proinde incapacem alterius Baptismi validi.

Dictam autem doctrinam existimamus veram, non solum quando quilibet baptizat modo praedicto sub forma Baptismi in numero singulari, nempe *Ego te baptizo* (in quo Doctores conueniunt) sed etiam quando quilibet baptizat modo praedicto sub forma in numero plurali, nempe, *Nos te baptizamus*, &c. ut contra Vasquez d. 148. & contra Aegidium q. 67. art. 6. n. 43. adiungunt.

Durandus in 4. d. 3. q. 3. n. 15. & Suarez d. 25. sect. 3.

Suarez.

quia etiam tunc quilibet adhibet sufficiens formam, quia illa aqua ualer huic, *Ego te baptizo*, & *iste etiam te simul baptizat*, in quibus verbis vera forma continetur, quamvis in ea aliquid non necessarium addatur, illud videlicet, & *iste etiam te simul baptizat*, quo non destruitur lensus forma confusa, quia verba *hac nos te baptizamus*, possunt a ministro proferri ad significandum se abluerre ut causam totalem (ut verè requiritur ad valorem Baptismi) quia verba hæc equiuoca sunt ad significandum, baptizantes sub ipsis verbis baptizare, seu abluerre ut causas partiales, & ut causas totales; quia quilibet verè & naturaliter potest, quando alius abluit, abluerre, aut partialiter, ut quando abluit una infusione ex aliquo vale, aut mergendo baptizandum; aut totaliter, ut quando quilibet diversa infusione baptizat, praesertim in distincta parte (alias non poscent plures sub forma in numero singulari validè baptizare), ac proinde illa proferens, potest illis ut ad significandum se abluerre ut causam totalem, & in hoc sensu illa proferre. Secus contingit in his verbis, *Nos trahimus uanum*, quia vniuoca sunt, & eis tantum potest quis ut ad significandum se trahere natum ut causam partialem; quia quando plures illam trahunt, non possunt eam nisi ut causæ partiales trahere.

Sed quamvis, quando plures simul eundem baptizant, validè in casu dicto baptizent, illicitum tamen est, & peccatum (imò graue) plures simul eundem baptizare, quamvis validè, quia saltem se exponunt temerari manifesto periculo rebaptizandi, quia moraliter semper unus ex illis prius perficit Baptismum quam alter, in quo casu posterior rebaptizat, quia baptizat iam baptizatum ab altero: & quamvis periculum istud cesseret, & ex eo non peccent, quando quilibet baptizat sub conditione (saltem interius concepta) non baptizan-

di, si alter prius perficiat Baptismum, peccant tamen ex eo quod absque necessitate baptizent sub conditione, quia moraliter numquam erit necessarium plures sic baptizare.

Quod si plures Sacerdos recenter ordinati, qui simul consecrant eumdem panem & idem vinum cum Episcopo ordinante, non peccant, & excusantur ab irreuerentia, quamvis se exponant manifesto periculo proferendi inan iter, verba consecrationis supra materiam iam forte ab altero prius consecratam, est, quia Christus speculiter voluit, & satis congrueret id fieri in ordinatione Sacerdotis, quia ea cæmonia est maximè congrua, & conueniens institutioni Eucharistia, quia in ea Christus simul cum Apostolis Eucharistiam sumpsit, & officium consecrandi illis commisit, & præcepit ut in memoriam sue passionis illam consecrarent & sumerent, & re ipsa utrumque simul cum Christo facerent; nisi ad non consecrandum cum Christo prævaleret, quod erat maxime conueniens, quod consecratione a Christo solo facta denotaretur, quod ipse erat auctor tanti Sacramenti, de quo in Tract. de Eucharistia Disput. xi. Difficul. 11.

Est tamen difficultas, An, quando plures simul baptizant eundem, ut quilibet illum integrè baptizet, quia simul tempore perficiunt omnia requisita, ac proinde sint plures numero Baptismi, sint etiam plura numero Sacraenta Baptismi, an tantum unum.

Sotus in 4. dist. 4. q. vnic. art. 4. Vasquez disp. 148. Sotus. c. 2. & Ochagavia q. 13. docent, tunc esse ynum Vasquez. tantum numero Sacraumentum Baptismi, quia significatio gratiae, quæ in illis pluribus Baptismis reperitur, est tantum una numero, sicut & gratia ipsa significata & collata per illos est tantum una numero; vniuersitas autem Sacraenta desumenda est ex vniitate significacionis Sacramentalis, quia hæc est forma totalis Sacraenti, & non ex vniitate rerum materialium quibus significatio illa inest.

Gabriel verò in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 3. du. Galvini. bjo 4. Caietanus 3. p. quæst. 67. art. 6. & ibidem Caietanus. Aegidius dub. 1. docent, tunc esse plura numero Sacraenta Baptismi, & merito: quia tunc ita sunt plura numero materialia totalia Baptismi, coalescentia ex pluribus ablutionibus & ex pluribus formis, ut quilibet independenter ab alio conueniat ex institutione Christi significatio gratiae, ac si pluribus personis applicarentur, ergo illis conuenient non una tantum significatio gratiae, sed multiplex, sicut si pluribus personis applicarentur. Quod autem gratia per illos significata & collata sit una tantum numero, non sufficit ut significatio sit tantum una numero, sicut neque sufficit quod Petrus significatus veruocem Petri sit unus, ut diuersis vocibus Petri prolatis à diuersis insit una numero significatio, quia reuerat inest multiplex. Nihilominus tunc dicti plures Baptismi possunt virtualiter dicivnum tantum Sacraumentum, quia non habent maiorem virtutem quam si esset unum tantum Sacraumentum: & in hoc sensu à S. Thom. q. 67. art. 6. dicitur unum Sacraumentum.

Quod autem quilibet minister in casu dicto sit integer & totalis & sufficiens, & quilibet Baptismus sit integrum signum gratiae totale & sufficiens, ac proinde plures causæ gratiae totales ministeriales & instrumentales, non inconvenit: quia quamvis

quantus sint totales & sufficiētes in actu primo, quia quilibet est sufficiens ut moueat Deum, & sic cauter gratiam independenter ab alia; non tamen sunt totales & sufficiētes in actu secundo, quia tunc quilibet non mouet totaliter & sufficiēter, sed tantum ipse plures simul, ita ut si quilibet moueret Deum seorsim, aliter moueret, ac quando moueret simul cum alia, ea proportionē, qua duo fines, quorum quilibet est sufficiens ad mouendum, quando simul mouent non mouet quilibet alterius, sed partialiter.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum plures diuidentes ministerium Baptismi, validē baptizent.

Marcellinus. Caietanus. **M**Artilius in 4. q. 4. art. 4. dub. 11. & Caietanus 3. p. q. 67. art. 6. docent, in casu extremae necessitatis validē fieri Baptismum a duobus diuidentibus ministerium Baptismi, vt si esset infans non baptizatus statim moriturus, & ei non adfert, nisi duo, quorum unus carceret brachij, qui non possit abluere, & alter esset mutus, qui non possit verba Baptismi proferre, tunc validus esset Baptismus, si mutus ablueret infantem illum, & carens brachij proferret verba Baptismi.

S. Thomas. Egidius. Vazquez. Suarez. **S.** Thomas q. 67. art. 6. & ibidem Egidius dubio 1. Vazquez d. 148. c. 4. Suarez d. 23. tect. 3. & communiter Doctores docent, numquam posse fieri validē Baptismum a pluribus, quorum quilibet concurreter tantum ad partem Baptismi, vt quando unus tantum abluat, & alter tantum proferat verba formae, & merito: quia in casu dicto proferens verba forma falso enuntiaret; ergo nihil efficieret, quia verba falsis nihil efficunt ex institutione Christi. Quod autem sic proferens verba forma falso enuntiaret, patet, quia ipse non baptizaret, neque ablueret exteriore ablutione, quod verba formae significant. Et quamus verbum *baptizo* in dicta forma idem esset, ac ministerio tibi Baptismum, etiam falso enuntiaret, quia sic proferens verba non administraret Baptismum, sed tantum partem, nempe formam. Vnde etiam enuntiaret falso, quamus viceretur illis verbis in numero plurali, *nos te baptizamus*, quia sensus horum verborum est, *ego te baptizo*, & *iste baptizat*, & verba hac, *ego te baptizo* falsa sunt, vt iam diximus. Et eodem modo etiam falso enuntiaret, quamus non abluens proferret verba forma Graecorum, *Baptizetur Ierous Christi*, quia haec verba eundem sensum efficiunt, quem verba forma Latinorum, *ego te baptizo*, quia eadem est substantialiter forma Latinorum & Graecorum, quia sensus forma Graecorum est, *Baptizetur a me Ierous Christi*, vt diximus Disputatione 1. Difficultate VI. ergo si in casu dicto forma Latinorum non esset substantialiter vera, neque esset forma Graecorum.

Addimus, vt optimè Suarez & Egidius, eodem modo fieri inuidē Baptismum a duobus, quamus non diuidant ministerium baptizandi, sed vterque simul abluat, & formam Baptismi proferat, quando neuter intendit baptizare ut integer minister, sed vterus intendit ut causa tantum partialis baptizare, quasi adiuuans alterum ad unum Baptismum, & quasi cum eo unum integrum ministrum componens ad illum, quia ea in-

tentio contraria est institutioni Christi, qui voluit ut minister Baptismi eum administret ut causa talis, & integra ut vesus Ecclesia, quae semper voluit ut Baptismus ab uno tantum ministretur, ostendit; quod etiam formā ipsā Baptismi, *Ego te baptizo*, denotatur. Et hac ratione etiam probatur, quod suprà diximus, nempe Baptismum a pluribus exteriis diuidentibus ministerium Baptismi, inuidē fieri, quia tunc a nullo procedit ut ab integro ministro.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum unus possit plures simul baptizare.

Conueniunt Primò Doctores, unum posse plures simul validē baptizare his verbis, *Ego vos baptizo*, &c. si adhuc reliqua requisita, quia tunc nihil deficit ad valorem Baptismi. Secundò conueniunt, unum plures simul baptizare extra grauem necessitatem esse illicitum & peccatum, quia est contra confuetudinem Ecclesiae, nolentis sic fieri Baptismum extra necessitatem grauem; immo id est peccatum mortale, ut contra Sotum existimant Scotus, Gabriel, Egidius & Vazquez, quia est magna mutatio in re graui.

Scotus. Gabriel. Egidius. Vazquez.

Est tamen difficultas, An in casu dicto sint plures Baptismi, & plura Sacraenta. Circa quam conueniunt Doctores, esse plures Baptismos, & plura Sacraenta: quia sunt plures ablutiones formaliter & expresse, & sunt plures formae, quamus non formaliter & expresse, sed aequivalenter, quia, *ego vos baptizo*, aequivaleret his, *ego te baptizo*, & *ego te baptizo*; quia illis verbis, *ego vos baptizo*, vere significantur omnes ablutiones, quibus minister sub his verbis baptizat, quod sufficit, ut ex dicta forma, quae aequivalenter est plures, & ex dictis pluribus ablutionibus plures hant Baptismi, & plura Sacraenta.

DIFFICULTAS VIII.

Quanta coniunctio, seu temporis simultas inter formam & materiam proximam Baptismi requiratur, & sufficiat ad valorem ipsius.

Conueniunt Doctores, ad valorem Baptismi non requiri materiam proximam, nempe ablutionem & formam simul incipere, neque simul finiri, quia neque veritas formae, neque aliquid aliud tantam coniunctionem requirit; & credi non potest, Christum ab hominibus requirere, quod humanâ diligentia nequit discerni. Et conueniunt contra Glossam in can. *Detrahe* 1. quest. 1. non requiri materiam proximam perseverare usque ad ultimam prolationem verborum, quia id nec requirit veritas verborum formae, quia quamus finitur ablutione antequam finiantur verba, verum est dicere, *ego te baptizo*, neque aliquid aliud id requirit.

Circa difficultatem ergo Scotus in 4. dist. 6. quest. 3. Gabriel quest. 1. art. 2. & Caietanus tomo 1. Opusculorum, tit. 26. docent, ad valorem Baptismi eam temporis simultatem inter proximam

Scotus. Gabriel. Caietanus.

F 2

mate-

materiam & formam requiri, vt neutra finiatur antequam altera incipiat, nempe vt ablutio non finiatur antequam incipiat prolatio verborum, neque econtra, quia similitas haec videtur necessaria ad veritatem verborum formam; quia nequit esse verum, *ego te baptizo*, quod est praesens Indicantis, si ante aut post fiat omnino ablutio, & non tunc quando forma aut aliquid forma profertur. Et ob eamdem rationem idem existimant de similitate materiae proximae & formae in Sacramento Confirmationis, quia scilicet forma illius etiam significatur verbo praesens Indicatiui.

Sotus.
Suarez.
Vasquez.
Egidius.

Sotus verò in 4. dist. 3. q. vnicā, art. 8. Suarez d. 1. secl. 2. Vasquez d. 1. 38. c. 7. & Egidius q. 60. artic. 6. docent, ad valorem Baptismi non requiri tantam temporis similitudinem inter materiam proximam & formam illius, ut necessarium sit alteram incipere ante finitionem alterius, & econtra, sed sufficere, quod ante vel post alteram incipiat altera, & econtra, dum inter unam & alteram non sit magna interpolatione physica, & merito: quia non requiritur maior similitas inter proximam materiam & inter formam, quam ea quae sufficit ad veritatem formae cadentis supra ipsam materiam; quia eo ipso forma & materia possunt ad unam & eamdem actionem Sacramentalem pertinere, & ex eis potest unum & idem Sacramentum coalescere. Similitas autem inter formam & materiam proximam Baptismi, quamvis cum aliqua discontinuatione & interpolatione, dum non sit magna, sed parua, sufficit ad veritatem formae Baptismi cadentis supra materiam proximam illius: quia qui, postquam abluit, statim aut paulo post dicit, *ego abluo*, verum dicit, & econtra, qui, postquam dicit, *ego abluo*, statim aut paulo post abluit, verum dicit, quia tunc moraliter & humano modo actio illa ablucendi censetur praesens, quando profertur verbum illam significans; sicut qui, postquam portauit, statim aut paulo post dicit, *ego poto*, verum dicit, & econtra, qui habens vas plenum aqua in manu dicit, *ego poto*, verum dicit, si statim aut paulo post poter. Ex quo constat ad rationem aduersariorum. Addidimus, dum inter unam & alteram non sit magna interpolatione physica, quia quando est, ut quadrantis hora, imo & minoris temporis, similitas, quia cum illa interpolatione est, non sufficit ad valorem Baptismi, quia non sufficit ut forma si vera, quia tunc materia proxima non censetur moraliter praesens, qualiter formam ipsa significatur.

Suarez.
Vasquez.
Egidius.

Idem quoque existimant Auctores nostri sententiae de similitate inter materiam proximam & formam Confirmationis, ob eamdem omnino rationem. Et idem exprimit Suarez, Vasquez & Egidius de similitate inter materiam proximam & formam Extremae Unctionis, ratione Pronominalis *isiam*, contenti in forma illius, quia significat praeuentiam saltem moraliter Unctionis. Et idem dicunt Suarez & Egidius de similitate inter proximam materiam & formam Ordinis ratione verbi contenti in forma illius, quod actionem praesentem, saltem moraliter, significat.

DIFFICULTAS IX.

Utrum præter ministrum qui consert Baptismum, necessarius sit patrinus.

*Q*uamvis ad valorem Baptismi necessarius non sit qui baptizandum teneat dum baptizatur, & pro eo respondeat, & eum de sacro Baptismatis fonte suscipiat, qui patrinus dicitur, Iure tamen Ecclesiastico necessarius est ad Baptismum solemnum, ut licet fiat, ut constat ex confuerudi Ecclesia quæ antiquissima est; & illius fit mentione apud antiquos Patres, & Concilia, & in pluribus Canonibus de Consecratione, dist. 4.

Observandum est, quod quamvis Iure antiquo Canonis *Non plures*, de Consecratione, dist. 4. & cap. viii. de *Cognitione spirituali*, in 6. vnu tantum siue vir siue femina posset esse patrinus in Baptismo, iam tamen Iure novo Tridentini scil. 24. c. 2. conceditur, ut possint esse duo, vnu & vna; excipiuntur tamen *Primò Monachi*, qui can. *Monachis*, de Consecratione, dist. 4. prohibiti sunt exercere dictum munus. Sub Monachis tamen, qui sibi solis vacant, ut Egidius adquerit, non comprehendunt Religio Mendicantes, qui etiam vacant alij.

Excipliuntur Secundū in can. *In Baptismate*, de Consecratione, dist. 4. qui non sunt baptizati, ut nequeant esse patrini, non prohibitione ad ipsos directa, quia non baptizati non subdunt Ecclesiasticae prohibiti, sed directa ad baptizantes, & ad quoscumque alios ad quos pertinet designare patrinos, ne eligant non baptizatos ad munus patrini.

Excipliuntur Tertiū parentes, qui can. *Peruenit*, & can. *Ad limina*, 30. quæst. 1. prohibiti sunt esse patrini propriæ solobus, quamvis non aditulius qui possit esse patrinus, quia munus patrini non est magnæ necessitatis; eos tamen non priuari iure petendi, quamvis absque necessitate & absque ignorantia id faciant, dicimus *Tractatu de Matrimonio*, Disput. x. Diffic. vi.

Maritus tamen & vxor possunt alienæ prolis absque peccato esse patrini, ut aduertunt Sanctius *Santius*, lib. 7. d. 57. Vasquez & Egidius q. 67. art. 7. quia Vasquez id nullibi prohibetur, ut facetur *Virbanus*. II. in *Egidius*, can. finali, 30. quæst. 4. Quod autem ipse in eo *Carbone* statuit, quod non sint patrini, non obstat, vel quia id non prohibet, ut ex contextu deduci videatur; vel quia si id prohibuit, non est vnu receptum.

De impedimento autem cognitionis spiritualis dirimenti matrimonium contrahendum, ortæ ex munere patrini Baptismi, dicimus *Tractatu de Matrimonio* Disput. xxi.

Circa obligationem, quam patrinus Baptismi habet instruendi baptizatum in fide & moribus, conueniunt Doctores, eam habere, quoties parentes alij ve id non faciunt, quia munus patrini ad id etiam institutum est: nihilominus, qui est patrinus baptizati inter Christianos commorantis, ab ea obligatione excusat, nisi alij ipsi constet baptizatum carere instructore) quia regulariter sunt alij qui id faciant.

DISPUTATIO III.

De suscipientibus Baptismum.

DIFFICULTAS I.

Utrum omnes adulti sint capaces
Baptismi.

GOVENIVNT Doctores, adultos omnes viatores, vñ rationis præditos, esse capaces Baptismi. Ita supponitur Marci vlt. *Prædicare Euangelium omni creatura: qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.* & Matthæi vlt. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos.* Addidimus viatores, quia soli isti sunt capaces Baptismi, quia ad eos solos, tamquam ad subiecta suscepimus Baptismi, directa est institutio illius, vt constat ex dictis testimonij, & ex sensu & vñ Ecclesiæ, ac proinde ipsis solis prodest Baptismus.

Quod si obijcas illud Paul. 1: ad Corinth. 15. *Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis? Si mortui non resurgent, ut quid baptizantur pro illis?* quibus verbis supponere videur Paulus, viatorem, seu viuum, vice mortui seu pro mortuo baptizari posse, & Baptismum à viuo receptum pro mortuo qui baptizari non potuit, ipsi mortuo prodest;

Respondimus, Paulum in dicto testimonio homine Baptismi non intelligere. Sacramentum Baptismi, fed lamenta & alia opera pecunia, vt aliquando sumuntur in Scriptura, Marc. 10. *Potestis bibere calicem quem ego vbi: aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari?* & supponere, lamenta & omnia opera penitentia pro mortuis afflumpta ipsius prodest, & non inaniter afflumi pro illis, vt ex antiquissima Iudaorum traditione, qui ea pro suis defunctis afflumebant, inferat corporum resurrectionem: quia ex eo, quod prædicta proficerent animabus ad liberationem à pena, ve ab ea libera-ta vita aeterna perfruerentur, bene infertur animas esse immortales, ac proinde etiam habituras premium aeternum, aut pena aeterna puniendas; & consequenter etiam in consilio corporum, in quibus existentes factæ sunt dignæ premio aut pena, habituras ipsum premium aut penam, quia id valde consonum est rationi, de quo legem-
sunt Valquez d. 157. c. 3. & Egidius d. 11. de Purgatorio, dub. 1.

Quod vero ad valorem Baptismi, & aliorum Sacramentorum qui in vñ consistunt, in adul-tis, qui sunt aut aliquando fuerunt vñ ratio-nis prædicti, necessarius sit consensus suscipien-di, & quod sufficiat habitualis (id est præteri-tus non reuocatus) ino & metu extortus, diximus in Tractatu de Sacramentis in genere, Dis-putatione 1V. Difficultate III. vbi etiam diximus, ad eorum valorem nullum requiri actum fidei in suscipiente.

DIFFICULTAS II.

Utrum infantes ante vñ rationis sint
capaces Baptismi.

CIta rem hanc tempore Bernardi errarunt Henricus quidam, & quidam Petrus de Bruis, existimantes, parvulos ante vñ rationis non esse capaces Baptismi, quia sunt incapaces actus fidei: quia Marci ultimo insinuari videtur, eum, qui non potest credere, non posse baptizari, dum dicitur, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit:* & idem nostro tempore docent Anastasius, ducti dicto fundamento, & etiam alijs, quæ videri possunt apud Bellarminum lib. 1. de Baptism. c. 9. & apud Vasquez d. 144.

De Fide tamen est, infantes ante vñ rationis capaces esse Baptismi. Ita definitum est in Tridentino sess. 7. can. 13. & à non paucis Pontificibus, quos Vasquez refert. Et id constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, quam nobis scriptam reliquerunt Clemens lib. 6. Inquit, Apostolicarum, Clem. Rom. c. 15. Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia cap. vlt. Augustinus lib. 4. de Baptismo contra Donatistas, c. 24. & Origenes lib. 5. in Epistolam ad Romanos. in cap. 6. Quod etiam deducitur ex Scriptura Matt. 19. Marc. 10. & Luc. 18. dum dicitur: *Sicut parvulos venire ad me: talium enim est regnum celorum.* vbi Christus supponit, parvulos & infantes esse pro ea aetate capaces Regni celorum: quod si pro ea aetate capaces sunt Regni celorum, etiam sunt capaces Baptismi, quia, vt dicitur Iohannes 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Quod amplius expedit Vasquez c. 1.

Addimus, infantes, adhuc dum sunt intra uterum matrem, capaces esse Baptismi, vt aduentum communiter Doctores; quia dicti infantes concepcione ipsa verè sunt nati, vt Baptismo possint dici renaci, vt patet in his, quæ tantum exerunt matrem, aut exsecatur ex utero matris iam mortuæ: ac proinde, si industria aut artificio aliquo lauentur sub forma Baptismi, validū recipient Baptismum.

Id autem quod dictum est de infantibus, etiam est verum de grandibus furiosis aut amentibus, qui numquam vñ sunt ratione, quia eadem omnino est ipsorum & infantium ratio.

Illi vero Marc. ultimo, cui innituntur heretici, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit,* vbi requiritur fides ad receptionem Baptismi, intelligitur de adultis, vt deducitur ex verbis proximè antecedentibus, *prædicare Euangelium omni creatura,* quia infantibus non erat prædicandum. Ino in adultis non requiritur actus fidei ad valorem Baptismi, vt posse dicemus, sed tantum ut dispositio ad recipiendam gratiam; in parvulis vero neque ut dispositio ad effectum gratiæ, in quo Parres & Scholastici conueniunt: alias Baptismus illis non prodest ad salutem, quia parvuli non possunt credere. Et quidem Christus, qui etiam pro

F. 3. infan-

infantibus Baptismum instituit, non potuit ab ipsis actum fidei, quem habere non possunt, requiri. Id vero quod Lutherus ait, illis accelerari usum rationis, absque fundamento dicitur, & contra manifestam experientiam, de quo legi potest Vasquez cap. 3.

• DIFFICULTAS III.

Vtrum infantes non baptizatorum validè baptizentur inuitis parentibus.

Conueniunt Doctores, infantes baptizatorum, quamvis haeticorum & apostatarum, validè baptizari, inuitis ahdic corum parentibus, quod ex dicendis constabit.

Est tamen difficultas, An infantes non baptizatorum validè baptizentur eorum parentibus inuitis. Durandus, uitis. Durandus in 4. dist. 6. quæst. 7. Paludanus dist. 4. quæst. 4. Marsilius quæst. 4. art. 4. dub. 3. Capreolus dist. 5. quæst. 1. art. 3. Silvester v. Bap. Silvester 4. quæst. 7. & Catherine in Opusc. de Pueris Iudæorum recipiendis ad Baptismum, docent, infantes non baptizatorum, quamvis subditorum Principibus Christianis, non posse validè baptizari eorum parentibus inuitis, aut alijs quibus cura infantum incumbit; quia ad valorem Baptismi requiritur consensus aliquis, qui cum infantibus nequeat esse proprius, requiritur aliorum, & non nisi eorum quibus cura illorum incumbit, vt sunt parentes, & ijs deficientibus, aut non potentibus, illi qui parentibus succedunt quoad curam infantium.

Antoninus verò 3. part. tit. 14. cap. 13. Caetanus & Egidius quæst. 68. art. 10. Vasquez disp. 155. Suarez d. 25. sct. 1. & communiter recentiores docent, infantes quorumcumque non baptizatorum validè baptizari eorum parentibus inuitis, & quibuscumque alijs quibus eorum cura incumbit, quamvis id fiat cum iniuria parentum, aut aliorum quibus infantum cura incumbit, & merito; quia infantibus non est possibilis consensus quo in Baptismum consentiant, ergo non fuit a Christo requisitus ad valorem Baptismi ipsorum. Consequentia pater, Antecedens vero probatur, quia non possunt consentire in Baptismum consensus proprio, vt patet, neque consensus parentum, neque aliorum: quia neque voluntas parentum, neque quorumcumque aliorum est voluntas infantum, sed distincta; neque infantes aliquid commiserunt parentibus neque alii pro se faciendum aut petendum. Verum est Iure ciuili, voluntatem parentum, aut aliorum, aliquando valere parvulis ad aliquos ciuiles effectus à voluntate Reipublica pendentes: eos tamen non dicuntur infantes vere velle. Si ergo infantes non possunt consentire in Baptismum consensus parentum, neque aliorum loco parentum, nullo fundamento neque colore affirmari potest: consensus eorum requiri ad valorem Baptismi ipsorum infantum.

• DIFFICULTAS IV.

Vtrum infantes non baptizatorum possint inuitis parentibus licet baptizari.

Difficultas haec non procedit de infantibus filiis baptizatorum, quamvis haeticorum

& apostatarum, quia infantes isti possunt licet baptizari eorum parentibus inuitis, quia eorum parentes, vt pote Ecclesie subditi ratione Baptismi, cogi possunt ad seruanda omnia præcepta natura, & diuina, & Ecclesiastica, ac proinde ad baptizandum suos infantes tempore consueto, quia ad hoc tenentur ex Iure Ecclesiastico consuetudine introducto, & non alio, quia de alio non constat. Neque procedit de infantibus filiis non baptizatorum, qui non sunt subditi Principibus Christianis, & debellarum non possunt, quia horum infantes nequeunt extra extremam necessitatem licet baptizari, eorum parentibus inuitis, quamdu sunt sub cura eorum; quia eorum parentes à nullo Principe Christiano, neque iure superioris neque iure belli (quando alias debellarum non possunt) priuati possunt patria potestate, qua primi debent si baptizentur infantes ob periculum peruersonis infantium, si perueniant ad adulam ætatem, & non sint à parentibus infidelibus separati.

Difficultas ergo procedit de infantibus non baptizatorum subditorum Principibus Christianis, an possint licet baptizari parentibus inuitis, ex consensu saltem interpretatio Principum, à quibus parentes, vt pote eis subditi, alias priuati possunt patria potestate, quia extra extremam necessitatem infantum, qui alias morituri sunt absque Baptismo, non possunt priuata auctoritate absque dicto consensu licet baptizari, alias extra eam priuata auctoritate priuarentur patria potestate, vt priuati deberent ob dictu peruersonis periculum.

Circa difficultatem sic intellectam Scotus in 4. dist. 4. quæst. 9. & Gabriel quæst. 2. art. 3. dub. 5. Gabriel docent, infantes non baptizatorum Principi Christiano subditorum, posse inuitis parentibus ex consensu Principis (huc expresso sive interpretatio) licet baptizari, etiam extra extremam necessitatem. Quia si pater vellat infantem occidere, aut nollet ipsum a periculo mortis, in quo sit, liberare, pollet ex consenu Principis infante parentum subueniri, quamvis necessarium esset ipsum de potestate patris eripere & extrahere: imo id etiam potest Princeps, quod videt filium à patre prauis moribus instrui, & malè educari; quia ad Principem spectat abusum patriæ potestatis in filios corrigerem & emendare; sed infantes dictorum non baptizatorum sunt in manifesto periculo infidelitatis quando adulti fiant, & sunt peccato originali, & parentes nolunt illis subueniri, sed volunt eos in morte originalis perseverare, & eos iterum morte infidelitatis occidere, si adulti fiant; ergo Princeps, & qui libet alius ex consensu illius potest infantes dictorum non baptizatorum adhuc inuitorum licet baptizare, & eos à patria potestate eripere.

S. Thomas verò quæst. 68. art. 10. & ibidem S. Thomas Egidius & Vasquez disput. 155. Suarez d. 25. Egidius. sct. 4. & communiter Doctores docent, & merito, dictos infantes non posse licet inuitis parentibus baptizari. Quod maximè probat consuetudo Ecclesie, quæ numquam vfa est infantes non baptizatorum, adhuc Iudæorum Principibus Christianis subditorum, inuitis ipsis parentibus baptizare. Ratio autem est, quia infans, quando baptizatur inuitis parentibus, debet ab ipsis separari ob manifestum periculum apostasie, quando perueniat ad adulam ætatem, ex consilio parentum infideli, vt ex se pater & exprimitur in Concilio

Concil.
Tolet. IV.

Concilio Tolecano IV. Can. 48. & refertur in can. *Indeorum* 28. quæst. 1. Sed prædicta separatio fieri nequit absque iniuria in parentes contra eorum patrem potestatem; ergo parentibus iniitis nequeunt licet baptizari adhuc ex consensu Principis Christiani, cui parentes sint subditi, abque iniuria in ipsis. Quod autem infantes nequeunt à parentibus separari, vt baptizentur, probatur; quia parentes Iure naturali parentum habent potestatem habendi curam filiorum non vterium ratione, & eos secum habendi, & educandi, vt ex se parent, & ea potestate, dum baptizati non sunt, nequeunt à suis Principibus priuari, quia nolint filios suos baptizari, quia id nequeunt Principes vt superiores humani, generali ratione superiorum humanorum: quia vt sic non habent potestatem emendandi, corrigendi, & puniendi abusum patriæ potestatis, nisi quando parentes ea abutuntur, quod ea quæ sunt contra pacem & gubernationem exteriorem & ciuilem, imbuendo filium præuis moribus contra diuam pacem, quia tantum in ordine ad hanc habent iurisdictionem, & non habent potestatem contigendi & puniendi abusum patriæ potestatis erga filios quoad Baptismum, & quoad fidem Christianam, nolendo filios suos baptizari, & eos imbuendo erroribus contra fidem; sicut neque vt superiores humani possunt adultis præcipere Baptismum, neque fidem, neque vt filios baptizent, neque ad ea cogere, neque eorum omissionem punire: neque id possunt Principes ex commissione aliqua Christi, quia non constat Christum id illis commisisse; imò potius voluit fidem suam absque læsione aliqua iuris iusticie propagari, ne inde magna sequeretur perturbatio, ob quam fides ipsius redderetur infidelibus iniusa.

Ex quo patet ad posteriorem partem, rationis aduersariorum. Et ad priorem cœdemus, quemlibet, etiam priuatam personam, posse subuenire infanti quem pater vellet occidere, aut quæ nollet à periculo mortis liberare, etiam eripiendio illum à potestate patris: quia sicut innocentium licitum est iure sue defensionis, vt se ab aggressore defendat, ius aggressoris infringere, quando ad sui defensionem necessarium est; ita etiam cuicunque alteri, in fauorem innocentis, non vero, quando infanti nulla fit iniuria, vt verè non sit, ex eo quod non permittatur à patre baptizari, cùm id infans neque petat neque cupiat, neque illi fit iniuria ex eo, quod erroribus contra fidem imbuatur, nisi cogatur ad id.

Obseruandum tamen est Primo, vt optimè Vasquez & Aegidius, infantem in extrema necessitate constitutum, de cuius vita desperatum est, posse licet baptizari iniitis parentibus, & in eorum praesentia, & quamvis non sint subditi Principi Christiano, qui tunc non est necessarium quod extrahatur & separetur à parentibus (ad quod est necessaria auctoritas publica) cùm tunc in infante ob instantem mortem ante usum rationis nullum sit periculum apostasia ex confortio parentum, & tunc solum obster, infantes iniitis parentibus baptizare, quando ad hoc, ob dictum periculum apostasia, necessarium sit illos à parentibus separare; quia parentibus tantum fit iniuria in separacione, & non immediatè in eo quod infantes illis iniitis baptizentur, quia ipsi non habent ius, vt ipsi soli curent de salute spirituali in-

fantum, quia id etiam possunt reliqui; sed tantum, vt nullus id efficiat lædendo patriam potestatem modo dicto, neque per vim ingrediendo domos eorum; ac postquam quis admissus est pacificè in eorum domibus, poterit infantem moribundum baptizare, etiam repugnantibus parentibus. Quod autem parentes ob id passiuè scandalizentur, sumendo occasionem coniiciendi conuicia in fidem & religionem Christianam, & vrendi circa infantem ceremonijs Iudaicis aut Mahometanis in opprobrium Baptismi, non impedit vt licet baptizari possit, quamvis tale scandalum ex ignorantia, aut ex fragilitate, quia Baptismus est omnino necessarius illi infanti, & ipsi minori incūbit obligatio ex misericordia illum baptizandi, quæ non sunt dimittenda ob scandalum passiuum adhuc puillorum.

Ex dictis deducitur, quod si contingat infante ita esse separatum à cura parentum, quamvis iniuste, vt iam non sit spes quod restitetur parentibus, posse licet baptizari, quamvis parentes sciant, & repugnant, quia etiam tunc non est necessarium separare infantem à parentibus; neque ob Baptismum impeditur ad parentes redire, quia alia impediens est, vt supponimus: quod verum est, quamvis parentes non sint subditi Principi Christiano, qui habeat publicam potestatem in illo, quia hæc tantum est necessaria ad priuandum parentes subditos patriæ potestate, separando infantem ab illis, & impediendo redditum ad illos; in casu autem posito non est necessarium separare infantem à parentibus, neque impediare redditum ad illos.

Obseruandum est Secundo, ita necessarium esse consensum parentum ad licet baptizandum infantem, vt sufficiat consensus vnius, adhuc matris; in quo Doctores conueniunt, & significatur in Concilio Tolecano IV. Can. 62. quia quilibet habet ius sufficiens ad educandum filium, & non maius est in viro quam in femina, ac proinde consensus volentis infantem baptizari, quamvis femina, præualere debet, quia vult infastem bene educari; quod alter nequit legitimè impetrare, etiam si, quando cetera sint paria, consensus viri præualere debeat.

Quod si infantes orbati sint vtroque parente, quamvis sub curatoribus sint, possunt illis iniitis licet baptizari ex consensu Principis, quia curatores non habent Iure naturali potestatem curandi minores & pupillos, sicut habent parentes, sed tantum Iure ciuili, in quo Princeps dispensare potest: imò tunc Princeps ipse habet supremam potestatem curatoris pupillorum, ex quo inferiores illam accipiunt, ac proinde ex consensu illius adhuc tantum interpretatio, absque dispensatione, poterit infans licet baptizari.

Obseruandum est Tertio, quemlibet puerum, cùm peruenit ad perfectum usum rationis, sufficiens ad peccandum mortaliter, ita esse dominum sui, vt possit iniitis parentibus licet baptizari; in quo Doctores conueniunt: dissentiant tamen, An, quando est dubium an peruerterit ad perfectum usum rationis, & non sit in extrema necessitate, possit iniitis parentibus licet baptizari.

Solutio in 4. dist. 5. quæst. vniqa, art. 10. docet, *solutio*, posse licet baptizari ob fauorem fidei & religionis Christianæ.

Vasquez

Concil.
Tolet. IV.

Vasquez.
Ægidius.

Vasquez verò n. 36. & Ægidius n. 61. docēt, tunc non posse licet baptizari, sed differendum esse Baptismum vsquequā constet de pleno vsu rationis, & meriti: quia in dicta dilatatione nullum est periculum, & in festinatione adest vel peruerſionis, si baptizatus relinquatur apud parentes, vel faciendi contra patrem potestate. Et eodem modo differendum est in dicto dubio, quando parentes puerum remittentem offerunt ad Baptismum: quia tunc in baptizando illum, est periculum irritandi Sacramentum Baptismi ex defectu consensus pueri, si fortè prædictus est perfecto vsu rationis, & apostasia in ipso in differendo verò Baptismum, nullum est periculum. Quod si dictus puer sit in extrema necessitate, baptizandus est; quia tunc in non baptizando illum, est periculum negandi illi necessaria ad salutem aeternam, contra misericordiam spiritualiæ; quod est magis vitandum quam periculum irritationis Sacramenti contra Religionem, & apostasie contra fidem, quamvis religio & fides sint meliores virtutes, quam misericordia spiritualis: quia cum Sacraenta instituta sint a Christo in vilitatem spiritualem hominum, potius habenda est ratio extrema necessitatis fœtus, quam reverentia debita Sacramentis. & quam periculi apostasie, cum apostasia futura sit ex propria voluntate pueri baptizandi.

Obscurandum est Quartus, ut optimè Vasquez & Ægidius, extra extreamam necessitatem non fuisse licitum in lege naturæ, infantes infidelium Gentilium inuitis parentibus Deo offerre, seu consacrare, remedio legis naturæ; quia etiam tunc erat necessarium illos separare a parentibus ob periculum peruerſionis ex conforto parentum, & peruerſione amitendi habitum fidei & sanctitatis. Et ob eamdem rationem postea in lege veteri non erat licitum circumcidere infantes infidelium inuitis corum parentibus, vtendo circumcidere ut remedio legis naturæ ad iustificationem. Et quamvis esset illicitum, ipſis inuitis corum parvulos circumcidere, vtendo circumcidere ut carmonia Iudaica, sed non ob prædictum periculum; quia ut sic non iustificabatur, sed tantum ratione vulneris, quia dicti infantes non erant necessariò ex lege circumcidendi.

DIFFICULTAS V.

Vtrum infantes filij non baptizatorum seruorum possint licet inuitis parentibus a domino baptizari.

Capreolus.
Marsilius.
Caietan.
Catherin.

Capreolus in 4. dist. 5. quæst. 1. art. 3. Marsilius quæst. 4. dub. 2. Caietanus q. 68. art. 10. & Catherinus in Opusculo de Pueris Iudeorum recipiendis ad Baptismum, docent, infantes filios non baptizatorum seruorum, seu mancipiorum, non posse a dominis, neque ex eorum licentia, licet baptizari inuitis parentibus, quia infantes Iure naturali subditæ sunt parentibus quoad educationem, & Iure diuino quoad Baptismum & salutem spiritualiæ: his autem Iuribus nequit derogare Ius civile, ex quo solo conuenit dominis potestas in seruos. Accedit, quod Ecclesia notabitur, quod violenter contra voluntatem parentum baptizet infantes.

Durandus. Durandus verò in 4. dist. 4. quæst. 6. & 7. Sotus

dist. 5. quæst. vñica, art. 10. Vasquez disp. 155. Vasquez, cap. 4. Ægidius quæst. 68. art. 10. dub. vñica, & Ægidius. communiter recentiores docent, infantes non baptizatorum mancipiorum posse inuitis parentibus a dominis, aut ex ipsorum licentia, licet baptizari, & merito: quia dominus potest eos infantes (quamvis ita fortè non sint mancipia) à parentibus separare, ergo tunc poterunt licet a domino, aut ex ipsius licentia baptizari, si alia sufficiens cautela adhucbeat, vt quando adulti nequeant a parentibus conueniri & peruerſi. Consequentia pater, quia tunc in ea separatione nulla sit iniuria parentibus, quia eam potest dominus iure dominij licet efficeri, & sola iniuria separationis infantium à parentibus id posset illicitum reddere, quando necessaria esset ad vitandum periculum peruerſionis filiorum: & ob id, ut optimè Vasquez & Ægidius contra nonnullos, Vasquez, Ægidius. dicti infantes possunt, antequam ab ipsiis separantur parentes, his iuris licet baptizari (dummodo antequam peruerſi possint, sufficienti cautela se parentur) quia parentibus nulla sit iniuria in eo præcisè quod ipsi inuitis baptizentur, etiam dum non sunt separati, quia parentes non habent ius, ut ipsi soli, quatuor secum habeant filios, curam gerant Baptismi & salutis spiritualis eorum, & ut impediens possint Baptismum, qui ab alijs intenditur, ministrari ipsorum infantibus: quia non habent Ius naturale ad id, vt pater, neque diuinum, quia de eo non conſitat. Imò neque habent Ius naturale, vt ipsi soli educent filios, & eos instruant adhuc in rebus pertinentibus ad pacem & gubernationem exteriorem, neque ut impediunt alios emendare in filiis id in quo errant quod dictam pacem & gubernationem: quia quicunque adhuc priuata auctoritate, id emendare potest, & eos instruere, dum non cogat parentes ab illis separari, neque eorum domos vi ingrediatur. Et idem ob rationem dictam dicendum est, quando infantes sunt serui & mancipia, quamvis parentes serui non sint, quod scilicet possint licet inuitis parentibus baptizari; quia scilicet possunt extra hanc curam parentum, eos a parentibus separando, & melius, ac quando parentes sunt serui, & infantes liberi.

Ex quo constat ad rationem aduersariorum. Quod verò apud ignorantes, siue baptizatos siue non baptizatos, aliqua nota contra Ecclesiam generetur, ex eo quod infantes inuitis parentibus baptizentur, curandum non est; quia Baptismus est magnæ considerationis, & ea nota absque ratione, imo contra rationem generabitur. Verum est, aliquando ex Baptismo dictis parentibus inuitis facto, tale incommodeum, quamvis extrinsecum, oriſ posse, ut non licet fieri, quod iudicio prædictum expendi debet.

Ita tamen licitum est dominis dictos infantes adhuc inuitis parentibus baptizare, ut etiam teneantur ad id non tantum in extrema necessitate, sed etiam extra eam. Quod manifestum videtur de infantibus separatis a parentibus, quia tunc dominis incombunt obligatio eos educandi, ac proinde eos baptizandi, orta ex præcepto Ecclesiastico, pertinens ad virtutem religionis: imo ex misericordia teneantur ad non restituendos infantes seruos parentibus infidelibus liberis (vñquando infantes in bello aut aliter capiuntur absque parentibus) ob periculum, in quo constituuntur ut decipiuntur, &

ut decepti se etiam parentum amplectantur. Quando vero infantes coniuncti sunt parentibus seruis, obligatio est ex misericordia in dominis, separandi infantes ante quam veniant ad usum rationis ob dictum periculum. Quamdiu tamen infantes coniuncti sunt parentibus, non incumbit dominis obligatio eos infantes baptizandi, quia non obligatio ex religione, quia ex hac virtute tantum tenentur, quamdiu eis incumbit obligatio educandi illos, neque dominis incumbit obligatio emendandi errorem parentum quod Baptismum, & educationem spiritualem infantum. Ita tamen domini ad praedicta tenentur, ut possint a dicta obligatione etiam misericordia excusari ratione alicuius grauius incommodi, quod etiam arbitrio prudentis expendi debet.

Sed queres, An Iudei sint serui & mancipia Principum in quorum regnis habitant, an vero liberi, & ciues.

Durandus. Durandus in 4. dist. 4. quæst. 6. & Cajetanus quæst. 68. art. 10. docent, Iudeos esse verè seruos Principum in quorum regnis habitant, quia ob

mortem Christo illatam meruerunt libertatem amittere, & eam de facto amiserunt per Titum & Vespasianum.

Vasquez vero cap. 5. & Sotus in 4. dist. 5. quæst. Vasquez. vnicæ, art. 10. docent, & merito, non esse seruos, sed verè liberos, & ciues politice & ciuiliter tantum subiectos. Quod significat Innocentius III. *Innoc. III.* in cap. *Et si Iudeos, de Iudeis & Saracenis.* Et id experientia ipsa demonstrat, quia verè tractantur ut ciues, quia permittuntur ire quod volunt, & bona habere, & sibi negotiari, quamvis non semper permittuntur quacumque genera bonorum habere, quia sic expedit Republicæ, & regulariter nullum peculiare seruum negare tributum exhibent.

Et quamvis ob mortem Christo illatam digni fuerint ut in seruitutem redigerentur, qui eam Christo intulerint, & qui ei consenserint, non tamen alij qui id ignorarunt: inquit & illi quamvis digni fuerint redigi in seruitutem, de facto tamen non sunt ab aliquo in seruitutem redacti, neque a Tito & Vespasiano, quia id nullo fundamento constat.

DISPUTATIO IV.

De effectibus Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Vtrum per Baptismum remittantur omnia peccata.

ERROR est hæreticorum nostri temporis, qui, secuti Proclum Origenistam, affirmant per Baptismum non tolli & eradicari peccata, sed tantum radi, tegi, & definire imputari a Deo (quod generaliter docent de omni remissione peccatorum, etiam de ea quæ sit quo cumque alio Sacramento, & extra Sacramentum) quod deduci videtur ex Paulo, qui ad Roman. 7. concupiscentiam, seu fomitem peccati, appellat peccatum, & tamen manet post Baptismum, ergo per Baptismum verè non tolluntur peccata.

De Fide tamen est, per Baptismum verè tolli & eradicari peccata omnia, tam originale quam actualia. Quod specialiter definitur, & oppositus error specialiter damnatur in Tridentino fess. 5. decreto de Peccato originali, & supponitur fess. 14. Eugen. IV. cap. 1. & idem etiam definitur ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, 5. *Primum omnium*, dum ait: *Huius Sacramenti, nemppe Baptismi, effectus est remissio omnis culpe originalis & actualis.* Et id con-

*tinetur in Symbolo Niceno in illis verbis: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, & exprimitur in Scriptura ad Ephes. 5. dum dicitur: Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, mundans eam lauacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huic modi, ac proinde verè expertem omnis culpa, quia si macula peccatorum verè manerent post Baptismum, quamvis recta, baptizatus non diceretur mundatus, sed sepulchrum dealbatum, immunditijs plenum. Et etiam Act. 2. *Penitentia, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* vbi gene-*

raliter est sermo de peccatis, nullo excepto, & de vera remissione, cum locutio sit absoluta.

Concupiscentia autem quæ post Baptismum manet, dicitur a Paulo peccatum, non quia verè sit culpa, & verè peccatum, sed quia oritur a peccato, & quia ad peccatum inclinat, ut exponit Tridentinum decreto de Peccato originali.

DIFFICULTAS II.

Vtrum per Baptismum etiam remittatur tota pena peccatis debita.

Conueniunt Doctores, per Baptismum remitti totam penam peccatis etiæ in actualibus debitam. Quod definitur ab Eugenio IV. in *Eugen. IV.* suo Decreto, 5. *Primum omnium*, dum ait: *Huius Sacramenti effectus est remissio omnis culpe originalis, & actualis, omnis quoque pena que pro ipsa culpa debetur.* Et in Tridentino fess. 5. *Decreto de Peccato originali*, si recte expendatur. Et id supponitur fess. 6. cap. 14. quod ex perpetua Ecclesiæ traditione constat: & deducitur ex perpetuo usu Ecclesiæ, non iniungentis baptizatis penitentiam aliquam in satisfactionem pro peccatis ante Baptismum commissis.

Quando autem dicimus, totam penam omnibus peccatis debitam auferri per Baptismum, non loquimur de penalitatibus quæ peccatum primi parentis, & originale in nobis ex illo contrahetur sequuntur indirecte, ut famæ, sitis, moribus, mors, & alia, a quibus alias peculiari Dei prouidentia liberaremur, si non fuissent prædicta peccata, quia penitentias istæ non auferuntur per Baptismum, ut experientia constat, sicut neque sunt penæ directæ inflictæ ob dicta peccata: sed tantum loquimur de pena, quæ per se & directe debita est ob peccata quæ Baptismo remittuntur, quia tota hæc aut tota dignitas ad illam per Baptismum semper

semper auferatur, quamvis non semper per Sacramentum Pœnitentia, quod Christus voluit, & instituit valde congruentem diuinæ iustitiae, quia huic maximè congruit, ut totam pœnam in Baptismo condonet, quamvis aliquando iuste possit aliquid illius exigere, quia peccata infidelium ut plurimum committuntur ex ignorantia (quamvis vincibili) non verò peccata iam baptizatorum. Erid tantum voluit Tridentinum scilicet 14. c. 8. dum dictum discernit inter Baptismum & Pœnitentiam reducere videtur ad exigentiam diuinæ iustitiae, id est, in magna congruentiam ipsi diuinæ iustitiae.

Trident. Obferuandum tamen est, ut optimè Vasquez disp. 156. c. 4. non semper ex iustificationis in Baptismo facta remitti totam pœnam peccatis debitam, sicut neque ex vi iustificationis facta in Sacramento Pœnitentia, quia gratia iustificans in utroque collata est eiusdem rationis, & dispositio ad illam in utroque potest esse eadem, & peccata in utroque remittenda possunt esse eiusdem rationis, & aequalia: in modo contingere potest, quod dispositio in Baptismo sit minor, & quod peccata in eo remittenda sint plura & maiora; sed remissio totius pœnae, quæ aliquando nequit tota vi iustificationis remitti, completi ex opere operato, & ex condonatione Dei, sicut etiam per Sacramentum Pœnitentia aliquid pœnae debita remittitur ex opere operato, & ex condonatione Dei, ut dicimus Tractatu de Pœnitentia Diff. x. Diff. x. i.

DIFFICULTAS III.

Quosnam *alias effe* *Eius conferat*
Baptismus.

Eugen. IV. *Trident.* **C**onueniunt Doctores, tam parvulis quam adultis per Baptismum conferri gratiam habitualis, & virtutes infusas, saltem Theologicas. Et in primis, parvulis gratiam habitualem conferri, negari non potest: quia ab Eugenio IV. in suo Decreto generaliter definitur, Sacraenta novæ legis (inter quæ numerat Baptismum) gratiam conferre. Quod etiam definitur in Tridentino scilicet 7. can. 6. de Sacramentis in genere. Et specialiter, quod Baptismus conferat parvulis gratiam, per quam delegatur originale, definitur scilicet 5. decreto de Peccato originali; quod etiam constat ex eo, quod parvuli per Baptismum non minus redditur immaculati, quam adulti, ut constat ex dictis Diffic. x. quod nequit fieri absque gratia iustificante. In parvulis autem nulla alia gratia iustificans excogitari potest, quam gratia habitualis, & permanens; ergo negari non potest, parvulis per Baptismum gratiam habitualem conferri.

Deinde, adultis gratiam habitualem per Baptismum conferri, quamvis non sit ita certum ac conferri parvulis, quia adulti sunt capaces gratia actualis ex se iustificantis, nempe actus contritionis, & cuiuscumque alius aetius charitatis, quo iustificari possunt; dubitandum non est, etiam illis gratiam habitualem per Baptismum conferri, non solum quando attritione disponuntur, quia tunc nulla alia forma iustificans per Baptismum collata excogitari potest quia iustificantur, quam gratia habitualis; sed etiam quando disponuntur contritione perfecta, quia possunt formaliter iustificari, quia etiam tunc per Baptismum non conferuntur.

contritio illa, neque alius actus charitatis, & tamen per Baptismum semper confertur gratia iustificans non ponentibus obicem.

Gratia autem habituali per quodcumque Sacramentum collata annexam esse a Deo collationem auxiliorum gratiae, conductentium ad pecuniam finem illius Sacramenti, ex vi cuius gratia habitualis collata est, ratione cuius dicitur Sacramentalis, dicimus Tract. de Sacramentis in generali, Diff. 111. Difficul. 111. ac proinde gratia habituali per Baptismum collata annexa est collatio auxiliorum conductentium ad dignem suscipienda reliqua Sacraenta, & ad seruanda præcepta Christi, & ad Christiane viuendum, ad quod Baptismus peculiariter ordinatur.

Et diuersis parvulis per Baptismum aequali gratiam habitualem conferri, & etiam per quodcumque aliud Sacramentum, cuius sunt capaces, & non maiorem vni quam alteri; & diuersis adultis aequali aut inaequali conferri pro qualitate aut inqualitate dispositionis, & etiam eidem, quando repetit receptionem eiusdem Sacramenti, dicimus eodem Tractatu & Dilput. Diffic. v.

Quod verò attinet ad habitus infusos fidei & spei, nondum est definitum per Baptismum infundi & conferri: est tamen traditum, ut probabilius, in Concilio Viennensi sub Clemente V. & referatur in Clementina vnic. de Summa Trinitate & *Viennensi*.

Concilia
fide Catholica. Quando verò in Tridentino scilicet 6. c. 7. dicitur in iustificatione adulti (per Baptismum videlicet facta, de qua ibi est sermo) cum remissione peccatorum hominem accipere simul infusas, fidem, spem, & charitatem. Per fidem & spem non intelligi habitus saltem determinate, sed intelligi actus, & ad summum actus vel habitus indiscriminatum, quia in adulto, qui iustificatur per Baptismum, est necessarius actus fidei, & etiam actus spei (qui etiam dicuntur a Deo infundi ratione auxiliij prærequisiti, quod Deus in nobis sine nobis operatur) per charitatem verò intelligit aliquid permanens, quod non potest esse nisi qualitas, & non quæcumque nisi habitus, quia in dicta iustificatione non interueniunt necessarij actus charitatis. Particula autem simul vel idem est quod pariter, quia omnia illa accipit adultus in iustificatione, vel idem est quod simul tempore, non quod in eodem instanti necessario infundantur, sed in toto eodem tempore a quo prima preparatio incipit, quia in eodem tempore adultus recipit fidem, spem, & charitatem, & regulariter prius tempore fidem, deinde spem, & tandem habitum gratiae & charitatis, ut indicatur in Tridentino eis sequentibus verbis: *Nam fides, nisi ad eam spes accedit & charitatis.* In quibus verbis, & in multis alijs eiusdem & sequentis capitulis, per fidem & spem actus, non habitus denotantur. De quo videndum est Vasquez 1. Vasquez 2. diff. 203. c. 9.

Et quod per Baptismum etiam producatur character in anima, dicimus dicto Tractatu Disputatione 111. Difficultate x.

Alij verò effectus falsò tribuuntur Baptismo ab hereticis. Primo, quod Baptismo reddantur homines impeccabilis, aut saltem indammabiles, quamvis peccent, dum ab Ecclesia Catholica non discedant. Secundo, quod baptizatis non imputetur ad culpam, neque noccat quod legem Dei transgrediantur. Tertio, quod baptizati nequeant obligari lege aliqua Ecclesiastica. Quartò, quod vota

vota à baptizatis emissà fuit irrita, & nullius valoris. Quinò, quòd baptizati solà memoriā bapti-
smi iustificantur. De quibus contra hæreticos vi-
dens & Vasquez disp. 156.c.6.

DIFFICULTAS IV.

An ad effectum Baptismi percipiendam requiratur aliqua contritio peccatorum.

N Omine contritionis intelligimus disdiscen-
tiam & detestationem peccati, prout abstra-
hit sub disjunctione à disdiscientia pura, quia non
est formaliter dolor, sed radix illius, & à disdiscen-
tia dolorosa orta ex dicta pura disdiscientia. Intelli-
gimus autem unam vel alteram sub disjunctione,
quia ad effectum Baptismi codem modo sufficit
aut non sufficit una & altera: & vtrahq; potest appellari dolor, quia posterior est dolor formaliter, &
prior est dolor radicaliter, & in viatoribus ad dis-
discientiam puram regulariter sequitur disdiscen-
tia dolorosa.

Hoc ergo supposito, difficultas hæc tantum pro-
cedit de contritione requisita ad gratiam iustifican-
tientem percipiendam, quia ad recipiendum char-
acterem certum est nihil aliud requiri, quā id
quod requiritur ad valorem Baptismi, quia qui
validè baptizatur, eo ipso insignitur charactere
baptismali: & solum procedit de contritione re-
quisita ad gratiam iustificantem in adultis, qui
sunt, aut aliquando fuerunt sui compotes; quia in
parvulis, & in amentibus, qui numquam fuerunt
sui compotes, nulla fuit requisita à Christo dis-
positio, vt pote incapacibus illius: & procedit de
adultis, in quibus non tantum est peccatum origi-
nale, sed etiam actuale mortale, quia in eis, in qui-
bus est originales abque actuales mortali (vt con-
tingere potest) ad iustificationem ab originali per
Baptismum suscipiendam nulla requiritur contri-
tio, & nulla retractatio, sicut neque propria volun-
tate peccarunt; quamuis ad id requiratur in illis fides, sine qua impossibile est adultos placere
Deo. Quod spectat illud Marc. vlt. *Qui crediderit,*
& baptizatus fuerit, saluus erit. & in eis etiam re-
quiratur ipse, quia confidant virtute Baptismi sibi
remittenda esse peccata à Deo, vt significatur in
Tridentino fess. 6.c.7. sicut etiam requiratur ad iu-
stificationem medio Sacramento Pénitentie.

Est ergo difficultas, *An in adultis, qui mortaliter peccauit, ad recipiendam per Baptismum gratiam iustificantem, requiratur aliqua contritio & pénitentia peccatorum actualium mortalium.*

Caietanus q.86.art. 2.ad 1. docet, ad id etiam in
dictis adultis non requiri formalem aliquam &
expressam contritionem peccatorum mortalium,
sed sufficere voluntatem suscipiendi Baptismum
(qua in adultis etiam non habentibus peccatum
actuale requisita est ad valorem Baptismi, non
tamquam pars essentialis, sed tamquam quid præ-
sumum) quod probabile censet Ledeima i. p. quartu,
q.10. art. 9. dub. 1. quia voluntas suscipiendi Ba-
ptismum est virtualis quedam contritio & pénitentia
peccatorum, quia Baptismus suscipitur ad
remissionem & destructionem peccatorum; ad id
autem sufficiens videur dicta contritio & pénitentia
virtualis. Quod etiam probabile existimat

Egidius q.62. art. 1. n. 36. de voluntate susci-
piendi Baptismum orta ex actu spei.

Vasquez verò d. 158. c.3. Suarez d.28. lect. 1. Vasquez
& communiter Doctores docent, ad percipiendam
gratiam iustificantem per Baptismum in

adulto, qui peccauit mortaliter, requisitam esse
formalem & expressam contritionem peccatorum.

Quod definitum videur à Tridentino fess. 6.c.6. Trident.

dum ait, ante Baptismum necessariam esse pénitentiam, quæ est motio aduersus peccata per odium
& detestationem, vbi abfque dubio fermo est de
pénitentia, odio & detestatione formalis, vt verba
ipfa præseferunt. Quod expresse videtur Paulus
Actorum 2. illi verbis: *Penitentia, & baptizetur
unusquisque vestrum.* quibus verbis Paulus plus
exigebat, quam voluntatem suscipiendi Bapti-
smum, quia hanc sufficienter exigebat verbis illis,
baptizetur unusquisque vestrum.

In eo tamen qui tantum peccauit venialiter,
(vt etiam contingere potest) non est necessaria con-
tritio ad percipiendam gratiam iustificantem per
Baptismum, etiam si iustificationem ab eo ve-
niali requiratur contritio illius, quia nullum pec-
catum actualē remittitur in Sacramento aliquo
absque prævia contritione & detestatione.

DIFFICULTAS V.

*Vtrum ad gratiam iustificantem per Ba-
ptismum percipiendam in eo qui pec-
cauit mortaliter, sufficiat contritio im-
perfecta.*

Gabriel in 4.dist. 4. q. 2. art. 2. & Petrus So-
tus de Institutione Sacerdotum lect. 4. de Sotus.
Baptismo s. *Vltimo tandem*, docent, ad percipiendam
gratiam iustificantem in eo qui peccauit mor-
taliter, necessariam esse contritionem perfectam.
Quod tradere videatur Tridentinum fess. 6. cap. 6. Trident.
dum ait, ante Baptismum necessariam esse pénitentiam
seu detestationem peccatorum, & signifi-
cat eam oriri ex dilectione Dei, vt constat ex ver-
bis antecedentibus; pénitentia autem & contritio
peccatorum ob dilectionem Dei est contritio per-
fecta. Et ratione probari potest, quia homo per
peccatum mortale avertitur à Deo ultimo fine, &
conuertitur ad peccatum, & ad obiectum pecca-
tis, ergo virtus iustificat, & mandetur ab illo, adhuc
per Baptismum necessaria est contritio, qua auer-
tatur ab illo, & conuertatur ad Deum; sed sola
contritione perfecta avertitur homo à peccato, &
conuertitur ad Deum, ergo ad iustificationem ab
illo percipiendam per Baptismum necessaria est
contritio perfecta.

Vasquez verò d. 158. c. 3. & 4. Suarez d. 28.
lect. 2. Egidius q.62. art. 1. dub. 2. & communiter
Doctores docent, ad percipiendam gratiam iu-
stificantem per Baptismum in eo qui peccauit
mortaliter, non esse necessariam contritionem per-
fectam, sed sufficere imperfectam (qua dicitur at-
tritio) & merito: quia remissio peccatorum, etiam
actualium, est effectus Baptismi, vt definit Euge-
nius IV. in suo Decreto. *Primum omnium.* & ha-
betur Actorum 2. dum dicitur: *Baptizetur unus-
quisque vestrum in remissionem peccatorum.* & c. 22.
dum dicitur: *Baptizare, & ablue peccata tua.* vbi
nomine peccatorum, & nomine peccata tua, etiam
signifi-

significantur actualia, quia originale viuis cuiusque tantum est vnum; ergo ad remissionem peccatorum etiam actualium, & ad gratiam ab illis iustificantem percipiendam per Baptismum, non requiritur contrito perfecta, quia per hanc ante Baptismum presupponeretur collata gratia iustificans, & facta remissio peccatorum, quia contrito perfecta sufficiens est ad remissionem peccatorum, vel tamquam forma, vel tamquam dispositione proxima & infallibilis.

In Tridentino autem cap illo 6. vbi sermo est de penitentia & de cessatione praerequisita ad Baptismum, nomine penitentiae & de cessatione non intelligitur perfecta contrito, sed astrictio, vt ostendit Valquez 1. 2. disp. 20 3. c. 9. Neque obstat, sermonem esse de penitentia orta ex dilectione Dei; quia tantum est sermo de penitentia orta ex dilectione concupiscentiae, quia peccator incipit sibi concupiscere Deum, vt principiam & fontem iustitiae, & sanctitatis, & remissionis peccatorum; ex qua regulariter tantum oriri potest contrito imperfecta, in hoc quamvis regulariter oritur ex dicta dilectione, tamen non exigit ex illa oriri.

Ad rationem vero respondemus, quod quamvis ad iustificationem extra Sacramentum adhuc a peccato originali, sit necessaria perfecta conuertit in Deum, quia extra Sacramentum nullum aliud est medium ordinarium iustificationis, non tamen est necessaria ad iustificationem faciendum per Baptismum, quia Baptismus ex Christi institutione supplet defectum illius ex eo ipso, quod institutus est in remissionem peccatorum.

Ita tamen sufficit contrito imperfecta, seu astrictio, ad iustificationem per Baptismum, vt non sit necessarium, quod virtute Baptismi excitetur contrito perfecta, per quam fiat iustificatio, quia semper per Baptismum, presupposita fide, & ipse, & attritione, fit iustificatio, & tamen non semper excitatur contrito perfecta, vt experientia constat. Et sane ex opposito fieret, moribundum, quamvis petierit Baptismum, & fuerit attritus, credens & sperans, si in amentiam incidat, superflue & absque fructu gratia (ac proinde illicite) baptizari, quia in eo exigitur nequit contrito perfecta.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum astrictio ad gratiam in adulto qui peccauit mortaliter, sufficiens debeat esse existimata contrito, & non sufficiat astrictio scita.

N Auarrus c. 1. n. 39. Corduba lib. 1. q. 2. partem affirmatiuam tenuit, quia ex una parte Tridentinum lessi. 6. c. 6. & non pauci Patres ad gratiam & remissionem peccatorum ab adultis percipiendam per Baptismum videntur requiri dolorem de peccatis, ortum ex dilectione Dei; & ex altera parte Baptismus vi sua aliquando abluit peccata actualia, quod fieri non potest, si contrito prarequiratur, quia per hanc supponentur abluta; ergo ut minimum prarequiritur astrictio, quae existimetur contrito.

Vasquez verò disp. 158. cap. 4. Suarez dist. 28. sct. 2. Egidius q. 62. art. 1. dub. 2. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia dicta existimatio non est dispositio adhuc

partialis ad gratiam percipiendam, quia est error quidam, ac proinde indecens, vt à Christo institueretur in dispositionem ad gratiam; neque attritioni, quae est sufficiens dispositio, aliquid boni positivi afferit, quo attrito perficiatur, cum sit error: neque est necessaria, vt excusat baptizandum à peccato aliquo, quod committeret non accedendo ad Baptismum cum contritione perfecta, quasi ex precepto religionis teneatur accedere in statu gratiae, quia vere nullum est praeceptum sic accedendi, quia non est praeceptum aliquod positivum, quia de eo non constat, neque est praeceptum aliquod naturale; quia si aliquod, maximè naturale diuini ortum ex natura Baptismi, supposita eius institutione, vt quis dignè ad illum accedat: sed non est tale praeceptum, quia Baptismus institutus est pro spiritualiter mortuis, ac proinde ad illum non accedit indignè, qui accedit scilicet mortuus & peccator, si alias accedit cum dispositione sufficiente ad effectum illius; infirmus enim, quamvis sciat esse infirmus, prudenter accedit ad medicinam, si alias accedit cum dispositione sufficiente ad effectum medicinæ. Et sane si existimatio illa tantum deseruiret ut baptizandus excusat, retur à peccato contra praeceptum aliquod contritionis, quod est accedendi cum illa, vere non est necessaria, quia ad eam excusationem sufficeret ignoratio aut inconsideratio inuincibilis talis praecepti.

Ad rationem ergo aduersariorum constat ex dictis Diffic. v. Tridentinum (& idem est de Patribus) ad gratiam Baptismi non præquirere dolorem ortum ex amore amicitia Dei, sed tantum dolorem, qui regulariter oritur ex amore concupiscentiae Dei, vt fons iustitiae, qui potest esse astrictio.

DIFFICULTAS VII.

Quae & qualis astrictio sufficit ad gratiam Baptismi in adulto qui peccauit mortaliter.

Circa naturam & qualitatem attritionis sufficiens, & vt minimum prærequisita ad gratiam remissiū peccatorum in adulto qui peccauit mortaliter, percipiendam per Baptismum, dicendum est, eam attritionem, & talem sufficere, & vt minimum prærequiri, quam & qualiter dicimus sufficere & prærequiri ad gratiam remissiū peccatorum per Sacramentum Penitentiae percipiendam, quia eadem & similis absque dubio sufficit & prærequiritur ad gratiam remissiū peccatorum per vitrumque Sacramentum percipiendam.

Iuxta ea ergo, quae dicemus Tractatu de Penitentia Disp. vi. circa naturam & qualitatem attritionis ad gratiam per Sacramentum Penitentiae percipiendam sufficiens, & vt minimum prærequisita, dicendum est, ad gratiam remissiū peccatorum per Baptismum in adulto qui peccauit mortaliter, requiri attritionem & dolorem de peccatis, & non sufficere attritionem & dolorem de carentia & defectu doloris, & requiri attritionem & dolorem de omnibus mortalibus factis ante Baptismum nondum remissis per contritionem, aut per alium actum charitatis, sive expressè de omnibus, siue ex motu comprehendente omnia illa. Et quānis ad

Nauarrus.
Corduba.

Vasquez.
Suarez.
Egidius.

ad dictum effectum sufficiat attrito concepta ex motu & malo æterno (id est pertinente ad alteram vitam) ut ex turpitudine & malitia peccatorum, & ex pœna alterius vitæ, non tamen esse sufficientarium concipi ex tali motu, sed sufficiere concipi ex motu & malo temporali, tamen ræpliciente Deum ut infligentem illius mali, ut ex motu infamie, vel ex motu documenti salutis: quia attrito ex motu mali, ut sic, verè est ob pœnam diuinam, quæ tantum potest esse motuum ad dolendum de peccato, & non de bono opere, & est potens excludere effectum peccandi, quia Deus eo malo punit peccatum, & non opus bonum: & prærequisiri attritionem ita perficit, & firmat de peccatis, ut excludat voluntatem peccandi similia peccata, imò includat implicitè propositum non committendi similia peccata, quod propositum absque expresso sufficit, etiam si peccata memoriae occurrunt, quamvis quando occurrunt memoriae, & attrito est firmata & perfecta de peccatis præteritis, vix possit attritus contineri ab expresso proposito non committendi similia peccata. Et quamvis requista sit attrito ex auxilio gratiae procedens, non tamen requiritur attrito iupernaturalis quod substantiam.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum Baptismus factè susceptus, postea recedente fictione, conferat suum effectum gratiae.

Difficultas hæc procedit de fictione opposita, non valor Baptismi, sed effectui gratiae iustificantis, ut contingit quando quis voluntariè baptizatur, sed absque dispositione sufficiente ad gratiam Baptismi percipiendam.

Conueniunt ergo Doctores, Baptismum sic factè susceptum, ob quod quando suscipitur, non contigit gratiam iustificantem, postea ablata seu recedente fictione illa, valere ad salutem animæ, & remissionem peccatorum. Quod exp̄s Augustinus lib. 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 1. & lib. 3. cap. 13. & lib. 6. c. 5. dum docet, Baptismum in hæfci aut schismate susceptum, tunc incipere valere & prodesse ad remissionem peccatorum, & tunc operari salutem, quando factè baptizatus postea corrigitur, & conuertitur ab ea perniciete & separacione, & tunc sub Baptismo anteriora factè suscepto dimitti peccata.

Io. Medina. Ioannes ergo Medina Cod. de Confessione, quæ st. de Confessione facta iteranda, & Ioannes Andreas in Can. Tunc valere, de Consecratione, dist. 4. dum dicunt, remissionem peccatorum, quæ post Baptismum factè susceptum fit, recedente fictione non fieri Baptismo ipso, sed contritione quæ recedit factio, ita ut nihil peculiare tribuant Baptismo antea factè suscepto, manifestè aduersantur Augustino, quem omnes alij Doctores fecerunt.

Ex Doctoribus ergo, qui doctrinam Augustini sic vniuersè traditam amplectuntur & interpretantur, Scotus in 4. dist. 4. q. 5. & Gabriel q. 1. art. 3. du. 2. (quibus consentit Vasquez d. 159. c. 4.) docent, Baptismum factè susceptum postea recedente fictione, valere ex opere operato ad remissionem totius pœnae restantis post remissionem culpæ commissæ ante Baptismum factam per con-

tritionem, aut per Sacramentum Pœnitentia, quibus recedit factio, non verò ad remissionem culpæ, quia hæc iam præsupponit remissa contritione, aut Sacramento Pœnitentia, quibus auferitur factio.

Verum Augustinus, quem dicti Doctores sequuntur, absque dubio etiam concedit Baptismum antea factè suscepto remissionem culpæ, quia locis supra citatis satis significat, Baptismum post ablationem fictionis valere ad remissionem peccatorum, ad quam ob fictionem non valuit, ad quam valeret si factè non recipetur; si autem factè non recipetur, etiam valeret ad remissionem culpæ. Et id exp̄s Augustinus lib. 3. cap. 13. dum ait, Baptismum in hæfci aut schismate susceptum, postea ita valere ad dimitendam peccata, ut idem ipse, qui propter discordiam (id est propter hæfci aut schismata) operabatur mortem, propter pacem (id est propter conuersionem a schismate aut hæfci) intus operatur salutem: vbi Augustinus morti opponit salutem; ac proinde sic ut per mortem intelligit culpam, per salutem intelligit remissionem illius.

Addit tamen Vasquez, Baptismum factè suscep- *Vasquez.*
tum postea valere, & prodesse ad salutem & remissionem culpæ, non ex opere operato, sed aliquo modo; & non ipsum solum, sed ipsum cum Sacramento Pœnitentia, vel cum contritione (quibus recedit factio) quamvis diuerso modo: quia cum Sacramento Pœnitentia prodest, quia per Baptismum, quamvis factè receptum, baptizatus factus fuit capax Sacramenti Pœnitentia, quo postea recepto omnia peccata remittuntur; cum contritione verò, per quam post Baptismum sic receptum elicita remittuntur peccata, prodest ad eorum remissionem, quia contritio ex eo quod Baptismus fuerit iam receptus validè, quamvis factè remittit peccata illa, absque eo quod includat votum Baptismi, quia iam non includit illud.

Doctrina tamen hæc quam Vasquez addit, non est ad mentem Augustini: quia Augustinus absque dubio plus tribuit Baptismo factè recepto quoad remissionem culpæ, dum de Baptismo sic recepto ait prius operari mortem, & postea operari salutem, & post ablationem fictionis incipere valere ad remissionem peccatorum, ad quam non valuit ob fictionem. Vbi absque dubio ipsi Baptismo immedietè & ratione sui tribuit remissionem peccatorum etiam quoad culpam, sicut illam efficeret in principio, si non fuisset factè susceptus. Et sane ridiculum videtur, prædictis verbis tantum voluisse, Baptismum, quando contritione auferitur factio, valere ad remissionem peccatorum, quia contritio, per quam remittuntur, non contineat votum illius, quia contritio ex eo quod non includat votum Baptismi, quia iam est validè susceptus, non fit magis remissio, sed eodem modo est efficax ad id, ac si includeret votum Baptismi, & iste non esset susceptus; ergo Baptismus ex eo nihil valeret ad id media contritione, quia ipsam in nihil iuvat ad id.

S. Thomas verò, & Caietanus qu. 69. art. 10. Suarez d. 28. scđ. 4. Egidius q. 62. art. 1. dub. 5. & communiter Doctores docent, Baptismum factè susceptum, postea recedente seu ablata fictione, reuiviscere quoad suum effectum gratiae, id est, tribuere ex opere operato gratiam iustificantem, &

G remissi-

Augustin. remissiam peccatorum quoad culpam & pa-
nam, quam tribueret quando suscipitur, si fide
non susciperetur. Quod adhuc dubio voluit &
docuit Augustinus, ut constat ex dictis testimo-
niis, quae optimè expendit Egidius.

Qua autem ratione Augustinus duxit fuerit
ad id affirmandum, non latet constat: ad id tam-
en non deficit cōgruentia, & multò maior quam
pro reliquis Sacramentis fide & validè receptis,
qua videlicet Baptismus ex vna parte est medium
necessarium ad iustificationem ab originali, & ab
alijs mortalibus actualibus ante Baptismum com-
missis, & ex altera parte iterari non potest. Ex eo
autem, quod dicta peccata possunt contritione per
se deleri, aut Sacramento Pœnitentia per acci-
dens, tantum deducitur, dictam congruentiam
non esse rationem. Metaphysicè efficacem, non
tamen, non esse maximè congruentem: præser-
tim quod si Baptismus fide suscepimus, postea re-
cedente fictione non operaretur suam gratiam iu-
stificantem, qui fide baptizaretur, priuaretur in
eternum gratia Sacramentali Baptismi, que su-
pra ipsam ut iustificantem addit annexionem au-
xiliorum ad suum Baptismi proportionatorum.

Quod autem Baptismus post ipsūm fide
suscepimus non existat, sed transierit, non obstat,
ut possit suam gratiam Sacramentalē conferre,
quia non est necessarium quod illam conferat, ut
instrumentum physicum; sed sufficit ut morale,
ad quod necessaria non est actualis existentia illius,
imò etiam quando actū existit, illam tantum
conferit ut instrumentum morale, ut generaliter
de omnibus Sacramentis dicimus Tractatus de
Sacramentis in genere, Disputatione III. Diffi-
culty 11.

Et quamvis remissio venialium non sit necessa-
ria ad salutem, nihilominus, supposito quod Ba-
ptismus reuiuiscit quoad remissionem mortali-
um, etiam reuiuiscit quoad remissionem venia-
lium, sicut hanc in principio conferret, quia eti-
am ad eam institutus est, quamvis ea non sit ad
salutem necessaria.

DIFFICULTAS IX.

*Quid requiratur, ut Baptismus fide suscep-
tus reuiuiscat, & gratiam iustifi-
cantem conferat.*

Conueniunt Doctores, quod, ut Baptismus
fide suscepimus fictione non valori sed grati-
tia opposita (id est absque dispositione sufficien-
te ad gratiam iustificationis) postea reuiuiscat, & il-
lam conferat ei qui post Baptismum sic receptum
commisit peccatum mortale, iam subiectum clau-
ibus Ecclesiae (quale est peccatum post Bapti-
smum omnino commissum, aut saltem comple-
tum & perfectum post Baptismum, quamvis ante
inceptum; quale est peccatum indignum sus-
ceptionis Baptismi, quia malitia huius peccati
post Baptismum completur, cum supponat prius
naturā ipsam susceptionem Baptismi) non suffi-
ciat attritio, sed necessaria sit contritio, aut Sacra-
mentum Pœnitentia: quia dictum peccatum, tam
omnino commissum, quam completum post Ba-
ptismum, non est obnoxium Baptismo, sed Sacra-
mento Pœnitentia, utpote peccatum personæ iam
baptizatae, ergo non remittitur absque Sacramen-

to Pœnitentia in re suscepito, aut absque voto il-
lius in contritione inclusò. Sed nullum peccatum
graue adhuc originale remittitur, non remisso
quocumque alio graui existenti, quia gratia, per
quam peccatum aliquod graue remittitur, quod-
cumque illud sit, est incompositibilis cum quo-
cumque peccato graui; ergo Baptismus in casu di-
cto nequit suam gratiam iustificantem à peccatis
ante perfectum Baptismum contractis tribuere
absque Sacramento Pœnitentia, aut absque per-
fecta contritione, qua aut quo dictum illud pec-
catum remittatur: alias absque contritione & ab-
sque Sacramento Pœnitentia remitteret illud pec-
catum dictum Sacramento Pœnitentia obnoxium.

Quod si respondes, in casu dicto Baptismum
fide receptum remittere per accidens & indirec-
te peccatum illud Sacramento Pœnitentia obno-
xiū, tribuendo per se & directè gratiam iusti-
ficantem à peccatis ante Baptismum contractis,
qua etiam per accidens remittitur quodcumque
peccatum existens in baptizato, sicut etiam Sacra-
mentum Pœnitentia per accidens & indirec-
te remittit peccata obliita; Contra responsione-
tamen est manifestum discrimen: quia quod Sacra-
mentum Pœnitentia ex Christi institutione re-
mittat peccata mortalia, non solum confessi, sed
etiam obliita, est maximè conueniens, quia peccatorum
obliorum nequit fieri confessio, & non
erat expediens, quod dicta obliuio impedit re-
missionem expressorum in confessione, & quia un-
um mortale nequit remitti sine alio, ideo Christus
satis conuenienter instituit, ut etiam quando
est dicta obliuio peccatorum, Sacramentum Pœni-
tentia conferat gratiam, qua etiam peccata mor-
talia obliita remittantur. Ad hoc autem quod Ba-
ptismus fide suscepimus remittat peccata obnoxia
Sacramento Pœnitentia adhuc per accidens dicto
modo, nulla magna conuenientia cogit, cum illa
possint facile remitti Sacramento ipso Pœnitentia,
cui sunt obnoxia.

Est tamen difficultas, An quando quis fide ab-
sque sufficien-
te dispositione suscepit Baptismum,
& neque in ipsa susceptione peccauit mortaliter,
quia bona fide illum suscepit, quia bona fide ab-
sque scrupulo creditit, aut le esse sufficienter dis-
positum, aut nullam dispositionem esse necessariam
ad dignam susceptionem Baptismi, & neque
post ipsum suscepimus aliud mortale commisit, an
scilicet tunc ut Baptismus postea reuiuiscat, & con-
ferat gratiam iustificantem, necessaria sit contritio
perfecta, an sufficiat attritio, que sufficeret in
principio, quando actū suscipiebatur.

Valquez disp. 160. cap. 2. docet, tunc non suffi-
cere attritionem, sed necessaria est contritio:
quia quod Baptismus fide suscepimus postea
reuiuiscat quoad suam gratiam, magis nititur au-
toritate Augustini, & antiquorum Scholastico-
rum qui eum secuti fuerunt, quam ratione aliqua.
Augustinus autem, & antiqui Scholastici num-
quam dixerunt, id habere Baptismum ratione at-
tritionis, sed aut ratione contritionis, aut ratione
Sacramenti Pœnitentia.

Suarez vero disp. 28. sect. 5. Henriquez lib. I. *Suarez*
de Baptismo, cap. 4. & Egidius quest. 62. art. 1. *Henrig.*
dub. 6. docent, tunc sufficiere attritionem, & me-
ritio: quia attritio sufficeret in principio, quando
Baptismus suscipiebatur; ergo etiam sufficit postea.
Pater consequentia, quia Baptismus retinet
suam

suam vim antiquam, & post susceptionem illius nullum nouum impedimentum appossum est. Et confirmatur, quia tunc sola attritione recedit fierio, quæ solum fuit defectus attritionis, ergo tunc sufficit attrito. Patet consequentia, quia ut Baptismus reuiuiscat quoad suam gratiam, sufficit quod recedat fierio. Et quamus Augustinus & antiquiores Scholastici non exprefserint ad id in casu dicto sufficere attritionem, quia casus rarus est, deducitur tamen ex his quæ ipi dicunt, nempe quod Baptismus fieri susceptus, postea vi sua, quam retinet, operatur salutem, & remittit peccata, quæ etiam remittit peccata ante Baptismum perfectum contracta, etiam quando post Baptismum committitur aut perficitur peccatum mortale, quod regulariter contingit; tunc tamen non sufficit attrito, sed necessaria est contritio, aut Sacramentum Pœnitentia. Et in hoc casu, quia regulariter contingit, loquuntur Augustinus & antiqui Scholastici, quando significant necessariam esse contritionem, aut Sacramentum Pœnitentia, ut Baptismus fieri susceptus postea reuiuiscat quoad dictum effectum.

Ex dictis conflat, ad remissionem peccatorum actualium ante Baptismum contractorum, & ideo faciendam per Baptismum, sufficere attritionem eorum, etiam si quando sunt alia peccata mortalia commissa post Baptismum, quæ eo ipso sunt obnoxia Sacramento Pœnitentia, egeat Baptismus ut peccata sibi obnoxia remittat, iuuari à Sacramento Pœnitentia, aut à contritione, ut peccata ipsi Sacramento Pœnitentia obnoxia remittantur, quod Baptismus sua vi non potest adhuc per accidens, quia vis illius ad remittendam sibi obnoxia, impedita est peccatis mortalibus obnoxij Sacramento Pœnitentia, nisi simul adsit ipsum Sacramentum Pœnitentia, aut contritio, quia aut quo remittantur: sicut neque Sacramentum Pœnitentia potest absque Baptismo fieri recepto remittente peccata ante Baptismum perfectum contracta, remittere per accidens peccata post Baptismum commissa.

Vnde quando etiam sunt peccata mortalia Sacramento Pœnitentia obnoxia, & haec remittuntur per illud, tunc Baptismus & pœnitentia simul omnino concurunt ad productionem gratiae iustificantis ab omnibus peccatis utriusque obnoxij, quia effectus gratiae & remissionis peccatorum prouenit ab utroque mutuo se comitante adiuuante; & maior ab utroque quam à quolibet se proueniret, quia à quolibet prouenit tanta gratia, quanta proueniret si seorsim applicaretur; quia vis, quam quodlibet habet conferendi tantam gratiam, non impeditur ab altero ob concussum illius, quamvis tunc omnes gradus gratiae respondeant utriusque, tamquam vni causa totali morali, & cuiilibet tamquam partiali. Producitur autem ab utroque eo ipso, quod posita attritione, quæ utriusque defertur ut dispositio ad gratiam, perficitur Sacramentum Pœnitentia, & non prius adhuc natura à Sacramento Pœnitentia; quia Baptismus, ut peccata sibi obnoxia remittat, non est necessarium, quod præsupponat remissionem factam à Sacramento Pœnitentia (sicut neque econtra) sed sufficit, ut præsupponatur attrito conductens, ut dispositio, per quam auferitur fierio priuatiua, cum qua fuit susceptus, & ablatio sive cœfatio peccati mortalis in fieri, id est, quod quis

non peccet mortaliter, quia tam carentia attritionis, quamvis ipsum peccare mortaliter, resistunt Baptismo, & quodlibet sufficenter, ut producat suam gratiam.

Et eodem modo, quando peccata obnoxia Sacramento Pœnitentia remittuntur per contritionem, remissio peccatorum, quæ sunt obnoxia Baptismo, etiam fit à Baptismo, & non prius adhuc natura à contritione: quamus admittamus, contritionem esse de facto formam remittentem peccata; & quamus admittamus, ante contritionem præsupponi gratiam habitualem in priori nature, & in genere cause efficientis, ut sit principium efficientis contritionem: quia tunc remissio facta à contritione, & à gratia habituali præsupposita, non est necessaria, nec conductit, ut Baptismus conferat gratiam, & remittat peccata; sed tantum conductit ipsi contritio, ut dispositio ad gratiam iustificantem Baptismi, & non ut forma sanctificans, & remittens peccata: nec hoc modo gratia habitualis, quæ est principium contritionis; quia iustificatio & remissio, facta mediæ contritione, & mediæ hac gratia habituali, non conductit ad iustificationem & remissionem factam post Baptismum, quia fit simul ab his & à gratia per Baptismum collata, quæ in hoc casu distincta est ab ea quæ correspondet contritioni, non ut dispositio ad gratiam Baptismi, sed ut fini, & effectui efficiendo per gratiam habitualem: quia quæ sic respondet contritioni, est causa efficientis. Et in hoc genere cause, prior est gratia habituali collata per Baptismum, quia gratia altera habitualis est causa efficientis physica contritionis, & contritio est dispositio exiitans Deum in genere cause efficientis moralis simul cum Baptismo ad conferendam gratiam habitualem, ac proinde de primo ad ultimum gratia correspondens contritioni ut effectui est causa efficientis gratiae Baptismatis, & consequenter distincta ab ea quod gradum. Nihilominus remissio per Baptismum facta non est posterior remissione facta per contritionem & eius gratiam, imò nec sanctificatio; tum quia contritio & eius gratia non remittunt nec sanctificant in eo genere cause, in quo sunt priores gratia Baptismi, nempe in genere cause efficientis, sed tantum in genere causa formalis: tum etiam, quia quamus in eo genere sanctificarent & remitterent, sanctificatio tam & remissio ab eis proueniens non esset prior sanctificatione & remissione proueniente à gratia baptismali, quia non conduceat ad sanctificationem & remissionem à gratia baptismali prouenientem, quamus ipsa contritio & eius gratia sint priores dicta sanctificatione & remissione baptismali, quia sunt causa mediæ efficientis gratiae baptismalis, à qua prouenit dicta sanctificatio & remissio.

DIFFICULTAS X.

Vtrum Baptismus reuiuiscens maiorem gratiam sibi respondentem tribuat magis attrito, aut magis contrito, aut melius disposito.

S Varez disp. 28. sc. 4. & Egidius dub. 6. do. *Super.*
cent, Baptismus semel impeditum postea re- *Egidius.*
uiuiscens, conferre minimam gratiam quam
G 2 confer-

conferre potest, tantam videlicet quantum confert infantibus, quia attritio aut contritio per quam postea auctorit obex seu fictio, non disponit positum ad susceptionem Baptismi, quia est post ipsum, sed tantum est remouens impedimentum seu obicem, ex quo non crescit effectus, quia ex illo non crescit efficacitas causa, nec capacitas subiecti.

Ochagavia Ochagavia vero q. 24. docet, Baptismum postea a reuincientem maiorem aut minorem gratiam conferre, iuxta mensuram attritionis aut contritionis per quam auctorit obex, ac proinde semper tribuere maiorem minimam: quod docet etiam Vafquez d. 159. ex suppositione, quod Baptismus reuinciat ad talium effectum gratiae, & meriti: quia tunc attritio aut contritio vere est dispositio positum disponens ad id ad quod etiam est dispositio, quando actu suscipitur Baptismus; ergo iuxta mensuram illius confert maior aut minor gratia. Consequuntur patet. Antecedens vero probatur, Primo, quia dispositio in physicis non est ut causa applicetur passio, sed ut effectus producatur

Vafquez.

aut recipiatur in subiecto; ergo quamvis tunc contritio aut attritio nequeant disponere ad susceptionem Baptismi, seu ad applicationem illius ad baptizatum, non inconuenit, quia dispositio non est utilis ad id, sed tantum ad effectum gratiae, ad quem optimè possunt disponere, & disponunt. Secundo, quia alias Baptismus sic reuincit, remitteret peccata actualia, absque dispositio aliqua; vnde attritio tunc non est tam remouens impedimentum & obicem, quam fictionem priuatiuam, seu defectum dispositionis necessariae, & non aliter quam disponendo positum: & contritio eodem modo se habet, & non aliter, quando non sunt peccata actualia mortalia post Baptismum commissa; & quando sunt, non solum se habet ut dispositio remouens fictionem priuatiuam, sed etiam est remouens obicem & impedimentum positum, quo impeditus erat Baptismus ad remittenda peccata sibi obnoxia, ex defectu contritionis ad remittenda peccata Sacramento Penitentiae obnoxia, absque adiutorio comitante Sacramento Penitentiae aut contritionis.

D I S P V T A T I O V.

De ceremonijs seu ritibus Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Utrum ceremoniae, quibus Baptismus solemnis celebratur, sint conuenientes & laudabiles.

BERETICI nostri temporis irrident ceremonias, quae Baptismo solemnem ab Ecclesia adhiberi solent, & damnant tamquam vanas, & quia non sunt sacra Scriptura pre-cripta, non attendentes, eas ex antiquissima Ecclesia consuetudine & traditione adhiberi.

Bellarmino. Nihilominus Catholici conueniunt, dictas ceremonias esse conuenientes, & laudabiles obseruari, tum, quia seruunt ad maiorem solemnitatem & splendorem Baptismi, ne viles à rudioribus habeatur, & contemnatur; tum etiam, quia eis aliquid fruicuose significatur. De qua re contra haereticos legendi sunt Bellarminus lib. 1. de Baptismo, c. 24. & Waldensis de Sacramentis c. 45.

Waldens. Quod autem dictae ceremoniae non sint in Scriptura prescripta, non sufficit ut non obseruentur laudabiles, quia ad hoc sufficit Ecclesia institutione ob conuenientem significationem earum, aut ob alium honestum finem; quia Ecclesia non deest auctoritas ad aliquid noui addendum, quod, saluâ essentia Baptismi, expediens iudicauerit.

DIFFICULTAS II.

Quae ceremoniae adhibenda sint in Baptismo solemnii.

PRIMO, circa tempus, quod non tam ceremonia quam circumstantia est, nullum est nunc pro Baptismo solemnii determinate prescriptum,

quamvis olim Sabbato tantum Resurrectionis & Pentecostes solemniter administraretur adultis.

Secundo, circa locum in quo Baptismus solemniter adhibendus est, qui non tam ceremonia quam circumstantia est, quamvis olim essent loca ad id peculiariiter deputata, & ab Ecclesijs separata, quae Baptisteria dicebantur; iam tamen in singulis Parochijs Baptismus solemniter conferatur in loco quodam determinato, in quo vas lapideum ad id consecratum est, in quo adest aqua ad Baptismum preparata, extra quod ex Clementis V. prescripto in Clement. vni, de Baptismo & eius effectu, non est licitum Baptismum solemniter ministrare, nisi filiis Regum & Principum, aut in casu necessitatis, in quo infans nequeat absque periculo ad Ecclesiam deferri. Per Principes autem Glossa intelligit supremos Regiam iuridictiones habentes.

Tertio, aqua naturalis, quae necessaria est ad valorem Baptismi, debet esse benedicta peculiariis inuocationibus, & consecratione, trina Christiatis perfusione, ut habetur in Rituale, non necessitate Sacramenti, sed tantum praecipi Ecclesiastici, orta ex antiquissima Ecclesia consuetudine.

Quarto, adhibendus est Patrinus. Quinto, in Baptismo nomen imponitur baptizandis. Sexto, fit abrenuntiatio satanæ. Septimo, fit professio fidei, seu publica recitatio Symboli. Octauo, imprimatur signum Crucis fronti & pectori baptizandi. Nono, fit exorcismus seu abiuratio demonis, & trina exsufflatio annexa ipsi exorcismo. Decimo, fit appositorum salis exorcizati in ore baptizandi. Undecimo, aures & nares baptizandi ter saliuâ tinguntur. Duodecimo, fit impositio manus Sacerdotis super caput baptizandi, & benedictio. Decimotertio, fit Vnctio, qua baptizandus oleo benedicto vngitur in pectore & in scapulis. Decimoquarto, fit Vnctio, qua iam baptizatus vngitur.

gitur Chrismate in vertice. Decimo quinto, postquam iam baptizatus vñctus est Chrismate in vertice, caput illius cooperitur ueste candida. Decimo sexto, iam baptizato vñcto, & candida ueste cooperato, conceditur cereris accensus in signum lumenis fidei & gratiae acceptae.

Vasquez.
Suarez.
Ægidius.

TRACTATUS DE CONFIRMATIONE.

DIFFICULTAS PRIMA.

Quid sit Confirmation.

Auguſt. à nomine exordiamur, Sacramentum Confirmationis variè à Patribus & Doctoribus appellatur. Primo dicitur *manum impositio*, à ceremonia qua Apostoli Actorum 8. & 19. illud aut eius effectum confererunt fidelibus, imponendo videlicet manus super illos; & hoc modo appellatur ab Augustino lib. 3. de Baptismo contra Donatistas, cap. 16. Deinde secundo, à materia remota ipsius, quæ est Chrismà, dicitur *Sacramentum Chrismatis*; & hoc modo appellatur à Cypriano Epift. 12. Rursus tertio appellatur *Sacramentum configurationis*, & *signaculum Dominicum*, & *signum Christi*: quia forma huius Sacramenti applicatur imprimendo fronti confirmandi signum Crucis, & hoc signo illum confignando. Tandem quartò communiter à suo effectu appellatur *Confirmationis*, quia etiam recenter baptizatis, qui sunt quasi modo geniti in fantes, confer augmentum gratiae, cui annexa sunt auxilia gratiae, quibus confirmantur & roborantur in fine, ut possint tentationes contra eam vincere.

Cyprian. Ad rem vero accedendo, Confirmationis definitio potest physice per suas partes physicas, quid scilicet sit, *Victio exterior Chrismatis ab Episcopo consecrati in fronte, manus Episcopi in modum Crucis facta, sub prescripta forma verborum. Metaphysice vero definitio potest Confirmationis, quid sit, *Sacramentum confirmationis in fide*: quia definitur per *Sacramentum*, quod est genus ad Confirmationem, & ad reliqua Sacra menta, & per *confirmationem in fide*, quod est differentia, per quam distinguuntur a reliquis Sacramentis nouæ legis.*

DIFFICULTAS II.

Vtrum Confirmationis sit Sacramentum nouæ legis.

*H*æretici tam antiqui quam recentiores constanter negant, Confirmationem esse Sacramentum nouæ legis, quia id non constat ex Scriptura.

Eugen. IV. De Fide tamen est, Confirmationem esse Sacramentum nouæ legis distinctum ab omnibus alijs, quod definitum est ab Eugenio IV. in suo Decre-

to fidei, & à Tridentino sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere, & can. 1. de Confirmatione. Quod etiam constat ex perpetua traditione, quam nobis scriptam reliquerunt Clemens Papa Epift. 4. Clem. Pap. Urbanus Papa in sua Epistola cap. 7. Melchiades Vrbn. Pap. Papa in Epistola ad Episcopos Hispania, & plures alij Pontifices & Patres, quos referunt Bellarmin. Bellarmin. Suarez. Ægidius. put. 32. sect. 1. & Ægidius q. 62. art. 1. dub. 1.

Quod autem Sacramentum Confirmationis, prout coalescens ex vñctione Chrismatis ab Episcopo consecrati, & ex verbis formæ, non deducatur efficaciter ex Scriptura, non obstat, ut esse illud in Ecclesia admittamus; quia plura de fide creditur, quæ ex Scriptura non constant. Quod significat Paulus 2. ad Thess. 2. dum ait: *Teneat traditiones, quas didicistis, sine per sermonem, sine per epistolam nostram.* & Ioan. Epift. 3. dum ait: *Multa habui vobis scribere, sed nolui per atramentum & calamus, spero autem protinus te videre, & os ad os loquemur.*

Addidimus, *Sacramentum Confirmationis*, prout coalescens ex vñctione Chrismatis, & ex verbis formæ, non deducatur efficaciter ex Scriptura, quia ex Acto. 8. & 19. deducitur, Apostolos per manum impositionem, ut distinctam, & non pertinentem ad Baptismum, Spiritum sanctum iam baptizatis contulisse, ac proinde illam manum impositionem fuisse verum Sacramentum Confirmationis, quamvis materialiter distinctum à Sacramento Confirmationis, coalescente ex dicta vñctione & verbis.

Et in primis, quod per manum impositionem, ut ceremonia distincta à Baptismo, & ad ipsum non pertinentem, collatus fuerit Spiritus sanctus, constat ex eo, quod Actorum 8. & 19. supponitur, iam baptizatis post tempus non parum factam fuisse impositionem manum, & Spiritum sanctum fuisse collatum. Quod vero per eam impositionem conferetur Spiritus sanctus mediæ gratiæ sanctificante, & non medio dono linguarum, aut saltem non tantum medio hoc dono, constat, tum quia per solam gratiam sanctificantem Spiritus sanctus dicitur simpliciter & absolute conferri, sicut etiam per eam solam dicitur venire & habitare: tum quia omnibus, quibus siebat manum impositione, conferebatur Spiritus sanctus, & tamen non omnibus conferebatur donum lingua-